

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra regionálního managementu

Diplomová práce

Postavení mladé generace na trhu práce po roce 2007 v České republice a Španělsku

Vypracovala: Bc. Barbora Pravdíková
Vedoucí práce: RNDr. Zuzana Dvořáková Líšková, Ph.D.

České Budějovice 2019

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Barbora PRAVDÍKOVÁ**
Osobní číslo: **E16734**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Strukturální politika EU a rozvoj venkova**
Název tématu: **Postavení mladé generace na trhu práce po roce 2007 v České republice a Španělsku**
Zadávající katedra: **Katedra regionálního managementu**

Z á s a d y   p r o   v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem diplomové práce je analýza postavení mladé generace na trhu práce ve zvolených státech Evropské unie a následná její komparace. Dílčím cílem je zhodnocení současně využívaných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a identifikování bariér uplatnění a navržení možných řešení nezaměstnanosti této cílové skupiny ve vybraných zemích.

Metodika práce:

1. Studium odborné zahraniční a domácí literatury související s vybranou problematikou, základní teoretická východiska týkající se nezaměstnanosti.
2. Charakteristika sociálně-ekonomických prvků nezaměstnanosti v České republice a Španělsku, popis vybraných sociálních a ekonomických indikátorů, analýza a vyhodnocení dat, vztah mezi nezaměstnaností a vybranými ukazateli jejich dopadů v řešené oblasti.
3. Metody: Analýza a syntéza dat, popisná statistika.
4. Shrnutí a vyhodnocení, závěr.

Rámcová osnova:

1. Úvod, 2. Literární rešerše, 3. Cíl a metodika, 4. Řešení problematiky, 5. Provedení analýzy, 6. Závěr, 7. Resumé, 8. Použitá literatura, 9. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**

Rozsah pracovní zprávy: **50-60 stran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

1. Buchtová, B. et al. (2002) *Nezaměstnanost psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada Publishing.
2. Halásková, R. (2001). *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Ostrava: Ostravská univerzita.
3. Jimeno, J., & Toharia, L. (1999). *Unemployment and labour market flexibility: Spain*. Geneva: International Labour Office.
4. Kip, K. (Ed.). (2014). *Managing the Multigenerational Workplace*. Dostupné z <http://www.kenan-flagler.unc.edu/media/Files/documents/executive-development/managing-the-multigenerational-workplace-white-paper.pdf>.
5. Kotýnková, M. (2006). *Trh práce na přelomu tisíciletí*. Praha: VŠE.
6. Kuchař, P. (2007). *Trh práce*. Praha: Univerzita Karlova.
7. *The 2012 Labour Market Reform in Spain: A Preliminary Assessment*. (Ed.). (2014). Paris: OECD. Dostupné z <http://www.oecd.org/publications/the-2012-labour-market-reform-in-spain-9789264213586-en.htm>.
8. Úlovcová, H. et al. (Eds.). (2011). *Uplatnění absolventů na trhu práce - 2010*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání. Dostupné z http://www.nuov.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/Uplatneni_2010_internet.pdf.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Zuzana Dvořáková Líšková, Ph.D.**
Katedra regionálního managementu

Datum zadání diplomové práce: **7. ledna 2017**

Termín odevzdání diplomové práce: **13. dubna 2018**

doc. Ing. Ladislav Rolinek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
S. S. Růžička 13 (26)
370 01 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlinová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 8. března 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 9. 4. 2019

Bc. Barbora Pravidíková

Poděkování

Děkuji paní RNDr. Zuzaně Dvořákové Líškové, Ph.D. za cenné rady a odborné vedení při zpracování této diplomové práce. Zároveň děkuji své rodině a přátelům za podporu během dosavadního studia.

Obsah

1. Úvod	3
2. Literární rešerše	4
2.1 Vymezení pojmu trh práce	4
2.1.1 Typologie trhu práce	6
2.2 Nezaměstnanost	7
2.2.1 Příčiny nezaměstnanosti	8
2.2.2 Typy nezaměstnanosti	9
2.2.3 Beveridgeova křivka – počet uchazečů na jedno volné místo	14
2.2.4 Rizikové skupiny	15
2.2.5 Ekonomické a sociální dopady nezaměstnanosti	16
2.2.6 Náklady nezaměstnanosti	16
2.3 Ukazatele a způsoby měření nezaměstnanosti	17
2.3.1 Měření nezaměstnanosti dle Eurostatu	18
2.3.2 Měření nezaměstnanosti v České republice	18
2.3.3 Měření nezaměstnanosti ve Španělsku	19
2.4 Institucionální zabezpečení politiky zaměstnanosti	20
2.5 Politika zaměstnanosti	22
2.5.1 Politika zaměstnanosti EU	23
2.5.2 Aktivní politika zaměstnanosti	26
2.5.2 Pasivní politika zaměstnanosti	28
2.6 Nezaměstnanost mladé generace / mladých lidí	29
2.6.1 EU a řešení otázky nezaměstnanosti mladých lidí	29
3. Cíle a metodika práce	32
3.1 Cíl práce	32
3.2 Metodika práce	32
3.3 Stanovení výzkumných otázek a hypotéz	33
4. Praktická část	34
4.1 Vývoj nezaměstnanosti v České republice a Španělsku po roce 2007	34
4.1.1 Vývoj nezaměstnanosti v České republice po roce 2007	34
4.1.2 Vývoj nezaměstnanosti ve Španělsku po roce 2007	36

4.1.3 Komparace vývoje nezaměstnanosti v České republice, Španělsku a v zemích EU	38
4.2 Vývoj nezaměstnanosti mladých lidí v České republice	39
4.2.1 Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let v NUTS 2 v České republice	45
4.3 Vývoj nezaměstnanosti mladých lidí ve Španělsku.....	50
4.3.1 Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let v NUTS 2 ve Španělsku	56
4.4 Komparace nezaměstnanosti mladých lidí ve vybraných zemích	63
5. Diskuse	68
5.1 Bariéry na trhu práce a možná řešení.....	73
6. Závěr.....	76
I. Summary.....	78
II. Seznam použitých zdrojů	79
III. Seznam obrázků, tabulek a grafů	85
IV. Seznam příloh	87
IV. Přílohy	88

1. Úvod

Nezaměstnanost představuje společenský jev patřící mezi základní makroekonomické ukazatele, jejíž vývoj je ovlivňován ekonomickou situací země. Jestliže daná ekonomika státu vykazuje pokles HDP, dochází k propadu hospodářství. Firmy se v tomto momentě nacházejí v situaci, kdy jim klesají zisky a propouští zaměstnance. Naopak v případě, kdy ekonomika zaznamenává růst HDP, firmám se po finanční stránce daří a mohou tak zaměstnat další osoby. Nezaměstnanost pro stát znamená jednoznačně zátěž, neboť odcházejí kvalifikovaní jedinci do zahraničí, vyplácejí se ve větší míře příspěvky v nezaměstnanosti a dochází k přerušení hospodářské produkce.

Společnost pohlíží na nezaměstnanost rovněž negativně, především jako na existenční a sociální problém. Osoby neztrácejí pouze pracovní místo, ale i finanční prostředky. V mnoha případech dochází k sociálnímu vyloučení, objevují se deprese a alkoholismus.

Mladá generace patří mezi skupiny obyvatelstva, které jsou nezaměstnaností ohroženy ve větší míře. Není proto divu, že se Evropská unie zabývá tímto problémem a snaží se, aby prostřednictvím různých opatření a programů došlo ke snížení míry nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let.

Cílem diplomové práce je analýza postavení mladých lidí na trhu práce v České republice a Španělsku. Dílčím cílem je zhodnocení současně využívaných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, identifikování bariér a navržení možných řešení nezaměstnanosti této cílové skupiny ve zvolených členských státech Evropské unie. Práce pracuje s časovým obdobím 2007 - 2017.

V teoretické části práce je komplexně představená problematika nezaměstnanosti. Jsou zde definovány základní termíny, jako je např. trh práce, nezaměstnanost, anebo mladá generace. Práce rovněž popisuje institucionální zabezpečení politiky zaměstnanosti v EU, České republice a Španělsku.

V praktické části je provedena analýza nezaměstnanosti mladých lidí do 25 let v daných zemích. Následně je provedena její komparace. Práce využívá data z Eurostatu a příslušných úřadů. Na základě získaných dat a informací jsou zodpovězeny výzkumné otázky a potvrzeny či vyvráceny hypotézy. V závěru práce jsou definovány hlavní problémy nezaměstnanosti této skupiny lidí a navržena možná řešení situace.

2. Literární rešerše

2.1 Vymezení pojmu trh práce

Trh práce představuje část ekonomiky, v níž dochází k nakupování, prodávání a naceňování jednotlivých průmyslových a obchodních služeb různých druhů. Zaměstnanost může znamenat účast na trhu práce na straně nabídky a / nebo poptávky, anebo nákup a prodej práce jako výrobního faktoru. Tak jako v případě jiných trhů, i nabídka a poptávka na trhu práce je ovlivňována především cenami (Abbott, 2013, Kuchař, 2007).

Trh práce lze tedy charakterizovat prostřednictvím tržní poptávky po práci a tržní nabídkou práce. Na obou stranách trhu existuje konkurence. Z této skutečnosti vyplývá, že práci poptává velké množství firem a nabízí mnoho lidí. Tržní nabídku práce lze vyjádřit součtem individuálních nabídek práce. Tržní poptávka po práci formulujeme jako poptávku veškerých firem po práci v dané ekonomice (Holman, 2005).

Dle Dvořákové a kol. (2007) mezi hlavní determinanty nabídky trhu práce řadíme:

- reálné mzdy, jejich současnou i očekávanou úroveň,
- majetkové poměry domácností,
- mimopracovní příjmy, státní transfery,
- demografický vývoj, míru ekonomické aktivity obyvatelstva,
- pracovní zvyky, tradice a kulturu.

V případě determinantů poptávky trhu práce hovoříme o:

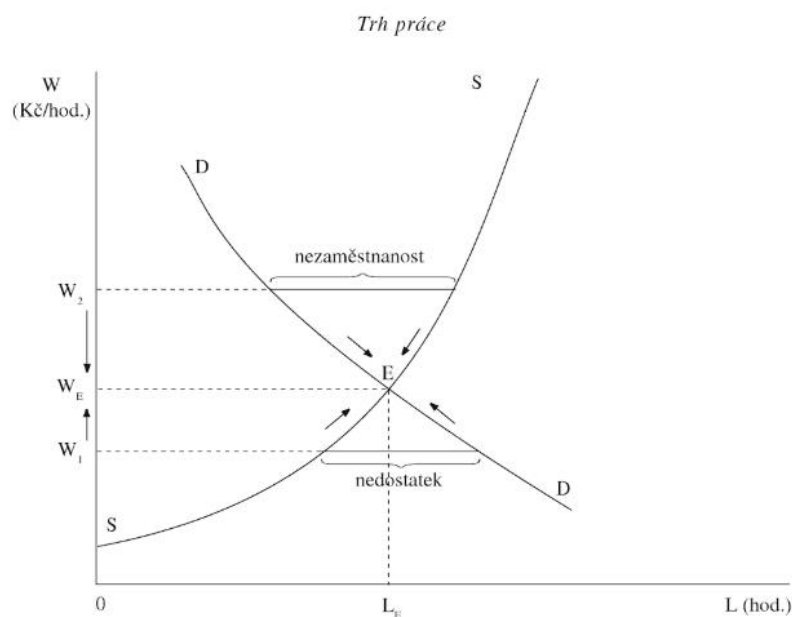
- ceně práce, výši reálné mzdy a mzdového tarifu,
- poptávce po produktech a službách, včetně jejich ceny,
- produktivitě práce, ceně ostatních vstupů,
- volné disponibilní pracovní síle na trhu práce (Dvořáková a kol., 2007).

Trh práce představuje prostředí, kde dochází k utváření podmínek zaměstnanosti, včetně mezd a platů prostřednictvím právě uvedené nabídky a poptávky po práci (Dvořáková a kol., 2007). Zvýšení nebo snížení počtu osob hledající zaměstnání pochopitelně snižuje či zvyšuje mzdu. Změny ve mzdách a cenách pracovních služeb naopak ovlivňují nabídku a poptávku po pracovních službách (Abbott, 2013).

Jak uvádí Abbott (2013) volnost a flexibilita na trhu práce umožňuje trhu být samoregulační. Tato vlastnost v praxi znamená, že pokud dojde ke snížení nebo naopak zvýšení mzdy, trh má tendenci automaticky posunout nabídku a poptávku do rovnováhy. Má tedy nezávislou schopnost ukončit přebytek práce (nezaměstnanost) a nedostatek pracovních sil (nadměrná zaměstnanost) (Abbott, 2013). Z této skutečnosti můžeme vyvodit následující tvrzení, a to že nerovnováha na trhu práce je pouze přechodnou situací, která je ukončena pohybem reálné mzdy. Výše reálné mzdy je dána trhem práce (Holman, 2005).

Níže uvedený *obrázek 1* demonstruje rovnováhu na trhu práce. Na vodorovné ose L je vyobrazeno množství práce v hodinách a na svislé ose W reálná hodinová mzda. Bod E představuje průsečík křivek nabídky a poptávky. V tomto bodě nastává rovnováha trhu, kde se poptávané množství práce rovná nabízenému množství práce. Mzda, která odpovídá rovnovážnému množství práce, se označuje jako rovnovážná mzda (Holman, 2005).

Obrázek 1 Rovnováha na trhu práce

Obr. 10 – 3 Trh práce je v rovnováze při reálné mzdě W_E . Při nižší mzdě by byl nedostatek práce a při vyšší mzdě by byl přebytek práce, čili nezaměstnanost.

Zdroj: Holman, 2005, str. 271

Abbott (2013) rovněž upozorňuje na skutečnost, že v praxi existuje řada faktorů omezující flexibilitu mezd, svobodu smluv a pracovní síly a tím automatické vyvážení nabídky a poptávky (Abbott, 2013). Zaměstnavatelé jsou především omezeni

kolektivními smlouvami a legislativou dané země. Na trhu práce tak dochází ke vzájemnému působení mezi působícími aktéry. Jinými slovy dochází k interakci mezi zaměstnanci, zaměstnavateli a státem, resp. orgány veřejné správy (Dvořáková a kol., 2007).

2.1.1 Typologie trhu práce

Rievajová a kol. (2009) ve své publikaci rozděluje trh práce do tří skupin – primární a sekundární, externí a interní, formální a neformální trh práce.

Primární a sekundární trh práce

Primární trh práce nabízí zaměstnancům lepší a výhodnější pracovní příležitosti, které rovněž přispívají k profesnímu růstu. Právě pro zaměstnance tento trh představuje možnost, jak nejlépe si zvýšit kvalifikaci a přispět tak ke stabilitě svého zaměstnání. Naopak v rámci sekundárního trhu práce lze nalézt pracovní nabídky, které mají nejen nižší prestiž, mzdovou úroveň, ale i pracovní místa méně stabilní. Vzhledem k tomu, že pracovní kariéra zaměstnanců je mnohokrát přerušena obdobím krátké či dlouhé nezaměstnanosti, nelze v tomto případě hovořit o budování kariéry (Jimeno & Toharia, 1999, Rievajová a kol., 2009).

Formální a neformální trh práce

Na formálním trhu práce nalezneme pracovní nabídky kontrolované veřejnými institucemi, které zároveň tyto nabídky regulují. Neformální trh práce sdružuje nabídky, které nejsou kontrolovány těmito institucemi, zejména pak finančními úřady. Do tohoto trhu spadají aktivity šedé a černé ekonomiky, rovněž však i domácí práce anebo různé formy sousedské a rodinné výpomoci. Přestože domácnost zapojená do tohoto typu trhu práce zvyšuje své příjmy, nelze předpokládat, že tento fakt přispívá ke zlepšení úrovně nezaměstnanosti ve státě (Rievajová a kol., 2009).

Externí a interní trh práce

Interní (vnitřní) trh práce lze nalézt uvnitř jednotlivých podniků a na vnějším trhu (externím trhu) si tyto podniky navzájem konkurují. Vnitřní trh však nelze považovat za typický trh práce, neboť zde dochází k rozmístování pracovníků pomocí administrativních pravidel a mechanismů, které napomáhají k dosažení předem vytyčených cílů (Rievajová a kol., 2009).

2.2 Nezaměstnanost

Krebs a kol. (2010) ve své knize *Sociální politika* poukazují na skutečnost, že nezaměstnanost představuje komplexní jev, na který nelze pohlížet pouze jednostranně. K tomu, abychom dospěli k úspěšnému řešení nezaměstnanosti, je potřeba mít k dispozici celou řadu informací, které nám například sdělují, koho se daný jev týká, v jakém regionu se vyskytuje, jak dlouho trvá, jaká je její míra či jaké jsou předpoklady pro její řešení. Je pochopitelné, že ne všechny skupiny obyvatelstva, resp. pracovníků jsou ohroženy nezaměstnaností stejnou mírou (Krebs a kol., 2010). Avšak této skutečnosti se bude diplomová práce věnovat v nadcházejících podkapitolách.

Nezaměstnanost existuje tedy jednak tehdy, když je skutečný produkt ekonomiky pod (nebo nad) jeho potenciální úrovní, ale existuje i tehdy, když ekonomika operuje na úrovni potenciálního produktu, tj. $Y = Y^*$. V tomto případě se jedná o přirozenou míru nezaměstnanosti, tj. míru nezaměstnanosti, která nastává, jestliže je ekonomika v dlouhodobé rovnováze, tj. jestliže v dlouhém období nárazy (změny) agregátní poptávky neovlivňují ani zaměstnanost, ani produkt. V literatuře je přirozená míra nezaměstnanosti také statisticky interpretována jako dlouhodobý průměr skutečných měr nezaměstnanosti (Mach, 2001, s. 256).

Nezaměstnaného lze charakterizovat jako uchazeče o zaměstnání, který momentálně není v pracovním poměru či podobném vztahu. Zároveň není fyzickou osobou podnikající, tedy nevykonává samostatnou výdělečnou činnost, a ani se nepřipravuje na výkon práce. Tato osoba rovněž byla zapsána na úřad práce v místě trvalého bydliště a požádala tak o zprostředkování vhodného zaměstnání (Dvořáková a kol., 2007).

Mezinárodní organizace práce definuje nezaměstnaného jako osobu, která nemá zaměstnání, ale aktivně vyvíjí tlak na trhu práce hledáním příležitostí k zaměstnání, aby mohla začít pracovat. Jedná se tedy o osoby v produktivním věku, které nebyly zaměstnány nebo nevykonávaly pracovní činnost v posledním časovém úseku (zahrnující období čtyř týdnů), ale v dané době byly k dispozici vykonávat práci (ILO, 2018).

Popis nezaměstnané osoby Eurostatu vychází právě z výše definované charakteristiky Mezinárodní organizace práce. Nezaměstnaný je tedy:

- osoba ve věku 15 – 74 let (v případě Itálie, Španělska, Velké Británie, Islandu a Norska je věková hranice 16 – 74 let),

- osoba, která nevykonává práci v referenčním období jednoho týdne,
- osoba, která může začít pracovat během následujících dvou týdnů (anebo již našla práci, která má začít v období příštích tří měsíců),
- osoba hledající aktivně zaměstnání během posledních čtyř týdnů (Eurostat, 2018).

2.2.1 Příčiny nezaměstnanosti

Dvořáková a kol. (2007) identifikuje příčiny nezaměstnanosti pomocí definování druhů nezaměstnaností, které mají své specifické příčiny vzniku.

Keřkovský (2004) rovněž definuje důvody nezaměstnanosti ve vztahu k jednotlivým typům nezaměstnanosti. Dále zmiňuje jako možné příčiny nezaměstnanosti zásahy státu do fungování trhu práce a preference volného času a pobírání sociálních podpor. Příčinám, které pomáhají určit základní typologii nezaměstnanosti se věnuje následující podkapitola práce.

Mankiw (2015) na rozdíl od výše uvedených autorů zmiňuje jako příčiny nezaměstnanosti zákony o minimální mzdě, odbory, efektivní mzdu a hledání pracovního místa.

Zákony o minimální mzdě

Zákon týkající se minimální mzdy může stanovit výši mzdy nad rovnováhou nabídky a poptávky, následně dojde ke zvýšení množství nabízené práce a poklesne poptávané množství práce. Tato skutečnost způsobí vytvoření přebytku pracovních sil, jinými slovy vzniká nezaměstnanost. Důvodem, proč minimální mzda není považována za hlavní příčinu nezaměstnanosti je ten, že většina pracujících má mnohem vyšší mzdu, než je její minimální mzda (Mankiw, 2015).

Odbory a kolektivní vyjednávání

Odbory si kladou za cíl vyjednat pro své členy lepší pracovní a platové podmínky, včetně vyšších prémie. Pokud svými kroky odbory dosáhnout toho, že úroveň mzdy se nachází nad její rovnovážnou úrovní, zvýší se množství nabízené práce a zároveň se sníží množství poptávané práce, což opět vede k nezaměstnanosti. Odbory jsou častokrát označeny coby příčina konfliktu mezi zaměstnaneckými skupinami, neboť pracovníci, kteří vykonávají svoji práci nadále si polepší, ale pracovníci, kteří byli propuštěni a nemají tak práci si pochopitelně pohorší (Mankiw, 2015).

Teorie efektivní mzdy

Třetím důvodem nezaměstnanosti z pohledu Mankiwa (2015) je teorie efektivní mzdy¹. Přestože je na trhu práce převis nabídky, firmy vyrábějí efektivněji, pokud svým zaměstnancům platí vyšší mzdu, než je její rovnovážná úroveň. Neboť je na trhu práce nižší poptávka po práci, dochází i v tomto případě k nezaměstnanosti.

Vyhledávání pracovního místa

Vyhledávání pracovního místa je proces, během něhož si nezaměstnaní hledají pracovní pozici. Vzhledem k tomu, že žijeme v době, kdy na každé zaměstnání jsou kladeny různé požadavky, je tento proces zdlouhavý. Rovněž šíření informací o volných pracovních místech je pomalé. Nezaměstnanost tedy vzniká v momentě, kdy si jedinci hledají aktivně práci, ale nejsou zaměstnání (Mankiw, 2015).

2.2.2 Typy nezaměstnanosti

Existuje celá řada druhů nezaměstnanosti v závislosti na její příčině, časovém období či dobrovolnosti atd. Členění nezaměstnanosti dle **příčiny vzniku**:

a) Frikční nezaměstnanost

Frikční nezaměstnanost vzniká v závislosti na životním cyklu zaměstnance. Má ve většině případů krátkodobý charakter a ve své podstatě je ekonomice spíše prospěšná, neboť lidé, kteří si v důsledku tohoto typu hledají nové zaměstnání, se zároveň snaží o nejvýhodnější alokaci své pracovní síly. Pokud je jejich snaha úspěšná lze tak zvýšit společenskou efektivnost. (Jurečka a kol., 2013) Příklady takovéto nezaměstnanosti jsou pracovníci, kteří sami opustili své aktuální zaměstnání a hledají si nové pracovní místo, anebo zaměstnanci, kteří dostali výpověď a jistý čas jim trvá, než si najdou nové zaměstnání. Do této kategorie spadají i studenti, kteří dokončí své studium ať už základní, středoškolské či vysokoškolské a začnou postupně hledat první zaměstnání (Pavelka, 2007).

Charakteristickým znakem frikční nezaměstnanosti je již zmiňovaná doba trvání, neboť tento čas je závislý např. na získání informací o pracovních příležitostech, rozhodování o možném nástupu na nové pracovní místo, anebo na zvažování všech nabídek, které

---

¹ Efektivní mzda je vyšší než rovnovážná mzda. Platí ji firmy svým zaměstnancům, aby zvýšili produktivitu jejich práce. (Mankiw, 2015)

daný jedinec obdržel (Dvořáková a kol., 2007). Na daném trhu práce existují pro tyto nezaměstnané pracovní příležitosti. Záleží jen na nezaměstnaném, jaké pracovní místo si vybere. Frikčně nezaměstnaným je člověk krátkodobě a dobrovolně. V závislosti na pohybu v ekonomice také vyplývá skutečnost, že jistá frikční nezaměstnanost bude vždy přítomna (Pavelka, 2007).

b) Strukturální nezaměstnanost

Strukturální nezaměstnanost se vytváří v momentě, kdy nabídka práce je vyšší, než je poptávka po práci a současně existují osoby na trhu práce, které si hledají aktivně práci, ale nemohou najít zaměstnání v jiných odvětvích, v jiných profesích, v jiných regionech atd. (Dvořáková a kol., 2007) Tento typ nezaměstnanosti teda vzniká v závislosti na strukturálních změnách v ekonomice, kdy dochází ke zvětšování některých odvětvích na jedné straně a na druhé ke zmenšování jiných. Tyto změny v rámci odvětví způsobují to, že dochází ke snižování poptávky po určitých profesích, ale zároveň roste poptávka po jiných. Dochází tak k propouštění zaměstnanců, kteří si mohou hledat nové zaměstnání v odvětvích, které v té době expandují. Nicméně v těchto případech bývá na místě rekvalifikace zaměstnanců, aby mohli novou práci vykonávat (Holman, 2005).

Mach (2001) dále zmiňuje, že strukturální nezaměstnanost vzniká v období, kdy v dané zemi existuje disharmonie mezi kvalifikačními požadavky na různé pracovní pozice a kvalifikací pracovních sil a územním rozmístěním pracovních sil. Tento fakt přispívá ke změnám struktury poptávky po práci mezi odvětvími a oblastmi. Tento jev se označuje jako sektorální přesun.

Strukturální nezaměstnanost má delší trvání než frikční nezaměstnanost. Rovněž představuje větší zásah do života jedince, neboť častokrát musí člověk změnit zcela svoji profesi a zvyknout si tak na nové zaměstnání, absolvovat rekvalifikační kurzy, anebo se přestěhovat (Holman, 2005).

Tak jako v případě frikční nezaměstnanosti, i tento druh nezaměstnanosti bude vždy přítomen v ekonomice, protože v rámci ekonomiky dochází nepřetržitě ke strukturálním změnám, tudíž se mění i struktura poptávky. Jestliže by došlo k potlačení těchto změn, ekonomika by se vyřadila ze světové soutěže, což by vedlo k jejímu zaostávání. Z tohoto důvodu strukturální nezaměstnanost je nezbytnou součástí všech ekonomik (Holman, 2005).

c) Cyklická nezaměstnanost

Cyklická nezaměstnanost vzniká díky cyklickému pohybu ekonomiky. Během recese dochází ke zvyšování počtu nezaměstnaných a v období expanze naopak nezaměstnanost klesá. Zda tento typ nezaměstnanosti trvá krátce anebo dlouze je závislé na délce ekonomického cyklu. Cyklická nezaměstnanost na rozdíl od uvedených druhů nezaměstnanosti se objevuje u všech sektorů národního hospodářství, což je její charakteristický rys (Jurečka a kol., 2013). Mezi její příčiny dle Holmana (2005) patří ochabnutí domácích investic anebo pokles zahraniční poptávky.

d) Sezónní nezaměstnanost

Tento typ nezaměstnanosti se vyznačuje svým krátkodobým trváním, které je způsobeno především nepropojeností produkce v odvětví, kde je výroba vázána na roční období, resp. na počasí. Touto formou nezaměstnanosti je postiženo např. stavebnictví, povrchová těžba nerostných surovin, zemědělství, lesnictví anebo rybolov. Rovněž ovlivňuje i navazující zpracovatelské odvětví, mezi které patří cukrovarnictví či konzervářský průmysl (Dvořáková a kol., 2007). Tento typ nezaměstnanosti hraje důležitou roli v zemích jejichž ekonomika je vyznačována vysokým podílem turismu, např. Španělsko, Řecko, Itálie, Rakousko atd. (Jurečka a kol., 2013). Je na místě zmínit, že řada autorů tento typ nezaměstnanosti řadí do frikční nezaměstnanosti, tak jako Pavelka ve své publikaci *Makroekonomie: Základní kurz* (Pavelka, 2007).

Dalším kritériem pro dělení nezaměstnanosti je **dobrovolnosti**. Na základě tohoto měřítko rozlišujeme dva následující typy:

Dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost

Holman (2005) charakterizuje **dobrovolnou nezaměstnanost** jako moment, kdy nezaměstnaní hledají práci za vyšší mzdu, než je na trhu práce nabízena. Přestože jedinci nechtějí být nezaměstnanými, dobrovolnost je možné v tomto případě spatřit právě v tom, že chtějí za svoji práci vyšší mzdu, než která je na trhu práce. Délka trvání dobrovolné nezaměstnanosti závisí na výši a době poskytování podpory v nezaměstnanosti coby alternativní příležitosti, kterou mají nezaměstnaní. Pokud je podpora nízká a doba podpory krátká, je dobrovolná nezaměstnanost nízká, neboť jsou jedinci motivováni k tomu, aby si našli rychle nové zaměstnání. **Nedobrovolná nezaměstnanost** je oproti dobrovolné situaci, kdy nezaměstnaní hledají práci za mzdu, která je nabízena na trhu

práce, ale nemohou ji najít. Příčinnou tohoto stavu jsou překážky bránící poklesu mezd. Příkladem takovéto překážky jsou odbory, které si vytyčí jako jeden z jejich hlavních cílů vysokou mzdu, i přestože na trhu práce existuje nezaměstnanost, neboť si neuvědomují, že svými kroky poškozuji zaměstnance více, než kdyby umožnili pokles mzdy. Holman (2005) rovněž poukazuje na skutečnost, že uzákonění minimální mzdy může být důvodem pro vznik nedobrovolné nezaměstnanosti.

Třetím velmi zmiňovaným kritériem je **čas**, na základě, kterého dělíme nezaměstnanost následovně:

Krátkodobá a dlouhodobá nezaměstnanost

Nezaměstnanost pohybující se v rozmezí několika týdnů je označována za **krátkodobou nezaměstnanost**. Přestože se jedná o nežádoucí jev, je tento typ nezaměstnanosti součástí vývoje každé dynamické strukturálně proměnlivé ekonomiky. I přes své krátkodobé trvání představuje pro nezaměstnané ekonomickou a psychickou zátěž (Jurečka a kol., 2013).

Definovat **dlouhodobou nezaměstnanost** je z hlediska časové období o něco těžší, protože se její vymezení v jednotlivých zemích liší. Hranice bývá často stanovena na jeden rok, ale u některých států se můžeme setkat s hranicí dvou let či šesti měsíců. V některých případech důležitou roli hraje i věk nezaměstnaného. Jestliže nezaměstnaný získá status dlouhodobě nezaměstnaného, je mu umožněno přednostní zařazení do různých programů aktivní politiky zaměstnanosti (Kolibová, 2007).

Dlouhodobé trvání nezaměstnanosti jednoznačně ovlivňuje kvalifikaci nezaměstnaných osob, jejich sociální pozici a psychiku člověka. Dopad má rovněž i na členy rodiny dlouhodobě nezaměstnaných osob (Jurečka a kol., 2013). Holman (2005) poukazuje na skutečnost, že přestože je u osob dlouhodobá nezaměstnanost nežádoucí a nedobrovolná, v mnoha případech se změní na dobrovolnou. Tato změna nastává v závislosti na měnícím se způsobu života a postoje jedince k zaměstnání. Dlouhodobě nezaměstnaní totiž ztrácejí často naději, že naleznou práci vhodnou pro ně, ale především si vzniknout na pohodlnější a skromnější život bez práce, který je doprovázen státními podporami pro nezaměstnané.

Na výše zmíněné navazuje jev nazývaný jako past nezaměstnanosti, která může nastat v momentě, kdy náhradní příjmy (státní podpory) jsou srovnatelné anebo vyšší, než je

mzda. U lidí tento fakt způsobuje demotivování v hledání si práce a raději tak zůstávají nezaměstnanými, neboť je to pro ně výhodnější (Kolibová, 2007).

Autoři rovněž uvádějí specifičtější typy nezaměstnanosti. Pro komplexnost práce jsou níže uvedené tři příklady konkrétnějších typů.

Institucionální nezaměstnanost

Dalším typem, který zmiňuje Jurečka a kol. (2013) je institucionální nezaměstnanost, která vzniká zásahy do předpokladů svobodného trhu. Jinými slovy jedná se o kroky, které se snaží zvýšit mzdové sazby nad rovnovážnou úroveň a zároveň jsou ve většině případů výsledkem zákonodárství „ve prospěch pracujících“. Pro tento druh nezaměstnanosti je typický nedostatek informací o volných pracovních pozicích či vhodných kandidátech pro dané pracovní místo. Dalšími charakteristickými znaky jsou struktury na trhu, politické a institucionální struktury a specifické pracovními smlouvami (např. způsob zrušení smlouvy).

Technologická nezaměstnanost

Kolibová (2007) dále definuje technologickou nezaměstnanost, která je způsobena technologickým pokrokem. V současnosti dochází k zavádění nových strojů a technologií do výroby, které dokážou zastat lidskou práci. Tento typ se nevztahuje pouze na dělníky, ale rovněž i na vzdělané odborníky.

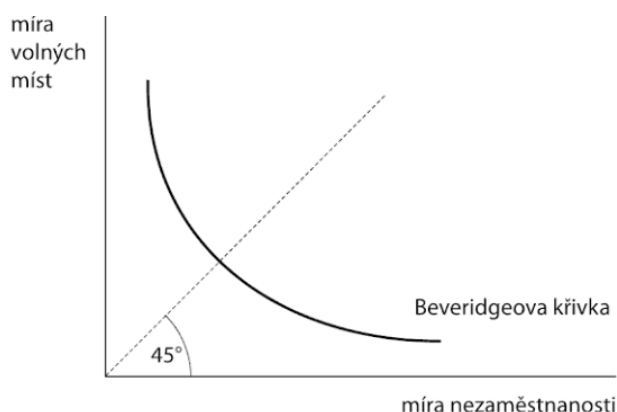
Skrytá nezaměstnanost

Specifickým typem v oblasti nezaměstnanosti je skrytá nezaměstnanost, neboť není zaznamenán ve statistikách úřadu práce. Do této skupiny můžeme zařadit ženy v domácnosti, mladistvé, obyvatelstvo v předčasném důchodu, ale také ty, kteří navštěvují rekvalifikační kurzy či jiné nástroje aktivní politiky zaměstnanosti a nejsou tak vedeni jako nezaměstnaní (Kolibová, 2007). Jurečka a kol. (2013) rovněž zmiňuje, že tento typ nezaměstnanosti lze spatřit i v rozvojových zemích s vysokým podílem zemědělství, kde je nadbytek pracovních sil skryt skutečností, že půda tyto pracovníky uživí. Avšak tento fakt je možné spatřit v momentě, kdy se vytvoří nové pracovní pozice, na které jsou vybráni právě pracovníci ze zemědělství, aniž by došlo k poklesu zemědělské produkce.

2.2.3 Beveridgeova křivka – počet uchazečů na jedno volné místo

Beveridgeova křivka představuje grafické vyjádření mezi mírou nezaměstnanosti² a mírou volných pracovních míst, kterou lze vyjádřit jako podíl volných pracovních míst na celkovém počtu pracovních míst potřebných k zaměstnání všech pracovních sil. Na níže uvedeném *obrázku 2* je na vertikální ose nanesena míra volných míst a na horizontální pak míra nezaměstnanosti. Klesající tvar křivky lze zdůvodnit následujícím způsobem – pokud je v ekonomice nízká míra nezaměstnanosti obvykle je vysoká míra volných míst a naopak. Přerušovaná čára znázorňující úhel 45° představuje moment, kdy je míra nezaměstnanosti a míra volných míst v rovnováze (Jurečka a kol., 2013).

Obrázek 2 Beveridgeova křivka

Zdroj: Jurečka a kol., 2013, str. 142

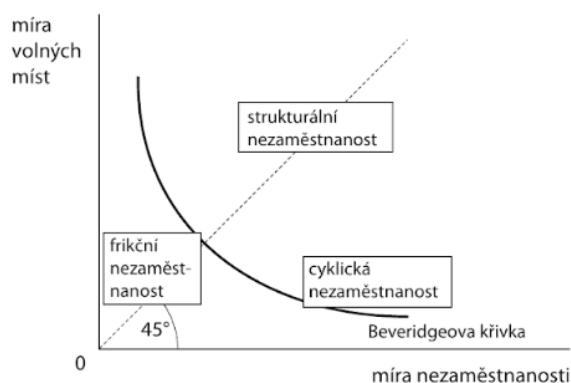
Beveridgeova křivka a typy nezaměstnanosti

Pomocí Beveridgeovy křivky je možné znázornit i jednotlivé druhy nezaměstnanosti. Toto znázornění je zobrazeno na *obrázku 3*. Strukturální nezaměstnanost se nachází v grafickém vyjádření na ose 45° a napravo od Beveridgeovy křivky. Uvedený bod představuje situaci, kdy je vyšší míra nezaměstnanosti, ale zároveň i vysoká míra volných pracovních míst. Frikční nezaměstnanost je krátkodobá, neboť převážná část nezaměstnaných může nalézt zaměstnání a míra nezaměstnanosti má tak nízkou hodnotu. Tento typ nezaměstnanosti je možné spatřit ve znázorněném grafu ve středu Beveridgeovy křivky a blízko počátku. Poslední kategorií nezaměstnanosti, kterou uvedená křivka zobrazuje je cyklická nezaměstnanost. Z její charakteristiky již víme, že

² Míra nezaměstnanosti je procento nezaměstnaných z ekonomicky aktivního obyvatelstva (Pavelka, 2007). Více se diplomová práce věnuje míře nezaměstnanosti v následující kapitole.

je vyšší v období ekonomické recese, kdy počet volných pracovních míst se snižuje z důvodu omezení výroby ve všech odvětvích ekonomiky a dochází k propuštění velkého počtu zaměstnancům, tudíž se zvyšuje i míra nezaměstnanosti. Beveridgeova křivka zobrazuje danou skutečnost bodem, který je vzdálený od počátku a nachází se v dolní polovině zmiňované křivky (Jurečka a kol., 2013).

Obrázek 3 Beveridgeova křivka a typy nezaměstnanosti

Zdroj: Jurečka a kol., 2013, str. 144

2.2.4 Rizikové skupiny

Krebs a kol. (2010) upozorňuje na skutečnost, že ne všechny skupiny pracujících jsou ohroženy nezaměstnaností stejně. Za rizikové skupiny shledává především ženy, mladistvé, absolventy škol, handicapované skupiny a osoby v předdůchodovém věku. Nezaměstnaní bývají ve větší míře ohroženi i osoby s nižším vzděláním a kvalifikací. Určitou roli však rovněž hraje profese, region a délka samotné nezaměstnanosti.

Kolibová (2007) definuje rizikové skupiny na trhu práce konkrétněji, a to následovně:

- osoby se zdravotním postižením,
- osoby do 25 let a absolventy škol, po dobu 2 let po úspěšném absolvování studia, nejdéle však do 30 let,
- osoby starší 50 let,
- společensky nepřizpůsobivé a nekvalifikované osoby,
- osoby pečující o děti do 15 let,
- osoby bydlící v okrajových částech s minimální dopravní obsluhností.

2.2.5 Ekonomické a sociální dopady nezaměstnanosti

Ekonomické dopady

Nezaměstnanost samozřejmě s sebou přináší řadu dopadů, a ekonomické dopady nejsou výjimkou. Dochází k plýtvání zdrojů, které daná ekonomika má k dispozici. V případě, kdy je míra nezaměstnanosti vyšší, než přirozená míra nezaměstnanosti dochází ke snížení produktivity ekonomiky. Tuto skutečnost lze vyjádřit pomocí tzv. Okunova zákona, který lze dále definovat takto: pokud je skutečná míra nezaměstnanosti o 1 % nad úrovní přirozené míry nezaměstnanosti, skutečný produkt bude o 2 % pod potenciální úrovní (Pavelka, 2007). Uvedené ztráty jsou považovány za náklady stagnace³. Tento fakt ovlivňuje potenciální rozvoj ekonomiky a možnosti sociálních transferů (Krebs a kol, 2010).

Sociální dopady

Ztráta zaměstnání se v mnoha případech odráží na zdravotním stavu nezaměstnaného. Dotyčný trpí psychickými problémy, ztrátou sebeúcty a sebevědomí, dochází k sociální izolaci, kdy ztrácí kontakty, společenskou prestiž a v některých případech i rodinnou autoritu. U dlouhodobě nezaměstnaných dochází k úpadku lidského kapitálu, tedy jedinci ztrácejí zkušenosti, znalosti a schopnosti. Za sociální dopad nezaměstnanosti je považována i kriminalita, která má dále za následek zvýšení výdajů státního rozpočtu na zajištění policejních, soudnických a popřípadě vězeňských služeb (Buchtová a kol., 2002, Jurečka a kol., 2013).

2.2.6 Náklady nezaměstnanosti

Náklady nezaměstnanosti musíme rozdělit na náklady nezaměstnanosti celé ekonomiky a náklady nezaměstnanosti vztahované k jednotlivci. Dále se náklady vyjadřují zvláště pro jednotlivé druhy nezaměstnanosti. V případě frikční a strukturální nezaměstnanosti náklady mohou mít pozitivní efekt na růst efektivity. V předchozích kapitolách již byla zmíněna skutečnost, že lidé si hledají práci za vyšší mzdu, tudíž dochází k lepší alokaci finančních zdrojů, a zároveň i růstu produktivity v celém hospodářství. Během cyklické nezaměstnanosti nejsou dostatečně využity výrobní faktory a dochází tak ke ztrátám produkce, což vysvětluje již zmiňovaný Okunův zákon. Nezaměstnaní dostávají státní podporu, vláda ztrácí daň z příjmu od těchto nezaměstnaných, nižší produkce přináší

---

³ Stagnace = rozdíl mezi faktickým HDP a potenciálním HDP (Krebs a kol., 2010).

firmám nižší zisky, vláda tak ztrácí daň ze zisku korporací. Naproti tomu stojí volný čas, který mají nezaměstnaní v důsledku ztráty zaměstnání. Avšak hodnota volného času je nepatrná v rámci cyklické nezaměstnanosti (Mach, 2001).

2.3 Ukazatele a způsoby měření nezaměstnanosti

Mezi hlavní ukazatele nezaměstnanosti literatura řadí především **míru nezaměstnanosti**, kterou lze vyjádřit jako podíl nezaměstnaných na celkovém počtu lidí ochotných pracovat:

$$u = \frac{U}{L+U} \quad (1)$$

kde proměnné vyjadřují následující:

- u = míra nezaměstnanosti,
- U = počet nezaměstnaných,
- L = počet zaměstnaných (Holman, 2010).

V předchozí kapitole již došlo k částečné charakteristice **přirozené míry nezaměstnanosti**, tedy míry nezaměstnanosti, která nastává v momentě, kdy trh práce se nachází v rovnováze. Holman (2010) dále uvádí, že přirozená míra nezaměstnanosti, označována jako u^* , přímo úměrně závisí na míře ztráty práce a nepřímo úměrně na míře nalézání práce. Tyto dvě kritéria jsou ovlivněny neúplností informací a pojištěním v nezaměstnanosti. Čím jsou úplnější informace na trhu práce, tím je vyšší míra nalézání práce, a tím nižší je přirozená míra nezaměstnanosti. V případě pojištění v nezaměstnanosti platí, že čím je vyšší jeho hodnota a čím delší je doba jeho poskytování, tím je nižší míra nalézání práce, z čehož následně vyplývá, že hodnota přirozené míry nezaměstnanosti je vyšší.

Mach (2001) definuje dva obecné determinanty přirozené míry nezaměstnanosti, a to nepružnost nominálních mezd a skutečnost, že na hledání práce potřebuje nezaměstnaný čas. Mezi konkrétní parametry řadí již zmiňované pojištění v nezaměstnanosti, dále pak demografickou skladbu obyvatelstva země a její vývoj, minimální mzdu, rekvalifikační systém, systém přesné a včasné evidence volných pracovních míst a tempo růstu rozdílných sektorů ekonomiky.

2.3.1 Měření nezaměstnanosti dle Eurostatu

Statistiky nezaměstnanosti Eurostatu vycházejí z definice nezaměstnanosti Mezinárodní organizace práce (ILO), jejíž znění lze nalézt v předešlé kapitole 2.2 Nezaměstnanost. Nejrozšířenějším ukazatelem trhu práce je míra nezaměstnanosti dle ILO, kterou rovněž Eurostat považuje za klíčový sociální ukazatel v rámci měření nezaměstnanosti. Kromě míry nezaměstnanosti jsou také k dispozici ukazatele – zaměstnanost a volná pracovní místa na trhu práce. Hlavním zdrojem údajů o nezaměstnanosti a potenciální pracovní síle je průzkum pracovních sil Evropské unie (EU LFS). Uvedený průzkum se uskutečňuje ve všech členských státech EU, a to v souladu s evropskými právními předpisy (Eurostat, 2018).

Eurostat zveřejňuje měsíčně statistiky podle pohlaví a dvou věkových skupin (osoby ve věku 15 – 24 let a osoby ve věku 25 – 74 let), které jsou uvedeny ve dvou veličinách, konkrétně v sazbě (vyjádřena v procentech pracovní síly), anebo v úrovni (vyjádřena v tisících). Dále publikuje čtvrtletní a roční statistiky nezaměstnanosti, které jsou více podrobnější, a obsahují tak detailnější informace o věku, státní příslušnosti a dosaženém vzdělání nezaměstnaného. K dispozici jsou také údaje o dlouhodobé nezaměstnanosti a velmi dlouhé nezaměstnanosti, která dle Eurostatu trvá déle jak 24 měsíců (Eurostat, 2018).

2.3.2 Měření nezaměstnanosti v České republice

Kukla a kol. (2016) uvádějí ve své publikaci tři způsoby měření nezaměstnanosti. Prvním způsobem je výše uvedená míra nezaměstnanosti. Druhým způsobem je registrovaná míra nezaměstnanosti, která se vypočítá jako podíl počtu dosažitelných uchazečů k pracovní síle. Třetí zmiňovanou možností, která je využívána ve statistikách, je rovněž zmiňovaná dlouhodobá míra nezaměstnanosti.

Od roku 1992 Český statistický úřad publikuje statistiky o zaměstnanosti a nezaměstnanosti, jejímž podkladem jsou **data z Výběrového šetření pracovních sil**⁴ (dále jen VŠPS), které probíhá ve všech okresech České republiky. Hlavním cílem VŠPS je především sběr pravidelných informací, které souvisejí s trhem práce, a umožňují tak analýzu z ekonomických, sociálních a demografických hledisek. Od roku 2000 jsou součástí šetření VŠPS i průzkumy, které jsou zadány Eurostatem (tzv. ad hoc moduly).

---

⁴ VŠPS vychází z metodiky Mezinárodní organizace práce (International Labour Organization - ILO) (ČSÚ, 2018).

Výsledky z těchto šetření lze srovnat s ostatními členskými státy. O dva roky později, tedy v roce 2002 byla forma dotazníků VŠPS modifikována, aby odpovídala standardům Evropské unie. VŠPS se tak přizpůsobila celoevropskému šetření Labour Force Survey (LFS), které podléhá rozhodnutí Rady (ES) 577/98 a je povinné pro všechny členské země EU (ČSÚ, 2018).

Ukazatel míry registrované nezaměstnanosti byl využíván Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR (dále „MPSV“) do konce roku 2012. V roce 2013 MPSV začalo používat nový ukazatel, a to **podíl nezaměstnaných osob**, který je možné vyjádřit jako podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let ze všech obyvatel ve stejném věku. Tuto změnu odůvodňuje MPSV třemi skutečnostmi:

- ukazatel míry registrované nezaměstnanosti srovnává dosažitelné uchazeče o zaměstnání s pracovní silou tvořenou kombinací údajů z více zdrojů,
- údaje o zaměstnanosti z VŠPS na úrovni okresů jsou nedostatečné, v některých případech nesprávné a pro nižší územní celky zcela chybí,
- srovnávání či záměna s údaji VŠPS ČSÚ a jejich chybná interpretace (MPSV, 2018).

2.3.3 Měření nezaměstnanosti ve Španělsku

V rámci měření nezaměstnanosti jsou ve Španělsku rovněž využívány dvě metody. První z nich je Průzkum aktivního obyvatelstva (EPA⁵). Tento způsob vyjádření nezaměstnanosti je používán od roku 1964. Jeho hlavním cílem je získávání informací o počtu obyvatelstva na trhu práce, tedy o zaměstnaných, nezaměstnaných, aktivním a neaktivním obyvatelstvu. Průzkum je prováděn telefonicky nebo osobně, a to čtvrtletně na vzorku 65 000 rodin, což představuje zhruba 200 000 lidí. Výsledky šetření jsou k dispozici měsíc a půl po dokončení terénní práce. Od 29. dubna 2014 EPA začala využívat novou základnu populace, která je aktualizována na základě sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011. Španělský statistický úřad (INE⁶) v této souvislosti poskytuje homogenní retrospektivní řady vypočtené ze stejné populační základny. Tato skutečnost se týká statistik publikovaných od roku 2002 (INE, 20118).

---

⁵ EPA je zkratkou pro španělské označení Průzkumu aktivního obyvatelstva, které v originální podobě je *La Encuesta de Población Activa*.

⁶ INE je zkratkou pro španělské označení Španělského statistického úřadu, které v originální podobě zní *Instituto Nacional de Estadística*.

Druhá statistická metoda vyjadřující nezaměstnanost ve Španělsku vychází z registrované nezaměstnanosti ve Veřejných úřadech práce (SEPE⁷), dříve označovány jako seznamy INEM. Tato metoda odráží pouze ty, kteří se zapíší do Veřejných úřadů práce na základě správního úkonu. (RTVE, 2018) V květnu roku 2005 vstoupil v platnost nový systém SISPE, který tak nahradil starý systém SILE z roku 1985. SISPE umožňuje integrovat informace z řízených aktivních politik zaměstnanosti a dávek nezaměstnanosti, které jsou prováděny jinými Veřejnými službami zaměstnanosti. Jedná se tedy o smíšený model řízení, který umožňuje integraci, koordinaci a sdílení informací Veřejných služeb zaměstnanosti. Dále se zaměřuje na aplikování akčních plánů zaměstnanosti a strategií týkající se podpory trhu práce (SEPE, 2018).

2.4 Institucionální zabezpečení politiky zaměstnanosti

Tato kapitola popisuje institucionální zabezpečení politiky zaměstnanosti v řešených zemích. Samotná politika zaměstnanosti bude blíže popsána v následující kapitole diplomové práce.

Institucionální zabezpečení politiky zaměstnanosti v České republice

V České republice státní politiku zaměstnanosti spravují dvě instituce, a to Ministerstvo práce a sociálních věcí, dále jen „MPSV“ a Úřad práce ČR, dále jen „ÚP“, jehož nadřízeným orgánem je právě MPSV – Správa služeb zaměstnanosti (SSZ) (Dvořáková a kol., 2007).

Správa služeb zaměstnanosti zajišťuje řadu činností, které souvisejí s politikou zaměstnanosti. Jedná se např. o zpracování koncepcí politiky zaměstnanosti zaměřující se na problémové oblasti trhu práce, sledování a vyhodnocování aktuální situace na trhu práce, vytváření opatření ovlivňující nabídku a poptávku po práci, spravování finančních prostředků pro zajištění bezproblémového fungování státní politiky zaměstnanosti, provádění kontrol v oblasti zaměstnanosti a v neposlední řadě se jedná o řízení územních orgánů práce, tj. úřadů práce (Dvořáková a kol., 2007). *MPSV* kromě vykonávání státní správy v oblasti zaměstnanosti, se dále zaměřuje na sociální politiku, sociální pojištění, pracovněprávní legislativu, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, genderovou problematiku a čerpání finančních prostředků z fondů EU (MPSV, 2018).

---

⁷ SEPE je zkratkou Veřejného úřadu práce, jehož španělské označení je Servicio Público de Empleo Estatal.

Úřad práce ČR představuje státní orgán s celostátní působností a právní subjektivitou. ÚP byl zřízen na základě zákona č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů. Samotný státní úřad se člení na generální ředitelství, krajské pobočky a kontaktní pracoviště. Každý z těchto uvedených útvarů má své úkoly, které provádí v rámci státní politiky zaměstnanosti (MPSV, 2018).

- Generální ředitelství – V čele úřadu je generální ředitel. Činnosti, které generální ředitelství vykonává, jsou na metodické, řídicí a kontrolní bázi. V této souvislosti se jedná např. o řízení, kontrolu, koordinaci a metodické řízení krajských poboček ÚP, zabezpečování koordinace, metodické řízení, financování opatření a nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti či řízení Evropských služeb zaměstnanosti EURES. Dále se angažuje v oblasti bezpečnosti, krizového řízení, řízení rizik, zajišťování interního auditu a vzdělávání zaměstnanců (MPSV, 2018).
- Krajské pobočky – Jednotlivé krajské pobočky jsou řízeny řediteli. Jejich činnost mimo jiné tkví v provádění státní politiky zaměstnanosti, zabezpečování zaměstnanosti, mobility pracovních sil a rozvoje lidských zdrojů, monitorování aktuální situace na trhu práce, poskytování poradenských služeb, zprostředkovávání pracovních příležitostí pro uchazeče o zaměstnání, vyplácení sociálních dávek, zabezpečování rekvalifikace a uplatnění nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti atd. (MPSV, 2018).
- Kontaktní pracoviště – Řízení pracovišť je v kompetenci ředitele či vedoucího. V oblasti zaměstnanosti vykonávají např. tyto úkoly: spravují databázi týkající se volných pracovních míst na trhu práce, evidují uchazeče o zaměstnání, poskytují pomoc uchazeči při hledání správného zaměstnání, rovněž se podílí na realizaci opatření a nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Kontaktní pracoviště také vykonávají činnosti v oblasti podpory v nezaměstnanosti (MPSV, 2018).

Institucionální zabezpečení politiky zaměstnanosti ve Španělsku

Státní politiku zaměstnanosti ve Španělska zabezpečuje autonomní orgán Veřejná služba zaměstnanosti státu, dále jen „SEPE“. Tento úřad je přidružen k Ministerstvu práce, migraci a sociálního zabezpečení⁸ a je tvořena několika centrálními kanceláři, 52 kanceláři v provinciích Španělska a sítí poboček, které se nacházejí ve všech provinciích a zabezpečují postupy pro vyplácení dávek v nezaměstnanosti. Další

---

⁸ Španělský název ministerstva zní Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social.

kanceláře se rovněž nacházejí v enklávách Španělska nacházející se v Africe. V této souvislosti hovoříme o městech Ceuta a Melilla (SEPE, 2018).

Činnost SEPE se zaměřuje na organizaci, vývoj a sledování programů a opatření politiky zaměstnanosti. Společně s Veřejnými službami zaměstnanosti autonomních společenství tvoří tzv. Národní systém zaměstnanosti fungující od roku 2003 a v jehož rámci se snaží posílit koordinaci všech aktérů, kteří nějakým způsobem zasahují a jsou činní na trh práce (SEPE, 2018).

Mezi hlavní funkce SEPE lze zařadit:

- plánování a propagace návrhů politik zaměstnanosti zaměřených na potřeby jednotlivců a firem, zahrnující profesionální orientaci, vzdělávání a školení zaměstnanců, programy podpory zaměstnanosti apod.;
- řízení a kontrola vyplácení dávek v nezaměstnanosti, čímž se uplatňuje právo nezaměstnaných na ochranu;
- provádění výzkumu, studií a analýz situace na trhu práce a následné vytváření opatření na jeho zlepšení, a to jak na státní, tak provinční úrovni (SEPE, 2018).

Dalšími úřady, které figurují na španělském trhu práce v oblasti zaměstnanosti jsou *Veřejné služby zaměstnanosti* jednotlivých autonomních společenství. Tyto pracoviště zajišťují registraci uchazečů o zaměstnání, kariérní poradenství, zprostředkování zaměstnání, zpracovávají žádosti o dávky v nezaměstnanosti anebo poskytují odbornou přípravu pro zaměstnání. Rovněž i tyto úřady disponují sítí poboček, které lze nalézt ve městech daného autonomního společenství (Comunidad de Madrid, 2018).

2.5 Politika zaměstnanosti

Rievajová (2009) vymezuje politiku zaměstnanosti jako soubor opatření, které vytváří podmínky pro rovnováhu na trhu práce a pro efektivní využití pracovních sil. Tato politika je výsledkem činnosti státu, zaměstnavatelů, firem, zaměstnanců a odborů.

Politiku zaměstnanosti Dvořáková a kol. (2007) definují jako jednání, které směřuje k dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po práci, produktivnímu využití zdrojů pracovních sil a v neposlední řadě zabezpečení práva občanů na zaměstnání, které je jedním ze základních práv člověka. Na realizaci této politiky jsou potřebné finanční prostředky, které plynou z účelově vytvářených fondů a státního rozpočtu (Krebs a kol., 2010).

Politika zaměstnanosti se zaměřuje na čtyři aktivity, kterými jsou:

- a) rozvoj infrastruktury trhu práce – vytvoření zprostředkovatelské, informační a poradenské služby, která dopomůže k lepšímu informování nezaměstnaných nejen o volných pracovních pozicích;
- b) vytváření nových pracovních míst a pracovních činností – finanční prostředky zaměstnavatelům a začínajícím podnikatelům směřující na vytvoření nových pracovních pozic;
- c) zvýšení adaptability pracovní síly – organizace a podpora různých rekvalifikačních programů;
- d) zabezpečení životních podmínek dočasně nezaměstnaným formou dávek a podpor v nezaměstnanosti (Krebs a kol., 2010).

2.5.1 Politika zaměstnanosti EU

Evropský parlament definuje politiku zaměstnanosti jako zvyšování počtu pracovních příležitostí a následné zkvalitňování pracovních míst. Evropské právo bývá použito i v případě, kdy odpovědnost za tuto politiku mají jednotlivé vlády členských států. Podle **Smlouvy o fungování Evropské unie**⁹ mezi hlavní cíle politiky zaměstnanosti řadíme podporu vysoké úrovně zaměstnanosti, vytváření kvalifikované, odborně způsobilé pracovní síly a podporu trhů práce schopných reagovat na případné hospodářské změny (Evropský parlament, 2018).

Přestože je politika zaměstnanosti v gesci jednotlivých členských států, ze strany Evropské unie dochází v této oblasti k určité koordinaci. Klíčové body politiky zaměstnanosti jsou již zaneseny ve **Smlouvě o založení EHS**¹⁰ a vztahovaly se především k volnému pohybu zaměstnanců v rámci EHS a odstranění diskriminace z důvodu národnosti. V roce 1993 Evropská komise vytvořila tzv. **Bílou knihu – Růst, konkurenceschopnost a zaměstnanost** definující makroekonomické a strukturální opatření, které vedou k naplnění předem stanovených cílů do roku 2000 týkající se ekonomického růstu, posílení konkurenceschopnosti a snížení nezaměstnanosti (Dvořáková a kol., 2007).

---

⁹ Smlouva o fungování Evropské unie představuje Smlouvu o Evropském hospodářském společenství z roku 1957, která byla v roce 1993 přejmenována na Smlouvu o založení Evropského společenství a následně v roce 2009 na Smlouvu o fungování Evropské unie.

¹⁰ EHS = Evropské hospodářské společenství, které bylo založeno v roce 1957.

Klíčovým dokumentem v oblasti politik zaměstnanosti je však **Evropská strategie zaměstnanosti**, která byla předložena v roce 1997 a jejímž hlavním cílem, ke kterému se zavázaly členské země, je vytváření v celé Unii pracovní místa a zvyšování jejich kvality (Kotýnková, 2006). Provádění samotné strategie se skládá ze čtyř etap:

1. Hlavní směry politiky zaměstnanosti – zahrnující priority a cíle byly navrženy Komisí, schváleny členskými zeměmi a přijaty Radou EU;
2. Společná zpráva o zaměstnanosti – zveřejňuje ji Komise, přijímá Rada EU a vychází ze třech následujících činností:
  - a. z hodnocení stavu zaměstnanosti v Evropě,
  - b. z provádění politiky zaměstnanosti,
  - c. z vyhodnocení klíčových ukazatelů zaměstnanosti a sociálních ukazatelů;
3. Národní programy reforem – jednotlivé členské státy předloží Komisí své programy reforem, které následně Komise analyzuje z hlediska souladu se strategií Evropa 2020;
4. Komise zveřejňuje zprávy o jednotlivých zemích vycházející z výše uvedeného hodnocení, ve kterých jsou mimo jiné i zmíněny doporučení ke zlepšení situace v dané členské zemi (Evropská komise, 2018).

Evropská strategie zaměstnanosti je koordinována prostřednictvím tzv. **Lucemburského procesu**, jehož cílem je zvýšení zaměstnanosti a snížení nezaměstnanosti, a to prostřednictvím zaměstnatelnosti pracovní síly, rozvoje podnikatelských aktivit, vytváření rovných pracovních příležitostí a přizpůsobivosti živnostníků a zaměstnaných. Každý rok je Lucemburský proces přizpůsobován jednotlivým členskými státem podle aktuální situace dané země (Zahradník, 2003).

Hlavním finančním nástrojem v oblasti sociální politiky a politiky zaměstnanosti, resp. pro realizaci Evropské strategie zaměstnanosti je **Evropský sociální fond**, dále jen „ESF“. Finanční prostředky z tohoto strukturálního fondu jsou především směřovány na vytvoření většího množství pracovních míst, posílení sociálního začleňování, boj proti chudobě, podporu vzdělání, dovedností a celoživotního učení. V rámci ESF jsou stanoveny níže uvedené cíle:

- podpora vysoké míry zaměstnanosti a kvality pracovních míst, zlepšení přístupu na trh práce, podpora územní a profesní mobility pracovníků;

- podpora vysoké úrovně vzdělání a odborné přípravy, podpora přechodu absolventů ze vzdělávacího systému do zaměstnání;
- boj proti chudobě, posílení sociálního začlenění a rovnosti mezi pohlavími, boj proti diskriminaci a podpora rovných příležitostí (Evropský parlament, 2018).

Evropská strategie zaměstnanosti se stala součástí strategie **Evropa 2020**, která byla vytvořena pro sedmileté období 2014 – 2020. Hlavním cílem uvedené prorůstové strategie je dosažení stavu, kdy 75 % obyvatel EU ve věku 20 – 64 let bude zaměstnáno a zároveň dojde ke snížení počtu lidí, kteří jsou ohroženi chudobou či sociálním vyloučením, a to o 20 milionů. EU se tak v této oblasti snaží podporovat činnosti, které vedou k vytváření nových pracovních míst, reformám pracovního trhu, zvyšování šance mladých lidí na získání adekvátní práce anebo získání nových využitelných dovedností u zaměstnanců. Zmiňovaných cílů by EU měla dosáhnout do roku 2020 (Euroskop.cz, 2018).

V roce 2009 vstoupila v platnost **Lisabonská smlouva**, která rovněž přinesla podstatné změny týkající se sociální politiky a politiky zaměstnanosti. Mezi obecné cíle Unie byla zařazena plná zaměstnanost a společenský pokrok. Zdůrazněna byla rovněž role tzv. horizontální sociální klauzule, podle které musí Unie vždy přihlížet k cílům sociální politiky v momentě, kdy provádí jakoukoliv svoji politiku. Tyto změny jsou konkrétně zmíněny v již uvedené SFEU. Politika zaměstnanosti se po zavedení Lisabonské smlouvy zaměřuje na podporu znevýhodněných a mladých lidí, a to tak, že především podporuje podnikatele, zaměstnávání mladých lidí, odborné stáže, restrukturalizaci a veřejné služby zaměstnanosti (Euroskop.cz, 2018).

Mezi finanční nástroje politiky zaměstnanosti kromě již výše uvedeného Evropského sociálního fondu rovněž spadá **Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci**, který vznikl v roce 2006 a jehož finanční prostředky jsou použity na pomoc zaměstnancům, kteří přišli o práci z důvodu změny ve struktuře světového obchodu, příkladem je přemístění pobočky do jiné země mimo EU (Euroskop.cz, 2018).

Dalším důležitým finančním nástrojem je **Program pro zaměstnanost a sociální inovace**, dále jen „EaSI“ jako prostředek pro podporování vysoké úrovně kvalitní a udržitelné zaměstnanosti, zaručování odpovídající sociální ochrany, boj proti sociálnímu vyloučení a proti chudobě a v neposlední řadě jako prostředek pro zlepšení pracovních podmínek. V aktuálním sedmiletém období 2014 – 2020 je na tyto činnosti vyčleněno

919 469 000 eur. EaSI je tvořen třemi prioritními osami, které podporují následující aktivity:

1. osa PROGRESS podporuje modernizaci politiky zaměstnanosti a sociální politiky (61 % celkového rozpočtu);
2. osa EURES podporuje pracovní mobilitu (18 % celkového rozpočtu);
3. osa Mikrofinancování a sociální podnikání se zaměřuje na podporu přístupu k mikrofinancování a sociálnímu podnikání (21 % celkového rozpočtu) (Evropská komise, 2018).

2.5.2 Aktivní politika zaměstnanosti

Jakým způsobem řešit potíže vzniklé na trhu práce nabízí aktivní politika zaměstnanosti, která si klade za cíl pomoci nezaměstnaným získat pracovní pozici, i když v případě dlouhodobé nezaměstnanosti nástroje spadající pod aktivní politiku nezaměstnanosti nejsou vždy účinné. Nabývá však na významu během ekonomických krizí, kdy dochází ke zvyšování míry nezaměstnanosti (Halásková, 2001, Zadražilová a kol., 2010).

Aktivní politika zaměstnanosti v České republice

Aktivní politiku zaměstnanosti v České republice zajišťují již dvě zmiňované instituce – Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a Úřad práce ČR. Nástroje aktivní politiky definuje zákon o zaměstnanosti¹¹. Jedná se především o níže uvedená opatření aktivní politiky zaměstnanost:

- rekvalifikace – získání nové kvalifikace či rozšíření stávající, a to formou vzdělávání;
- investiční pobídky – hmotná podpora při tvorbě nových pracovních pozic a rekvalifikace zaměstnanců u investičních pobídek poskytovaných na základě zákona o investičních pobídkách¹²;
- veřejně prospěšné práce – pracovní příležitosti, které jsou časově omezené a určené především dlouhodobým uchazečům o pracovní místo;
- společensky účelná pracovní místa – pracovní místa vytvořená na základě písemné dohody s ÚP na omezenou dobu, anebo se jedná o nově vzniklá pracovní místa, která jsou vykonávána na základě samostatné výdělečné činnosti;

¹¹ zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

¹² zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách

- příspěvek na zapracování – příspěvek je poskytnut maximálně na dobu 3 měsíců, a to na základě písemné dohody s ÚP;
- příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program – příspěvek je poskytnut po dobu maximálně 6 měsíců zaměstnavateli, který přešel na nový program výroby, a tudíž nemůže svým zaměstnancům garantovat týdenní pracovní dobu (MPSV, 2018).

Do aktivní politiky zaměstnanosti rovněž spadá poradenství zaměřující se na vhodný výběr zaměstnání a opatření na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, která zahrnují chráněné pracovní místo, dále jen „CHPM“, a příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů spojené s danou pracovní pozicí. CHPM představuje pracovní místo vytvořené na základě písemné dohody mezi ÚP a zaměstnavatelem. Tato pracovní příležitost je určena pro osobu se zdravotním postižením. Toto místo musí zaměstnavatel garantovat po dobu 3 let. Konkrétní podmínky zřízení CHPM jsou vymezeny rovněž zákonem o zaměstnanosti (MPSV, 2018).

Aktivní politika zaměstnanosti ve Španělsku

Aktivní politika zaměstnanosti ve Španělsku se od roku 2013 řídí novou strategií, která je založená na akčních krocích, které byly dohodnuty na konferenci o zaměstnanosti s jednotlivými autonomními společenstvími Španělska. Klíčové změny nového modelu aktivní politiky zaměstnanosti jsou ve změně modelu a řízení navržených právních nástrojů pro centralizované programy, tak aby došlo k vytvoření nového rámce pro financování, sledování a vyhodnocování dosažených cílů v souladu s hlavními prioritními činnostmi. Tento nový rámec se začlenil do nové strategie nazývané Španělská strategie pro aktivaci zaměstnanosti 2017–2020, která byla schválena královskou vyhláškou 1032/2017 ze dne 15. prosince 2017. Cílem strategie je správné vymezení aktivní politiky Národního systému zaměstnanosti (SNE) v nadcházejících letech a zároveň stanovení obecných zásad, cílů a rámce pro plánování, provádění, hodnocení a financování aktivní politiky trhu práce (SEPE, 2018).

Roční plán politiky zaměstnanosti (PAPE) obsahuje akce a nástroje aktivních politik zaměstnanosti, které jsou navrženy tak, aby byly prováděny autonomními společenstvími Španělska, financovány ze státních prostředků a vlastních hospodářských zdrojů. Dále obsahuje opatření, která bude ve své působnosti provádět veřejná služba státní zaměstnanosti sama (SEPE, 2018).

V roce 2015 byla schválena Královská legislativní vyhláška č. 3/2015, která schvaluje revidované znění zákona o zaměstnanosti. Tato vyhláška zavedla níže uvedené koordinační nástroje národního systému zaměstnanosti:

- Španělskou strategii pro aktivaci zaměstnanost;
- Roční plány politiky zaměstnanosti;
- Informační systém veřejných služeb zaměstnanosti, shromažďující informace týkající se zprostředkování práce, aktivní politiky zaměstnanosti a ochrany nezaměstnanosti prováděné veřejnými službami zaměstnanosti v celém státě. Tento systém dále poskytuje společné statistiky, umožňuje sledovat řízení odborného vzdělávání a poradenství, činnosti jednotlivých agentur práce. V neposlední řadě registruje uchazeče o zaměstnání a zaručuje se, že zprostředkované práce budou řádně prováděna bez územních překážek (SEPE, 2018).

2.5.2 Pasivní politika zaměstnanosti

Smyslem pasivní politiky zaměstnanosti je poskytnout nezaměstnaným do určité míry a po určitou dobu finanční prostředky, které nahradí jejich příjmy z předešlého zaměstnání. Nezaměstnaní budou mít tak možnost si nalézt pracovní místo, které bude v souladu s jejich ekonomickými a životními potřebami (Krebs a kol., 2010). Jinými slovy jedná se o vyplácení podpor v nezaměstnanosti, jejichž výše závisí na mnoha faktorech, kterými jsou například – věk, délka pojištění, délka předchozího zaměstnání, účast v rekvalifikačních programech, rodinná situace, výše jejich předchozího příjmu atd. (Dvořáková a kol., 2007).

Ministerstvo vnitra ČR definuje pasivní politiku zaměstnanosti jako zprostředkování pracovních příležitostí pro uchazeče o práci a také jako hmotné zabezpečení právě těchto uchazečů. Nutno podotknout, že současný zákon o zaměstnanosti tento termín již nezmiňuje (MVCR, 2018). V případě Španělska se rovněž jedná o systém sociálních dávek, který je diverzifikován na základě, již výše uvedených faktorů (SEPE, 2018).

2.6 Nezaměstnanost mladé generace / mladých lidí

Pojem generace představuje skupinu lidí, kteří sdílejí stejné události prostřednictvím různých zpráv, hudby, vzdělání či stylu výchovy dětí. V současné době existuje 5 generací na světě:

- **Poválečná generace / Tichá generace / Tradiční generace:** narozeni v letech 1928 - 1945;
- **Baby Boomers:** narozeni v období 1946 – 1964;
- **Generace X:** narozena přibližně v letech 1965 – 1979;
- **Generace Y:** narozena v letech 1980 – 1995;
- **Generace Z:** narozena od roku 1996 (Kip, 2014).

Pro mladou generaci je charakteristický kreativní přístup k životu. Rovněž se jedná o první generaci, která má přístup k moderní technologii – digitálním kamerám, fotoaparátům, mobilům, počítačům, softwarům, programům, anebo blogům (MediaGuru, 2012).

V případě nezaměstnanosti nehovoříme o mladé generaci, ale o mládeži či mladých lidech. Definice mládeže a její věkové rozmezí se v jednotlivých členských státech EU liší. Přestože oficiální dokumenty Evropské unie jednotně nevymezují pojem mladí lidé, pro statistické účely nezaměstnanosti mladých lidí je tato skupina obyvatel vymezena věkovým rozmezím 15 - 24 let, v některých členských zemích EU je možné se setkat i s věkovým rozpětím 15 – 29 let (Evropská unie, 2018).

Nezaměstnanost mladých lidí je vyjádřena prostřednictvím **míry nezaměstnanosti mladých lidí**, kterou lze vyjádřit jako podíl nezaměstnaných ve věkové skupině 15 - 24letých ve srovnání s celkovým počtem ekonomicky aktivního obyvatelstva v této věkové skupině. **Míra zaměstnanosti mladých lidí** představuje klíčový ukazatel pro sledování situace na trhu práce. U mladých lidí ve věku 15 – 29 let se vypočítá jako podíl osob v uvedeném věkovém rozpětí, které jsou v celé populaci této skupiny zaměstnané (Evropská unie, 2018).

2.6.1 EU a řešení otázky nezaměstnanosti mladých lidí

Problematika nezaměstnanosti mladých lidí nezůstala bez povšimnutí Evropské unie. Ekonomická krize způsobila pokles volných pracovních míst a zvýšení počtu nezaměstnaných. Evropská rada proto na zasedání konající se 27. – 28. června 2013

vytvořila a rozhodla o opatřeních, která mají pomoci v řešení tohoto problému. V této souvislosti hovoříme o čtyřech níže uvedených opatřeních (Consilium, 2019, Úlovcová a kol., 2011).

1. **Systémy záruk pro mladé lidi**, jejichž cílem je garantování mladým lidem do 25 let obdržení nabídky zaměstnání, dalšího vzdělání, stáže či učňovského místa, a to do čtyř měsíců od ukončení studia nebo ztráty dosavadního zaměstnání (Consilium, 2019, Evropská komise, 2019).
2. **Kvalitní učňovská místa a stáže**, která mají sloužit k lepšímu přechodu ze školního do pracovního prostředí. V rámci tohoto opatření se představitelé EU dohodli na zavedení rámce kvality stáží, prostřednictvím kterého by mělo dojít k propojení soukromé sféry, sociálních partnerů a podniků, tak aby byly vytvořeny vysoce kvalitní učňovská místa (Consilium, 2019, Evropská komise 2019).
3. **Mobilita pracovních míst** má pomoci mladým lidem ze členských států EU s nalezením zaměstnání, stáže nebo učňovského místa v jiné zemi EU. Ke zlepšení mobility má dopomoci i podporu již stávajících iniciativ – *Tvoje první práce přes EURES* a *Erasmus +*, které rovněž přispívají k lepší přeshraniční spolupráci (Consilium, 2019).
4. **Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí** představuje finanční pomoc EU na podporu mladých lidí v oblastech, kde míra nezaměstnanosti této věkové kategorie je vysoká (Consilium, 2019).

Právě čtvrté opatření - **Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí** lze považovat za nejzásadnější. Jeho rozpočet byl stanoven na 6,4 miliard EUR. Tuto částku je možné rozdělit na dvě poloviny. První část prostředků plyne ze samotné rozpočtové položky, která byla pro iniciativu vytvořena a která zároveň nevyžaduje spolufinancování ze strany členského státu. Naopak druhá polovina financí je čerpaná z Evropského sociálního fondu a země EU ji musí doplnit vlastními finančními prostředky. Pro lepší účinek se Evropská rada rozhodla, že uvedená výše finančních prostředků nebude rozložena do celého období sedmiletého finančního rámce 2014 – 2020, ale naopak bude soustředěna do prvních dvou let tohoto období. Tudiž mezi lety 2014 a 2015 bylo vynaloženo více než 6 miliard EUR na podporu regionů s vysokou nezaměstnaností mladých lidí (Consilium, 2019).

Již výše bylo zmíněno, že finanční podpora bude poskytnuta regionům s vysokou mírou nezaměstnanosti mladých lidí. V této souvislosti hovoříme konkrétně o dvou níže uvedených typech regionů:

- a) regiony, kde míra nezaměstnanosti mladých lidí v roce 2012 přesáhla hranici 25 %;
- b) regiony, kde nezaměstnanost mladých lidí v roce 2012 přesáhla 20 % a zároveň míra nezaměstnanosti mladých lidí v daném státě a v uvedeném roce byla vyšší než 30 % (Consilium, 2019).

Finanční prostředky by měly být využity na realizaci opatření, která podporují zaměstnanost mladých lidí ve věku do 25 let, příkladem může být systém záruk pro mladé lidi. Pokud daná členská země chce čerpat uvedenou finanční podporu, je nutné předložit společně s postiženým regionem plány týkající se provádění záruk pro mladé lidi. Členské státy dále předkládají části národních operačních programů pro realizaci politiky soudržnosti v období 2014 – 2020, které se zabývají mladými lidmi. Tyto dokumenty představují základ pro možnost čerpat finanční prostředky z Evropského sociálního fondu a Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí pro realizaci záruk pro mladé lidi (Consilium, 2019).

3. Cíle a metodika práce

3.1 Cíl práce

Diplomová práce nese název „Postavení mladé generace na trhu práce po roce 2007 v České republice a Španělsku“. Hlavním cílem práce je analyzování postavení mladé generace na trhu práce ve zvolených státech EU a následná jejich komparace.

Dílčím cílem je zhodnocení současně využívaných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, identifikování bariér uplatnění a navržení možných řešení nezaměstnanosti této cílové skupiny ve vybraných zemích.

3.2 Metodika práce

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část je zpracována na základě odborné zahraniční a domácí literatury související s řešenou problematikou. Rovněž jsou k sepsání této části práce využity informace z oficiálních webových stránek a portálů příslušných evropských a národních institucí. Práce vymezuje pojmy jako trh práce, nezaměstnanost a mladá generace, resp. mladí lidé, neboť tento termín ve svých dokumentech rovněž používá Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR¹³. Dále literární rešerše definuje politiku zaměstnanosti EU, České republiky a Španělska a institucionální zabezpečení politiky zaměstnanosti v těchto analyzovaných zemích.

Praktická část analyzuje vývoj nezaměstnanosti českého a španělského obyvatelstva do 25 let. Sledované časové období je v rozmezí let 2007 – 2017. Vzhledem k tomu, že obě zmiňované země měří nezaměstnanost odlišnými způsoby, jsou z důvodu porovnatelnosti analyzována data z databáze Eurostatu. V práci jsou využity následující metody: analýza a syntéza dat, komparace dat a popisná statistika. Data jsou znázorněna prostřednictvím grafického zobrazení.

Druhá část práce je rozdělena do čtyř kapitol. Nejprve je čtenáři představena problematika samotné nezaměstnanosti ČR a Španělska. Následující dvě kapitoly analyzují vývoj nezaměstnanosti mladých lidí v řešených zemích. Z tohoto hlediska jsou uvedena data týkající se procentuálního podílu nezaměstnaných na celkové populaci stejné věkové kategorie a na celkovém počtu nezaměstnaných dané země, míry nezaměstnanosti sledované věkové skupiny obyvatel a míry nezaměstnanosti dle pohlaví a typu vzdělání.

---

¹³ Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR využívá termín „mladí lidé“ i na svých oficiálních stránkách, viz. záložka MPSV – Zaměstnanost.

V neposlední řadě jsou poskytnuty rovněž informace v souvislosti s mírou nezaměstnanosti v regionech NUTS 2. Závěrečná část porovnává vybrané ukazatele mezi ČR, Španělskem a průměrem zemí EU.

3.3 Stanovení výzkumných otázek a hypotéz

Pro účely sepsání diplomové práce byly stanoveny níže uvedené dvě výzkumné otázky a dvě hypotézy. Odpovědi na dané otázky a hypotézy budou zmíněny v závěru samotné práce.

- **Výzkumné otázky:**

- 1. Jakým způsobem ovlivnila ekonomická krize z roku 2008 postavení mladé generace, jak na španělském trhu práce, tak i na českém trhu práce?*
- 2. V jakých regionech soudržnosti NUTS 2 byla situace týkající se nezaměstnanosti analyzované věkové skupiny nejkritičtější?*

- **Hypotézy:**

- 1. Míry nezaměstnanosti mladých lidí v ČR a Španělsku se nacházely nad úrovní míry nezaměstnanosti průměru zemí EU.*
- 2. Nezaměstnanost zasáhla české a španělské obyvatelstvo do 25 let bez ohledu na jejich dosažené vzdělání.*

4. Praktická část

4.1 Vývoj nezaměstnanosti v České republice a Španělsku po roce 2007

Následující kapitola se zaměřuje na celkový vývoj nezaměstnanosti ve vybraných zemích EU v období 2007 – 2017. Následně jsou dané vývoje srovnány s vývojem nezaměstnanosti v členských zemích EU¹⁴. Pro komplexnost této problematiky je potřeba zmínit rovněž vývoj HDP ve sledovaném období, neboť vývoj nezaměstnanosti je vymežován ekonomickou situací země. V období expanze dochází k růstu, nezaměstnanost klesá, protože pro lidi je mnohem snazší nalézt pracovní uplatnění. Naopak ekonomická recese vede k poklesu tempa růstu ekonomiky, což se rovněž odráží na pracovních místech, které se hůře v tomto období hledají, a tudíž nezaměstnanost roste.

4.1.1 Vývoj nezaměstnanosti v České republice po roce 2007

Jak již bylo výše zmíněno, vývoj nezaměstnanosti v ČR je dán ekonomickou situací této země. Z tohoto důvodu se nejprve tato podkapitola zaměřuje na vývoj růstu HDP, dle které lze následně určit, zda se česká ekonomika nacházela v příslušném roce v expanzi, stagnaci či recesi. Níže uvedená *Tabulka 1* zobrazuje tempo růstu HDP v České republice v letech 2007 – 2017.

Tabulka 1 Tempo růstu HDP v České republice v letech 2007 - 2017 (uvedeno v %)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tempo růstu HDP v %	5.6	2.7	-4.8	2.3	1.8	-0.8	-0.5
Rok	2014	2015	2016	2017			
Tempo růstu HDP v %	2.7	5.3	2.5	4.4			

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

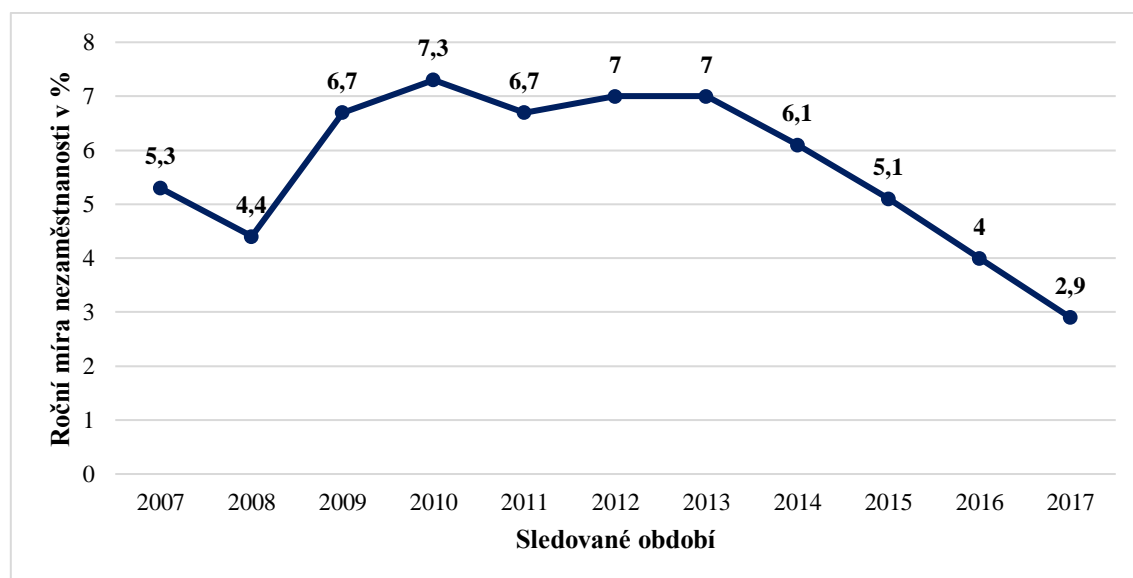
Na základě těchto dat je možné říci, že v letech 2008 – 2009 byl zaznamenán pokles tempa růstu HDP, neboť v tomto období panovala na evropském kontinentě ekonomická krize, která samozřejmě ovlivnila i vývoj v České republice. Další výrazný propad je možné vidět v roce 2012. Dle Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR tento vývoj byl

¹⁴ V období 2007 – 2012 je sledován vývoj v 27 členských zemích, od roku 2013 v 28 členských zemích, neboť v tomto roce se EU rozšířila o Chorvatsko.

ovlivněn zejména poklesem výdajů domácností na konečnou spotřebu. Pozitivně pouze přispíval k růstu mezinárodní obchod (SOCR ČR, 2019). Rok 2013 se vyznačuje pokračující recesí. Nicméně v tomto případě vývoj české ekonomiky nebyl negativně ovlivněn konečnou spotřebou domácností tak jako v předchozím roce, ale meziročním poklesem dovozu a vývozu v 1. a 3. čtvrtletí roku 2013 (ČSÚ, 2019). V následujících letech je zaznamenán ekonomický růst.

V níže popisovaném *Grafu 1* jsou znázorněna data z Eurostatu, znázorňující roční míru nezaměstnanosti. Nutno podotknout, že jakákoliv změna ve vývoji tempa růstu ekonomiky, se odráží na trhu práce se zpožděním (MPSV ČR, 2019).

Graf 1 Vývoj nezaměstnanosti v České republice v letech 2007 - 2017 (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Na základě výše uvedených dat je patrné, že míra nezaměstnanosti výrazně vzrostla v roce 2009, oproti roku předešlému. Ve sledovaném roce bylo 352 000 nezaměstnaných¹⁵, které odpovídají 6,7 %. Tato skutečnost byla způsobena již zmiňovanou světovou hospodářskou krizí. Dle informací Ministerstva práce a sociálních věcí ČR k propouštění nejprve docházelo v automobilovém průmyslu, který v tomto období bojoval s nedostatkem poptávky (MPSV ČR, 2019).

Přestože v roce 2010 došlo k růstu HDP, míra nezaměstnanosti vzrostla o 0,6 %. Dosáhla tedy úrovně 7,3 %, představující 384 000 nezaměstnaných. Tuto skutečnost je možné

¹⁵ Počet nezaměstnaných osob v České republice za jednotlivé roky je k nalezení v Příloze 1 této diplomové práce.

zdůvodnit jak přetrvávajícím negativním vlivem ekonomické krize, tak i kroky české vlády, která zpřísnila podmínky nároku na podporu v nezaměstnanosti, což způsobilo, že nezaměstnaní se ve větší míře registrovali na Úřadu práce (MPSV ČR, 2019). Vyšší míra nezaměstnanosti v nadcházejících dvou letech, 2012 – 2013, byla způsobena přetrvávající recesí v české ekonomice. V roce 2014 došlo ke změně ve vývoji tempa růstu ekonomiky, který se začal výrazněji projevovat až v druhé polovině daného roku (MPSV ČR, 2019). Tato změna rovněž ovlivnila i míru nezaměstnanosti, která výrazněji klesla poprvé od roku 2009. Tuto skutečnost je možné spatřit i v následujícím období 2015 – 2017, kdy míra nezaměstnanosti neustále klesala. V roce 2017 se dostala na úroveň 2,9 %.

4.1.2 Vývoj nezaměstnanosti ve Španělsku po roce 2007

Jak již bylo několikrát v textu zmíněno, v roce 2008 zasáhla Evropu finanční krize, která ovlivnila ekonomiku všech států evropského kontinentu. Avšak Španělsko se stalo jednou ze zemí, která byla postihnuta nejvíce. Hlavním důvodem tohoto vývoje byl trh nemovitostí. Španělsko bylo před krizí považováno za investiční ráj. Objem hypoték vzrostl od 90. let na čtyřnásobek a cena nemovitostí stále rostla. Finanční krize způsobila, že během krátké chvíle ceny nemovitostí klesly o 65 %, což způsobila bankovní krizi na Pyrenejském poloostrově. Tato krize byla největší bankovní krizí od 30. let 20. století. Kdyby Španělsko nezískalo finanční pomoc od Evropské centrální banky, čelila by tato země pravděpodobně zhroucení tamního bankovního sektoru (Kohout, 2010).

Tabulka 2 Tempo růstu HDP ve Španělsku v letech 2007 - 2017 (uvedeno v %)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tempo růstu HDP v %	3.8	1.1	-3.6	0.0	-1.0	-2.9	-1.7
Rok	2014	2015	2016	2017			
Tempo růstu HDP v %	1.4	3.6	3.2	3.0			

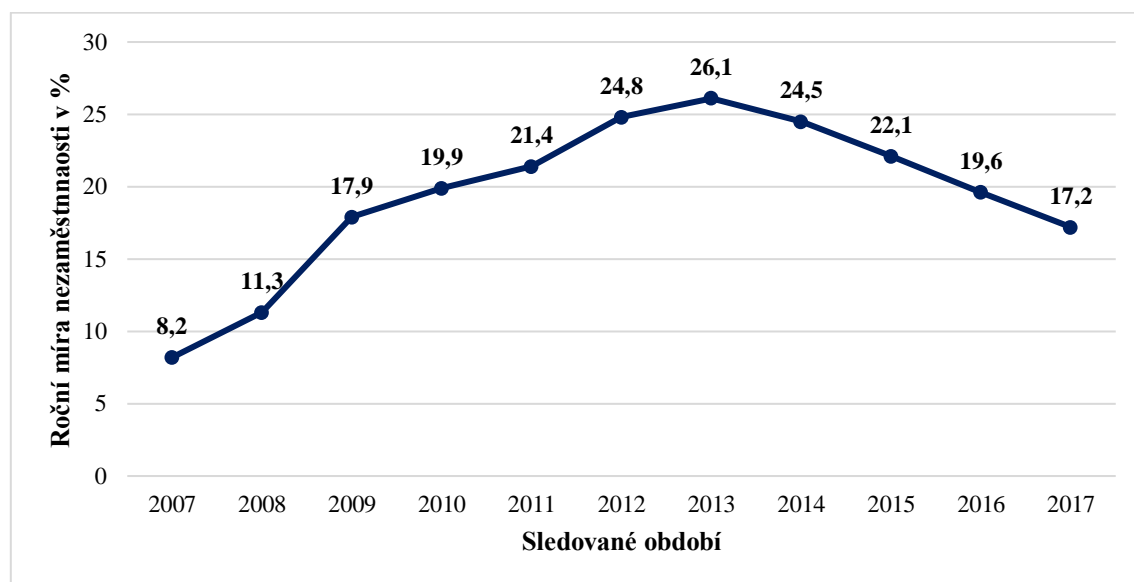
Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Tabulka 2 zobrazuje vývoj tempa růstu HDP ve Španělsku. Španělská ekonomika zaznamenala zpomalení již v roce 2007. Tento vývoj přetrval i nadcházejících letech. Již v roce 2008 byl růst HDP pouze 1,1 %. Nejnižší úroveň HDP ve sledovaném období byla v následujícím roce 2009, kdy meziroční propad činil 4,7 %. Na tuto situaci španělské ekonomiky reagovala tamní vláda v lednu 2010, kdy představila nový plán pro fiskální

konsolidaci (BDE, 2019). Následovalo opět období recese. V roce 2014 ekonomika Španělska poprvé od vypuknutí krize zaznamenala růst HDP, který rovněž pokračoval v následujících třech letech, růst byl minimálně vždy o 3 %. Důležitou roli v tomto vývoji hrály především investice a zahraniční obchod (El País, 2017).

Graf 2 zobrazuje data týkající se míry nezaměstnanosti španělského obyvatelstva do 25 let. V roce 2007 bylo nezaměstnaných 1 846 000¹⁶, tento počet odpovídá 8,2 %. Míra nezaměstnanosti v letech 2008 – 2013 neustále rostla. Tento vývoj byl především způsoben situací španělské ekonomiky, která byla v dlouhodobé recesi. V roce 2010 míra nezaměstnanosti dosáhla úrovně 19,9 %, což byla nejvyšší míra nezaměstnanosti od roku 1998. V daném roce bylo 4 640 000 uchazečů o zaměstnání. Nejvíce nezaměstnaných bylo registrováno v sektoru služeb, stavebnictví, průmyslu a zemědělství (El Mundo, 2010). Rekordní hodnoty nezaměstnanost dosáhla v roce 2013, kdy činila 26,1 %. Jinými slovy bez zaměstnání v tomto roce bylo 6 051 000 aktivního obyvatelstva. V roce 2014 registrovala španělská ekonomika růst. Tento fakt se rovněž odrazil na nezaměstnanosti, která poprvé od vypuknutí krize klesla na 24,5 %. Nezaměstnaných bylo v tomto roce o 500 000 méně. V roce 2017 nezaměstnanost klesla na 17,2 %, představující 3 479 000 nezaměstnaných.

Graf 2 Vývoj nezaměstnanosti ve Španělsku v letech 2007 - 2017 (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

¹⁶ Počet nezaměstnaných osob ve Španělsku za jednotlivé roky je k nalezení v Příloze 2 této diplomové práce.

4.1.3 Komparace vývoje nezaměstnanosti v České republice, Španělsku a v zemích EU

Graf 3 popisuje vývoj nezaměstnanosti v analyzovaných zemích a zemích EU. Z těchto dat je možné říci, že během sledovaného období se nezaměstnanost v České republice pohybovala pod úrovní nezaměstnanosti zemí EU. Naopak podstatně vyšší nezaměstnanost byla ve Španělsku.

Během prvních dvou let analyzovaného období, tedy v roce 2007 a 2008, je již viditelný rozdíl. V České republice a zemích EU došlo k poklesu míry nezaměstnanosti. V případě Španělska však došlo k nárůstu o 3,1 %. Mezi lety 2009 – 2013 ve všech sledovaných zemích byl zaznamenán nárůst nezaměstnanosti. V jihoevropské zemi tento nárůst byl markantní, a to o necelých 15 %. Na základě uvedených dat v České republice a EU došlo ke zvýšení počtu nezaměstnaných, avšak tento nárůst nebyl tak velký, zhruba o 3 %. Důvodem zvýšení míry nezaměstnanosti v tomto období je jednoznačně ekonomická krize.

Obrat nastal v roce 2014, poprvé od vypuknutí krize došlo k poklesu nezaměstnanosti. V tomto roce byl registrován růst HDP v obou analyzovaných státech. V případě zemí EU rovněž došlo k pozitivnímu růstu HDP¹⁷. V následujících letech tento klesající trend míry nezaměstnanosti přetrvával.

V případě zemí EU a Španělska byla nejnižší nezaměstnanost ve sledovaných letech v roce 2007. V České republice byla nejnižší míra nezaměstnanosti zaznamenána na konci tohoto období, a to v roce 2017. Dle dat Eurostatu¹⁸ právě v České republice v tomto roce bylo nejméně lidí bez práce v porovnání s ostatními členskými zeměmi EU. Přestože ve Španělsku byla nezaměstnanost nižší než v předcházejících letech, dosáhla úrovně 17,2 %. Počet nezaměstnaných v této zemi byl naopak druhým nejvyšším mezi členskými státy EU. Vyšší míra nezaměstnanosti byla zjištěna pouze v Řecku.

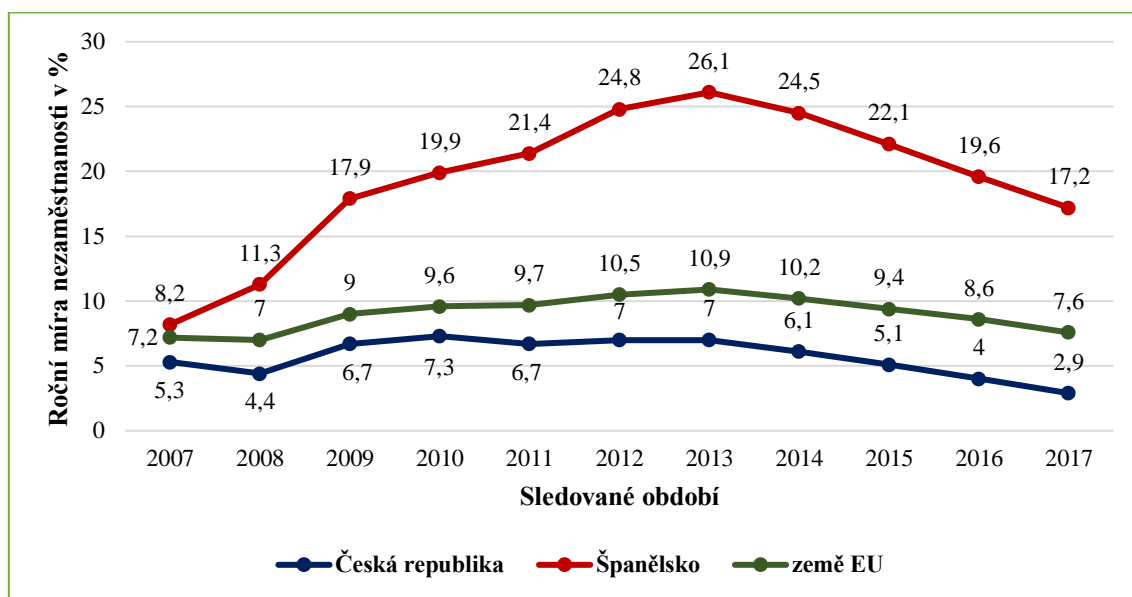
Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla ve Španělsku a zemích EU zjištěna v roce 2013. V České republice tomu bylo o tři roky dříve, tedy v roce 2010.

---

¹⁷ Tempo růstu HDP v členských zemích EU je k nalezení v Příloze 3 této diplomové práce.

¹⁸ Míra nezaměstnanosti v jednotlivých členských zemích EU v roce 2017 je znázorněna v Příloze 4.

Graf 3 Vývoj nezaměstnanosti v České republice, Španělsku a zemích EU v letech 2007 - 2017 (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

4.2 Vývoj nezaměstnanosti mladých lidí v České republice

Tato kapitola se zabývá vývojem nezaměstnanosti mladých lidí v České republice ve sledovaném období 2007 – 2017.

Graf 4 vyjadřuje vývoj počtu mladých lidí ve věku 15 – 24 let, kteří nejsou zaměstnaní a ani nestudují či nejsou v odborné přípravě. Dle Eurostatu jsou do této statistiky zahrnuti tedy mladí lidé, kteří splňují následující dvě podmínky:

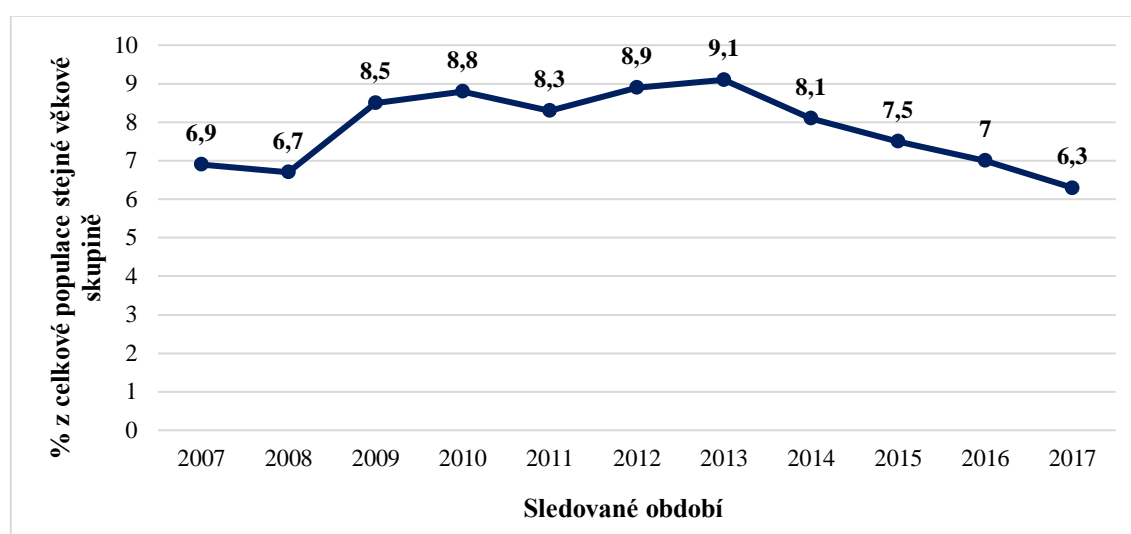
- nejsou zaměstnaní (tj. nezaměstnaní nebo neaktivní podle definice Mezinárodní organizace práce)
- během posledních čtyř týdnů nedokončili vzdělání nebo odbornou přípravu.

Údaje jsou vyjádřeny jako procento z celkové populace stejné věkové skupiny (Eurostat, 2019).

Dle Grafu 4 lze konstatovat, že největší nárůst nezaměstnaných a nestudujících mladých lidí byl zaznamenán mezi lety 2008 – 2009, a to o 1,8 %. Pro toto období je charakteristická ekonomická krize panující v Evropě. Z uvedených dat dále vyplývá, že v roce 2013 bylo nejvíce mladých lidí, kteří byli zahrnuti do této statistiky na základě výše zmíněných podmínek. V daném roce tedy 9,1 % lidí ve věkové kategorii 15 – 24 let

z celkové populace stejné věkové skupiny, představující 105 000 mladistvých¹⁹, nemělo zaměstnání, nestudovalo a ani se nenacházelo v odborné přípravě. Jedná se o rok, kdy česká ekonomika byla ve fázi recese. Od roku 2014 se situace ekonomiky České republiky zlepšovala. Tuto skutečnost je rovněž možné spatřit v daném grafu, kdy od roku 2014 se počet mladých lidí postupně snižoval. Nejméně nezaměstnaných a nestudujících mladých lidí bylo zaregistrováno v posledním roce sledovaného období, konkrétně 6,3 % představující 63 000 z celkového počtu obyvatel České republiky ve věkové kategorii 15 – 24 let.

Graf 4 Mladí lidé, kteří nejsou zaměstnaní, nestudují a nejsou v odborné přípravě (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Ekonomická krize neovlivnila pouze vývoj celkové nezaměstnanosti, ale samozřejmě měla dopad i na nezaměstnanost obyvatelstva do 25 let. Tuto skutečnost rovněž dokazuje níže uvedený *Graf 5*.

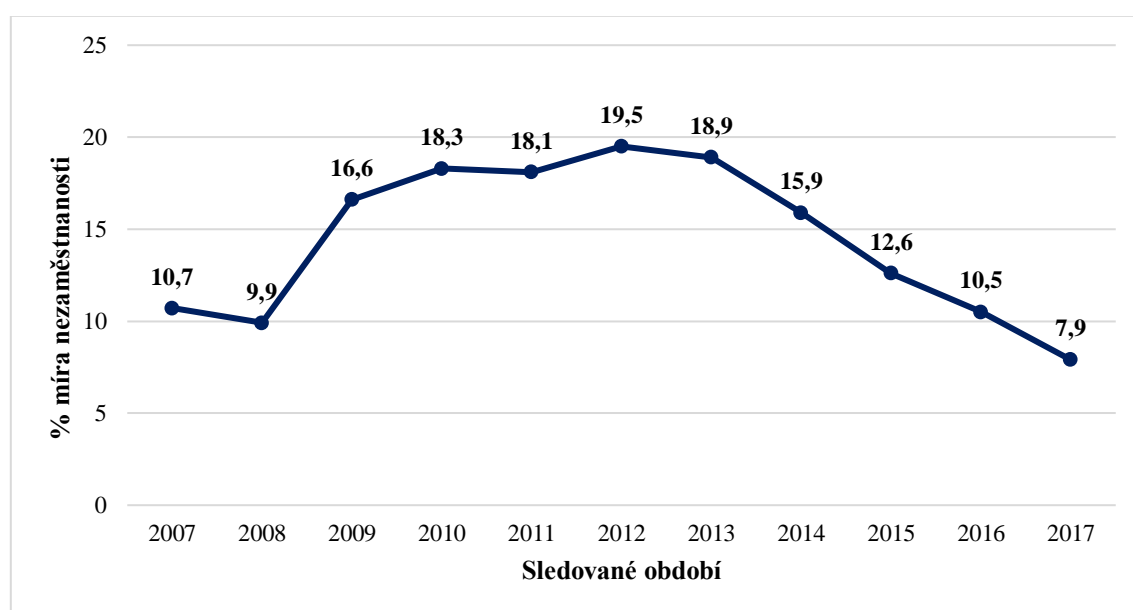
Mezi lety 2008 – 2009 byl největší nárůst počtu nezaměstnaných mladých osob, a to o 6,7 %. Během následujících pěti let míra nezaměstnanosti osob do 25 let byla vysoká a pohybovala se v rozmezí 16,6 % - 19,5 %. Právě nejvyšší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána v roce 2012, kdy nezaměstnaných v této věkové kategorii bylo 73 000²⁰. Od roku 2013 má míra nezaměstnanosti klesající tendenci. Tento vývoj vyplývá ze situace české ekonomiky, která v tomto období registrovala růst a dostávala se tak

¹⁹ Absolutní čísla týkající se této statistiky jsou k nalezení v Příloze 5.

²⁰ Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let v absolutních číslech se věnuje Příloha 6.

z krize. Nejméně nezaměstnaných mladých lidí bylo v roce 2017. Míra nezaměstnanosti v daném roce dostáhla pouze 7,9 % odpovídající absolutnímu číslu 25 000. Toto číslo je menší, než počet nezaměstnaných dané věkové kategorie před vypuknutím samotné ekonomické krize, kdy v roce 2008 počet nezaměstnaných činil 41 000. Na základě uvedených dat rovněž vyplývá, že míra nezaměstnanosti mladých lidí do 25 let byla ve sledovaném období výrazně vyšší než obecná míra nezaměstnanosti českého obyvatelstva (viz. kapitola 4.1). Pro uchazeče v této věkové kategorii tedy bylo v tomto období podstatně náročnější nalézt pracovní místo.

Graf 5 Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let mezi lety 2007 - 2017 (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Níže uvedený *Graf 6* sumarizuje data týkající se nezaměstnaného obyvatelstva do 25 let dle pohlaví. Vývoj míry nezaměstnanosti byl u obou skupin obyvatelstva skoro stejný, avšak na základě absolutních čísel²¹ bylo nezaměstnaných mužů vždy více.

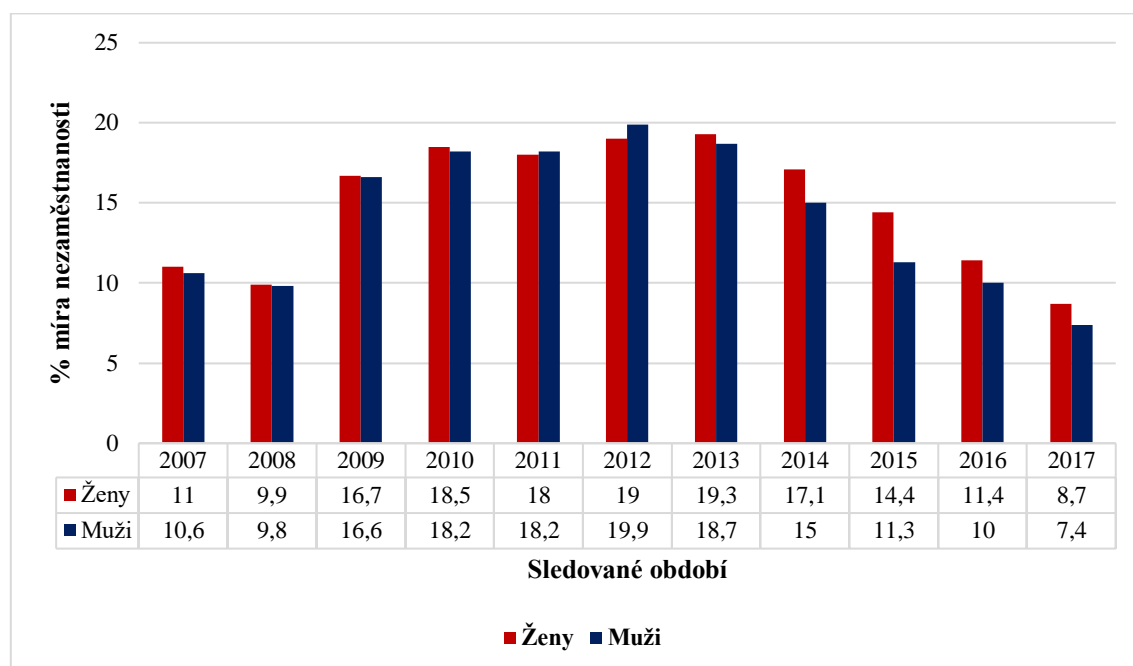
Opět došlo mezi lety 2008 – 2009 k velkému nárůstu počtu nezaměstnaných. Tento vývoj byl způsoben již několikrát zmiňovanou ekonomickou krizí. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána v roce 2012. V tomto roce bylo na trhu práce 44 000 mužů bez pracovního poměru. Stejný počet nezaměstnaných byl zaregistrován rovněž v roce 2010, kdy míra nezaměstnanosti činila 18,2 %. Pokles míry

²¹ Vývoj nezaměstnaného obyvatelstva do 25 let dle pohlaví v absolutních číslech je k nalezení v Příloze 7.

nezaměstnanosti této skupiny obyvatelstva byl zjištěn již v roce 2013 a klesající tendenci si zachoval do konce sledovaného období. Nejméně mužů nemajících stálé pracovní místo bylo dle dat Eurostatu zaznamenáno v roce 2017. Míra nezaměstnanosti dosáhla 7,4 % představující 14 000 nezaměstnaných mužů.

Jak již bylo zmíněno výše, vývoj míry nezaměstnanosti u žen byl skoro stejný jako v případě mužského obyvatelstva. Přestože nejvyšší míra nezaměstnanosti byla zjištěna v roce 2013, kdy dosahovala 19,9 % odpovídající 28 000 ženám, více nezaměstnaných žen bylo v předcházejícím roce, a to v roce 2010. Konkrétně hovoříme o 29 000 nezaměstnaných mladých ženách. Klesající trend míry nezaměstnanosti lze spatřit od roku 2014. Nejméně žen bez stálé pracovní pozice bylo zaregistrováno v roce 2017, kdy míra nezaměstnanosti činila 8,7 %. Počet nezaměstnaných žen byl v porovnání s muži v tomto roce o 3 000 nižší, a to konkrétně 11 000.

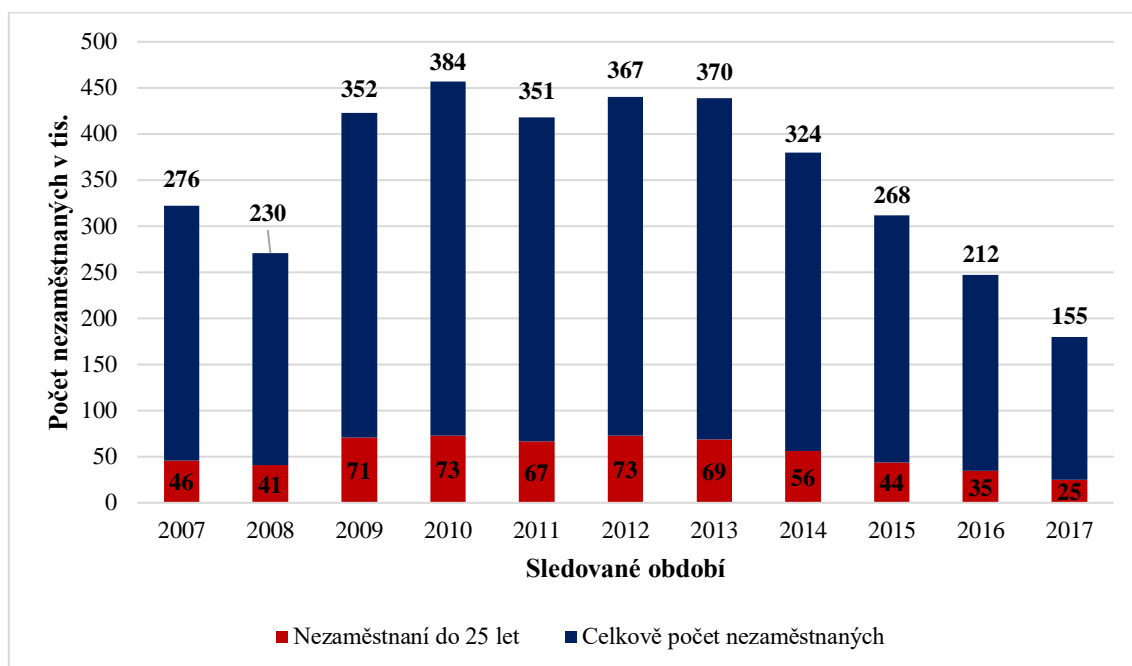
Graf 6 Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let mezi lety 2007 - 2017 dle pohlaví (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Graf 7 vyjadřuje poměr počtu nezaměstnaných osob sledované věkové kategorie a celkového počtu nezaměstnaných v období 2007 – 2017 v České republice. Počet mladých lidí bez stálého pracovního poměru se vyvíjel v závislosti na vývoji celkového počtu nezaměstnaných osob. Pokud došlo tedy k poklesu nezaměstnaných osob v určitém roce, snížil se i počet nezaměstnaných v této věkové skupině a naopak.

Graf 7 Vývoj celkového počtu nezaměstnaných a nezaměstnaných do 25 let (uvedeno v tis.)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Pro poskytnutí komplexních informací, níže uvedená *Tabulka 3* uvádí procentuální podíl nezaměstnaných do 25 let na celkovém počtu nezaměstnaných. Na základě zmíněných dat je možné říci, že ve sledovaném období počet nezaměstnaných analyzované věkové skupiny tvořil 16,1 – 20,2 % z celkového počtu nezaměstnaných osob.

Tabulka 3 Procentuální podíl nezaměstnaných do 25 let na celkovém počtu nezaměstnaných v ČR (uvedeno v %)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
% podíl	16,7	17,8	20,2	19,0	19,1	19,9	18,6	17,3	16,4	16,5	16,1

Zdroj: vlastní zpracování

Níže uvedený *Graf 8* zobrazuje vývoj nezaměstnanosti věkové kategorie 15 – 24 let dle vzdělání obyvatelstva České republiky. Míra nezaměstnanosti u všech třech sledovaných skupin mladistvých se vyvíjela podle ekonomické situace země. Důležitou roli tedy bez pochyby hrála světová hospodářská krize. Avšak z předložených dat je patrné, že nezaměstnaností byla výrazně postihnuta skupina primárního a nižšího sekundárního vzdělání, jejichž míra nezaměstnanosti v roce 2012 dosáhla rekordní hranice 48,9 %.

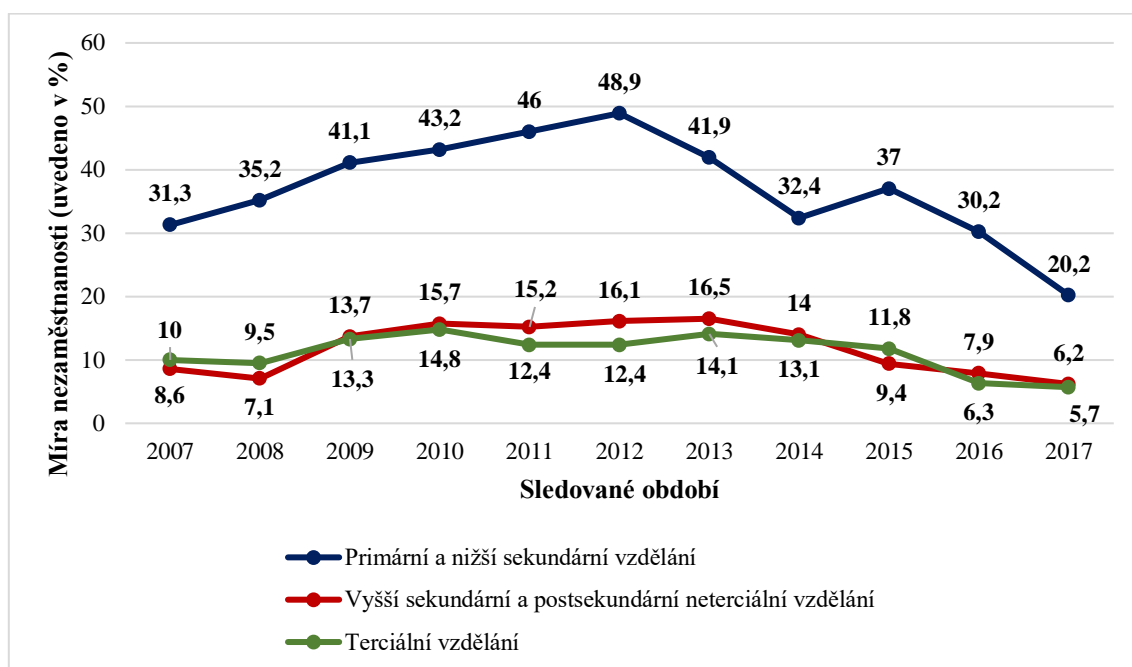
Nicméně od tohoto roku docházelo k postupnému snižování, i když v roce 2015 je možné spatřit určitý výkyv. Míra nezaměstnanosti v posledním roce sledovaného období dané skupiny byla 20,2 %, což bylo nejméně během analyzovaných let.

Pro mladistvé s vyšším sekundárním a postsekundárním neterciálním vzděláním a terciálním vzděláním bylo během let 2007 – 2017 o poznání snazší nalézt práci, neboť míra nezaměstnanosti obou skupin je výrazně nižší než první zmiňované skupiny. Rovněž se jejich míra nezaměstnanosti pohybovala v podobném rozmezí a zároveň byla nižší než celková míra nezaměstnanosti této věkové kategorie.

V případě vyššího sekundárního a postsekundárního neterciálního vzdělání byla nejvyšší míra nezaměstnanosti zjištěna v roce 2013, kdy ekonomika České republiky se stále nacházela v recesi. Během následujících let se postupně snižovala, až se dostala na úroveň 6,2 %, opět tak byla nižší než před ekonomickou krizí.

Obdobný vývoj je možné spatřit i u třetí analyzované kategorie – terciální vzdělání. Stejně jako v předešlých dvou případech, tak i zde byla nejvyšší míra nezaměstnanosti naměřena v roce 2010. Nejvyšší hodnota byla zaznamenána v roce 2010.

Graf 8 Vývoj nezaměstnanosti dle vzdělání v ČR (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

4.2.1 Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let v NUTS 2 v České republice

Evropská unie v roce 1988 zavedla ve všech členských zemích jednotný systém správního členění. Tento systém vznikl především pro statistické monitorování a analýzy ekonomické a sociální situace. Došlo tak k vytvoření jednotných nomenklaturních územních statistických jednotek NUTS. Podle počtu obyvatel byly vytvořeny tři základní úrovně. Česká republika zavedla toto členění po svém vstupu do EU (Euroskop, 2019).

V případě České republiky úroveň NUTS 1 představuje stát (od 3 000 000 obyvatel), úroveň NUTS 2 odpovídá tzv. regionům soudržnosti (800 000 – 3 000 000) a do poslední úrovně NUTS 3 spadá územněsprávní členění, a to 14 krajů (150 000 – 800 000) (Euroskop, 2019).

Regiony soudržnosti jsou základní jednotkou pro výpočet ukazatele HDP/obyvatele, který hraje klíčovou roli při přidělování finančních prostředků ze strukturálních fondů EU a Fondu soudržnosti. V České republice tak bylo vytvořeno osm regionů soudržnosti – Praha, Střední Čechy, Jihozápad, Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Střední Morava a Moravskoslezsko (Euroskop, 2019). Na níže uvedeném *Obrázku 4* je vyobrazena mapa ČR včetně rozmístění jednotlivých úrovní NUTS 2.

Obrázek 4 Regiony soudržnosti NUTS 2 v České republice

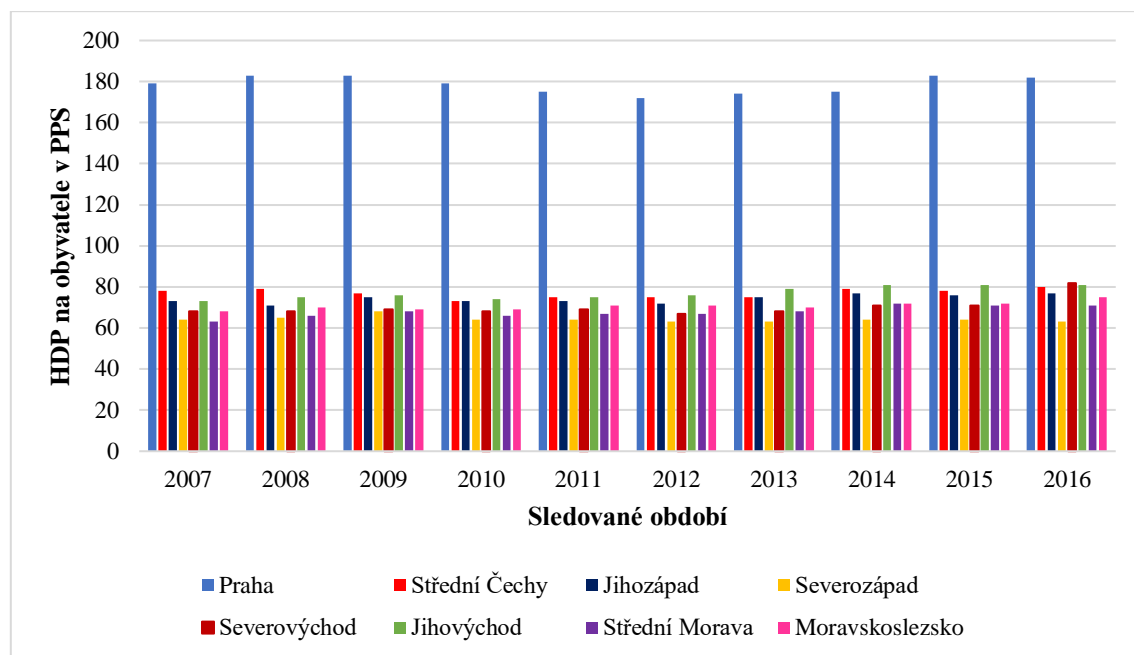

Zdroj: (Euroskop, 2019)

Graf 9 popisuje vývoj HDP na obyvatele v paritě kupní síly (PPS) v osmi regionech soudržnosti v ČR. Tento ukazatel je vyjádřen ve vztahu k průměru Evropské unie, kdy EU = 100 % a zároveň tak slouží pro mezinárodní srovnání. Pokud je index země vyšší

než 100 %, je úroveň HDP této země na osobu vyšší, než je průměr EU a naopak. Takto vyjádřené HDP v PPS, tj. ve společné měně, která eliminuje rozdíly v cenových úrovních mezi zeměmi umožňuje plnohodnotné srovnání objemu HDP mezi jednotlivými zeměmi, potažmo regiony soudržnosti a dalšími územněsprávními jednotkami (Eurostat, 2019).

Graf 9 HDP na obyvatele v PPS v regionech soudržnosti v ČR (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Z výše demonstrováných dat lze říci, že během sledovaného období nejvyšší HDP na obyvatele z regionů soudržnosti měla Praha. Hodnoty tohoto regionu soudržnosti v letech 2007 – 2016 byly vyšší než 100 %. Úroveň HDP na osobu této NUTS 2 byla tedy vyšší, než je průměr zemí EU. Nutno zmínit i skutečnost, že se jedná o jediný region soudržnosti České republiky, který dosáhl takovýchto hodnot. Relativně dobře si vedly i následující regiony – Střední Čechy, Jihozápad a Jihovýchod, jejichž úrovně HDP na obyvatele se pohybovala mezi 70 – 80 %²². Naopak nejhůře na tom byl region soudržnosti Severozápad, jehož HDP na obyvatele se pohybovala v rozmezí 63 – 68 %.

Níže uvedený *Graf 10* zobrazuje vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých regionech soudržnosti České republiky během let 2007 – 2017. Obecně je možné říci, že ekonomickou krizí byly zasaženy všechny regiony soudržnosti. V prvních dvou letech analyzovaného období je možné vidět, že nezaměstnanost v daných regionech klesala,

²² Konkrétní hodnoty HDP na obyvatele v PPS jsou k nalezení v Příloze 8.

avšak v roce 2009, kdy vypukla ekonomická krize, došlo k nárůstu počtu nezaměstnaných. Dle zjištěných dat je možné dále uvést, že nejnižší úroveň míry nezaměstnanosti vykazovaly jednotlivé regiony v posledním sledovaném roce 2017.

Nejnižší míru nezaměstnanosti vykazoval v analyzovaných letech region soudržnosti Praha. Jedná se o region, jehož HDP na obyvatele v PPS bylo rovněž nejvyšší ve srovnání s ostatními regiony NUTS 2 ČR. Míra nezaměstnanosti se pohybovala v rozmezí 1,7 – 3,8 %²³. Právě nejvyšší úroveň vykazovala Praha v roce 2010.

Jak již bylo uvedeno výše v rámci ukazatele HDP na obyvatele si relativně dobře vedly i regiony Střední Čechy a Jihozápad, jejichž míra nezaměstnanosti byla sice vyšší než v případě regionu Praha, ale stále byla pod úrovní celkové míry nezaměstnanosti ČR. Rok 2010 rovněž i v případě těchto dvou regionů soudržnosti se vyznačoval nejvyšší mírou nezaměstnanosti.

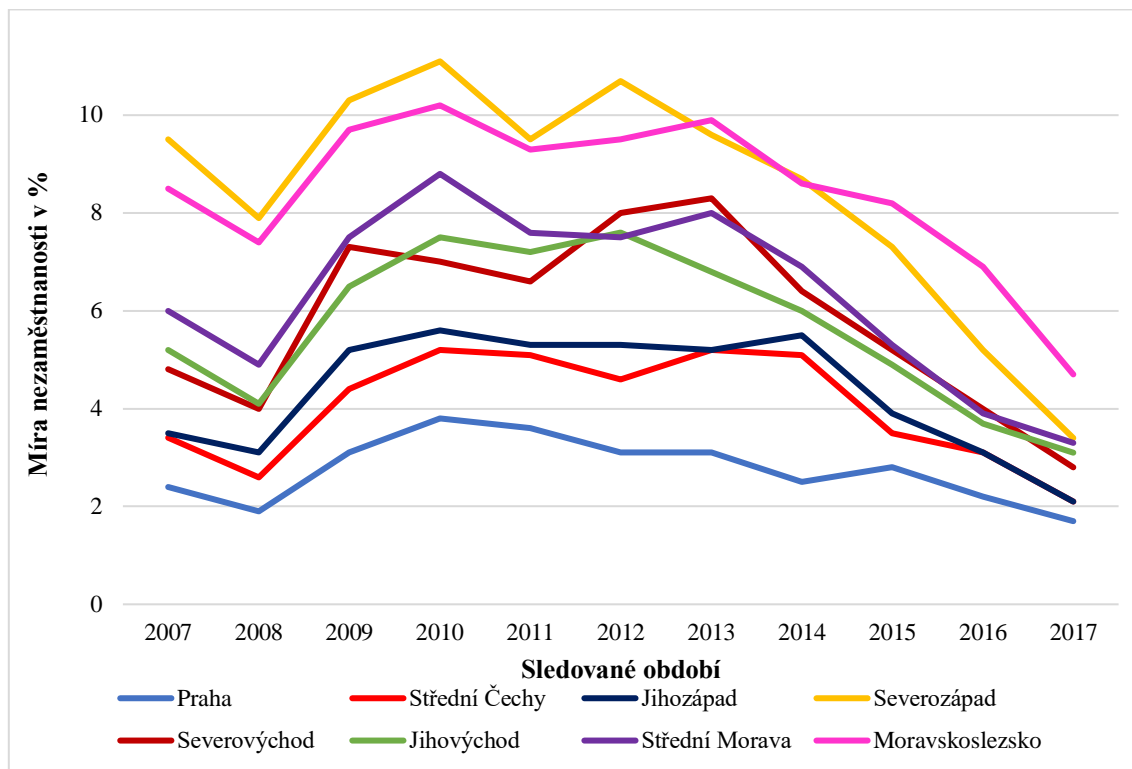
O poznání vyšší míru nezaměstnanosti vykazovaly následující regiony – Severovýchod, Jihovýchod a Střední Morava. Hodnota míry nezaměstnanosti se pohybovala nad úrovní celkové míry nezaměstnanosti ČR. Nicméně je nutno podotknout, že v případě těchto regionů došlo v posledních letech k výraznému poklesu nezaměstnanosti. Region Severovýchod v roce 2013 vykazoval míru nezaměstnanosti 8,3 %, avšak v roce 2017 pouze 2,8 %. Hodnota byla tedy nižší než samotná míra nezaměstnanosti ČR.

Ve sledovaném období nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazovaly dva regiony - Severozápad a Moravskoslezsko. Jedná se rovněž o regiony, jejichž HDP na obyvatele bylo ve srovnání s ostatními regiony soudržnosti České republiky nejnižší. V roce 2010 byla u obou regionů zaznamenána nejvyšší nezaměstnanost. V případě regionu Severozápad dosahovala úrovně 11,1 % a v regionu Moravskoslezsko 10,2 %. Tak jako u ostatních regionů soudržnosti, i u těchto dvou úrovní NUTS 2 je v posledních letech evidována zlepšující se situace, resp. dochází ke snížení počtu nezaměstnaných. Přesto region Moravskoslezsko v roce 2017 vykazoval vyšší míru nezaměstnanosti než ostatní české regiony soudržnosti.

---

²³ Hodnoty míry nezaměstnanosti v regionech soudržnosti lze nalézt v Příloze 9.

Graf 10 Míra nezaměstnanosti v regionech soudržnosti České republiky v letech 2007 - 2017 (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Graf 11 popisuje vývoj nezaměstnanosti českého obyvatelstva do 25 let v jednotlivých regionech soudržnosti ČR. Na základě dat Eurostatu lze uvést, že pro tuto věkovou kategorii v daném období byl větší problém si nalézt pracovní místo, neboť míra nezaměstnanosti analyzované skupiny byla obecně vyšší než celková míra nezaměstnanosti v osmi regionech soudržnosti.

Nejnižší nezaměstnanost v daném období opět vykazoval region Praha. Míra nezaměstnanosti zde dosáhla maximálně úrovně 11,9 %²⁴, odpovídající 3 900 nezaměstnaným, a to v roce 2012. Jedná se o rok, kdy se česká ekonomika nacházela v recesi. Naopak nejméně nezaměstnaných mladých lidí bylo zaznamenáno v roce 2007, kdy v regionu Praha bylo pouze 1 000 uchazečů o práci, odpovídající míře nezaměstnanosti 3,8 %.

Relativně dobrá situace panovala ve sledovaném období i v regionech Střední Čechy a Jihozápad. Míra nezaměstnanosti se nacházela maximálně na úrovni 16,6 %, a to

²⁴ Konkrétní hodnoty míry nezaměstnanosti a počtu nezaměstnaných do 25 let v regionech soudržnosti jsou k nalezení v Příloze 10 a 11.

v případě regionu Jihozápad v roce 2013, kdy bylo registrováno 6 500 nezaměstnaných osob do 25 let. Nicméně vyšší počet nezaměstnaných byl zjištěn v regionu Střední Čechy v letech 2009 a 2010, a to konkrétně 7 900.

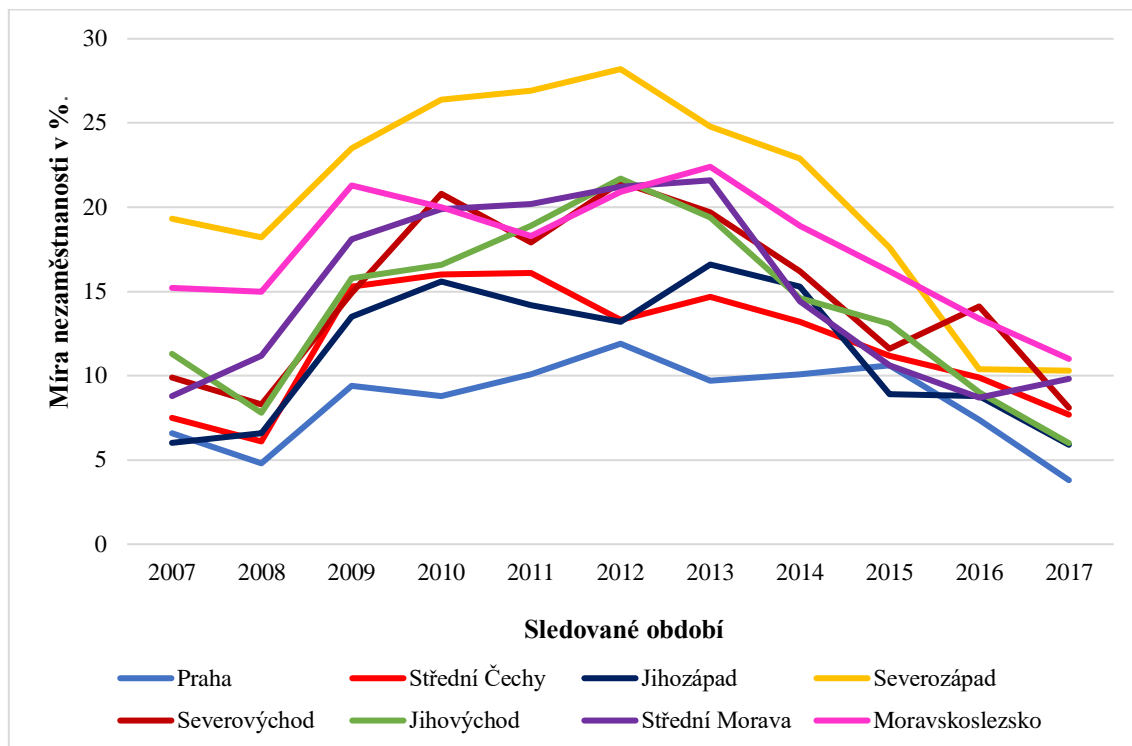
Nejhůře v této analýze dopadl region soudržnosti Severozápad zahrnující kraje Ústecký a Karlovarský. V roce 2012 míra nezaměstnanosti zde dosáhla rekordní hodnoty 28,2 %. V tomto roce bylo bez pracovního místa 13 600 osob. Avšak více nezaměstnaných vykazoval daný region po vypuknutí ekonomice krize v roce 2010, a to 14 300.

Vysoký počet nezaměstnaných mladých lidí byl ve sledovaném období rovněž zjištěn v případě regionu soudržnosti Jihovýchod, zahrnující kraj Vysočinu a Jihomoravský. V roce 2012 zde bylo nezaměstnaných 13 200 osob, míra nezaměstnanosti dosahovala úrovně 21,7 %. Třetím regionem s vysokým počtem nezaměstnaných byl Severovýchod, zahrnující Liberecký, Královehradecký a Pardubický kraj. V roce 2010 region registroval 12 200 nezaměstnaných do 25 let.

V analyzovaných letech míra nezaměstnanosti přes 20 % byla zjištěna i v případě regionů Střední Morava a Moravskoslezsko. U obou sledovaných oblastí byl nejkritičtější rok 2013, kdy ve Střední Moravě míra nezaměstnanosti se pohybovala na úrovni 21,6 %, odpovídající 8 300 nezaměstnaným. V Moravskoslezsku byla hodnota tohoto ukazatele 22,4 %, představující 10 200 nezaměstnaných. Avšak u posledního zmiňovaného regionu bylo více nezaměstnaných registrováno v roce 2009, kdy začala světová hospodářská krize, konkrétně hovoříme o 11 300 osobách.

V závěru je nutno podotknout, že míra nezaměstnanosti se u všech regionů soudržnosti v posledních letech neustále snižuje. Výjimkou je pouze region Severozápad, kde míra nezaměstnanosti v roce 2017 byla vyšší než v roce předcházejícím.

Graf 11 Míra nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let v regionech soudržnosti ČR (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

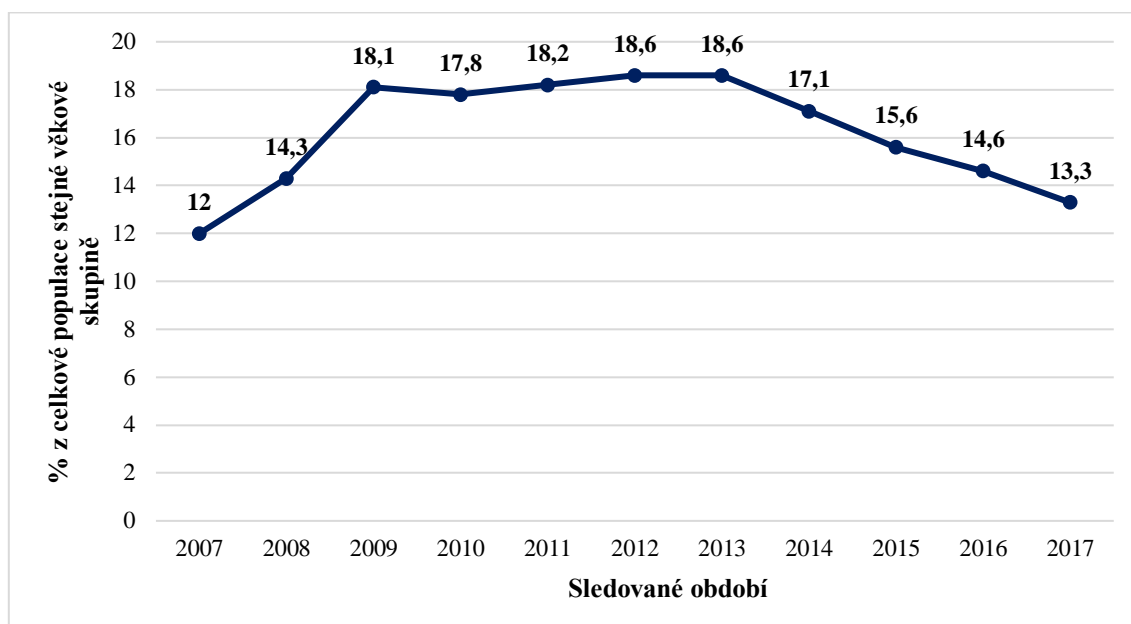
4.3 Vývoj nezaměstnanosti mladých lidí ve Španělsku

Druhou analyzovanou zemí je Španělsko, jejímuž vývoji nezaměstnanosti tamního obyvatelstva do 25 let se věnuje tato kapitola. I v tomto případě je sledované období 2007 – 2017.

V kapitole 4.1 byla zmíněna skutečnost, že vybraná země Pyrenejského ostrova se ve velké míře potýkala nejen s hospodářskou krizí, ale rovněž s nepříznivou situací na trhu s nemovitostmi. Lze tedy předpokládat, že situace španělského obyvatelstva do 25 let byla vážnější než situace mladých lidí v České republice.

Níže uvedený *Graf 12* zobrazuje procentuální podíl nezaměstnaného obyvatelstva do 25 let na celkové populaci dané věkové kategorie. Přesná definice analyzované skupiny španělského obyvatelstva je zmíněna v kapitole 4.2 zabývající se analýzou nezaměstnanosti dané věkové skupiny v České republice.

Graf 12 Mladí lidé, kteří nejsou zaměstnaní, nestudují a nejsou v odborné přípravě (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Na základě zobrazených dat, je možné říci, že po událostech z let 2007 a 2008, došlo k výraznému nárůstu počtu nestudujících osob a osob bez zaměstnání v uvedené věkové kategorii. V letech 2012 a 2013 byl největší procentuální podíl mladého obyvatelstva bez pracovního místa na celkové populaci španělského obyvatelstva do 25 let, a to 18,6 %. V roce 2014 HDP Španělska poprvé zaznamenalo růst od začátku sledovaného období. Tato skutečnost se odrazila i na počtech sledované skupiny obyvatelstva, kdy bylo zjištěno, že 768 000²⁵ mladistvých se nenachází v pracovním poměru, v odborné přípravě a ani nestuduje. Tento klesající trend přetrval i v následujících letech. Nejnižší počet byl evidován v roce 2017, a to 599 000 odpovídající 13,3 % z celkového počtu populace analyzované věkové kategorie

Níže uvedený *Graf 13* popisuje vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva věkové kategorie do 25 let. Míra nezaměstnanosti se ve sledovaném období pohybovala v rozmezí 18,1 – 55,5 %. Během prvních sedmi let nezaměstnanost mladého španělského obyvatelstva neustále rostla. Svého maxima míra nezaměstnanosti dosáhla v roce 2013, kdy se pohybovala na úrovni 55,5 %, což odpovídá počtu 951 000²⁶ nezaměstnaných.

²⁵ Absolutní hodnoty počtu mladých lidí bez zaměstnání, nestudujících a nenacházejících se v odborné přípravě jsou k nalezení v Příloze 12.

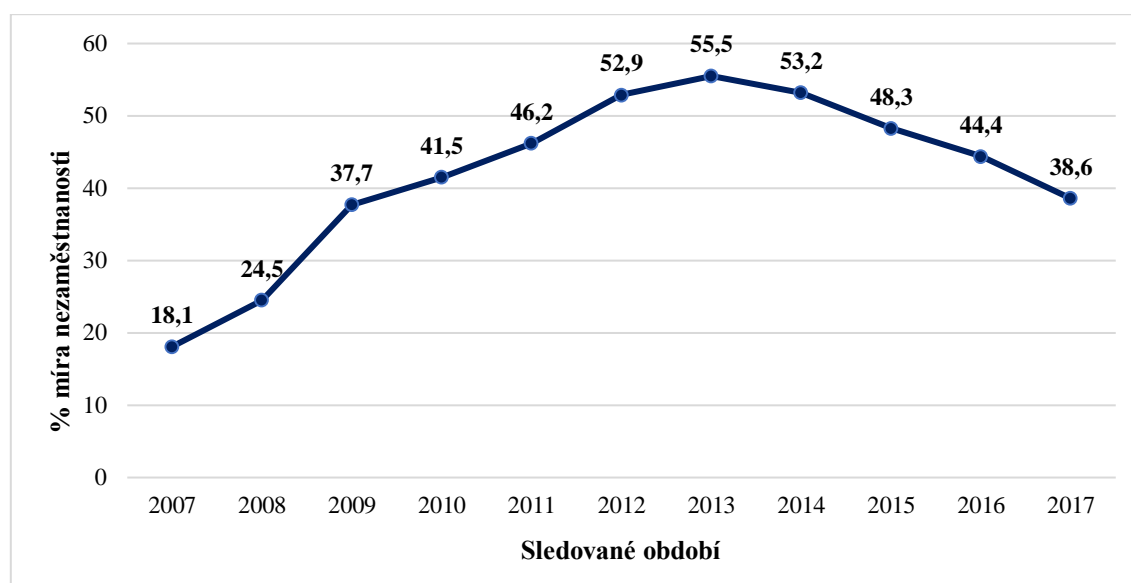
²⁶ Počet nezaměstnaných osob ve věkové kategorii 15 – 24 let včetně je zobrazen v Příloze 13.

Jak již bylo zmíněno výše, španělská ekonomika v roce 2014 zaznamenala zlepšení, které se rovněž projevilo i na trhu práce. Míra nezaměstnanosti poprvé během sledovaného období klesla, a to na 53,2 % představující 851 000 nezaměstnaných. Mezi lety 2013 a 2014 se počet uchazečů o zaměstnání snížil o 100 000. Jedná se rovněž o první pokles od doby, kdy vypukly obě zmiňované krize v jihoevropské zemi. Přestože si míra nezaměstnanosti zachovala klesající trend, nejnižší hodnota byla zjištěna v prvním roce analyzovaného období, a to 18,1 %.

Na místě je nutno podotknout, že míra nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let byla v každém roce vyšší než celková míra nezaměstnanosti Španělska. Na základě této skutečnosti je možné říci, že mladí lidé měli v daném období větší problém nalézt pracovní uplatnění než zbytek španělského obyvatelstva.

Graf 13 Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let mezi lety 2007 – 2017 (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

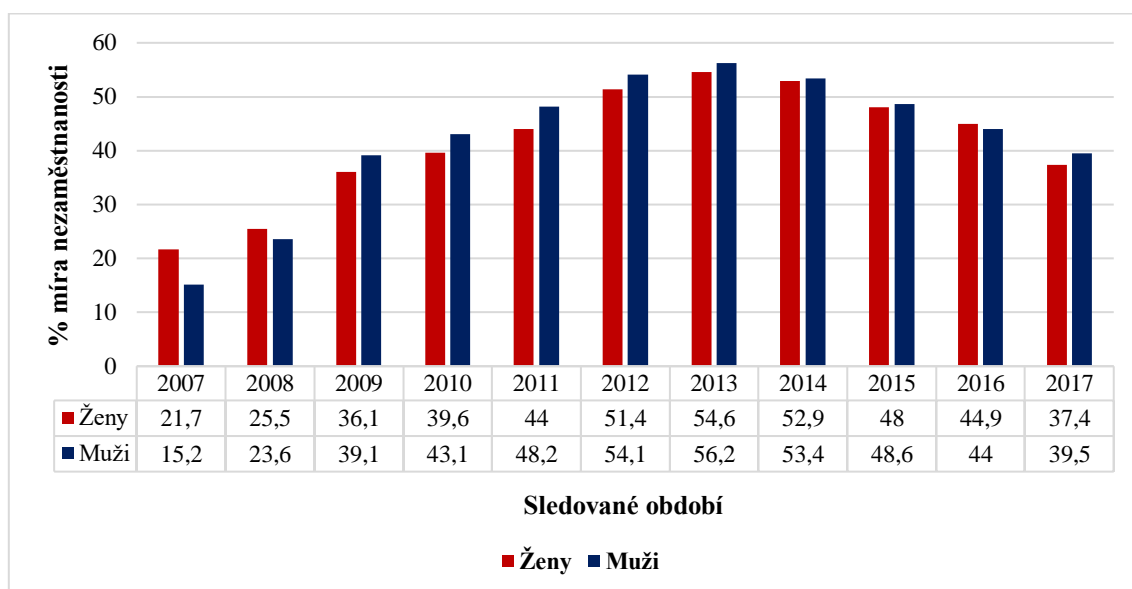
Graf 14 dokládá skutečnost, že nepříznivá situace na trhu práce zasáhla více muže, jejichž míra nezaměstnanosti se v letech 2012 – 2014 dostala přes hranici 50 %. V roce 2012 španělské úřady zaregistrovaly nejvíce nezaměstnaných, a to 517 000²⁷ odpovídající míře nezaměstnanosti 54,1 %. Avšak v následujícím roce se míra nezaměstnanosti dostala až na úroveň 56,2 % představující 515 000 nezaměstnaných. Od tohoto roku je viditelný každoroční pokles tohoto ukazatele, rovněž i samotného počtu uchazečů o zaměstnání.

²⁷ Příloha 14 zobrazuje absolutní hodnoty dat týkající se vývoje nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let ve Španělsku.

Přestože v roce 2017 míra nezaměstnanosti byla 39,5 %, počet mužů bez stálého pracovního poměru klesl na 319 000, což bylo o 2 000 více než v roce 2008, kdy míra nezaměstnanosti byla 23,6 %. Nejnižší hodnoty daný ukazatel nabyl v prvním roce sledovaného období, a to 15,2 %.

Míra nezaměstnanosti u žen vykazovala stejný trend vývoje. Od počátku sledovaného období míra nezaměstnanosti rostla, až v roce 2014 došlo ke změně a hodnota tohoto ukazatele začala pozvolna klesat. V prvních dvou letech analyzovaného časového úseku míra nezaměstnanosti u žen byla vyšší než u mužů. Nejvyšší úroveň dosáhla v roce 2013, kdy činila 54,6 % odpovídající počtu 436 000 žen. Nicméně více uchazeček o zaměstnání bylo evidováno v předcházejícím roce, a to o 3 000. Tak jako v případě mužů, i u žen míra nezaměstnanosti se od roku 2014 začala snižovat. V roce 2016 lze spatřit, že hodnota tohoto ukazatele u žen byla nepatrně vyšší než u mužů. Avšak, co se týče absolutního počtu nezaměstnaných, stále bylo bez pracovního místa více mužů než žen, a to o 44 000. V posledním roce daného období klesla míra nezaměstnanosti na 37,4 % rovnající se počtu 259 000 nezaměstnaných žen. Během sledovaného období nejméně uchazeček bylo zaregistrováno španělskými úřady rovněž v roce 2007, kdy se analyzovaný ukazatel pohyboval na úrovni 21,7 %.

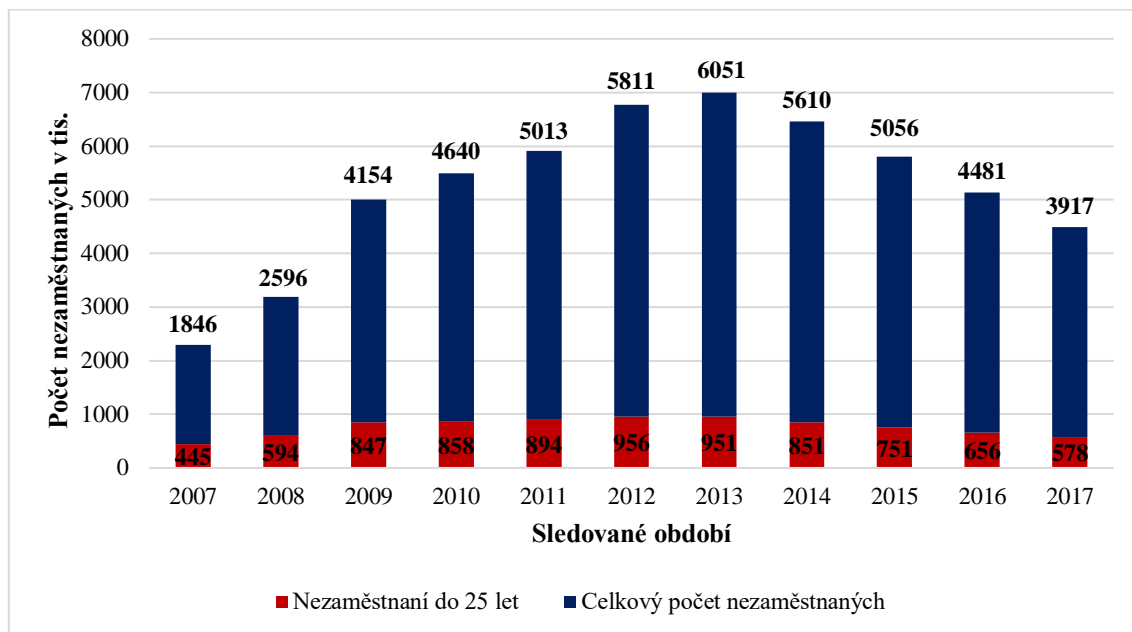
Graf 14 Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let mezi lety 2007 - 2017 dle pohlaví (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Následující *Graf 15* zobrazuje vztah mezi celkovým počtem nezaměstnaných ve Španělsku a počtem mladistvých nemajících pracovní poměr.

Graf 15 Vývoj celkového počtu nezaměstnaných a nezaměstnaných do 25 let (uvedeno v tis.)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Ve sledovaném období počet nezaměstnaného obyvatelstva do 25 let měl stejný trend vývoje jako celkový počet nezaměstnaných. Pokud tedy došlo ke zvýšení celkového počtu uchazečů o zaměstnání, pak došlo i ke zvýšení ve sledované věkové skupině, a naopak. Klesající trend v obou analyzovaných skupinách je patrný od roku 2014.

Pro komplexní interpretaci dané problematiky *Tabulka 4* zobrazuje výše uvedený vztah v procentech. Z těchto dat je viditelné, že poměr mezi danými kategoriemi obyvatelstva se v průběhu sledovaného období snižoval. Jinými slovy, přestože se počet nezaměstnaných každoročně zvyšoval v obou skupinách (až do roku 2013 včetně), ve věkové kategorii od 25 let tento nárůst byl vždy větší. V roce 2016 se věková skupina 15 – 24 let podílela na celkové nezaměstnanosti početně nejméně, naopak nejvíce v prvním roce analyzovaného období.

Tabulka 4 Procentuální podíl nezaměstnaných do 25 let na celkovém počtu nezaměstnaných ve Španělsku (uvedeno v %)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
% podíl	24,1	22,9	20,4	18,5	17,8	16,5	15,7	15,2	14,9	14,6	14,8

Zdroj: vlastní zpracování

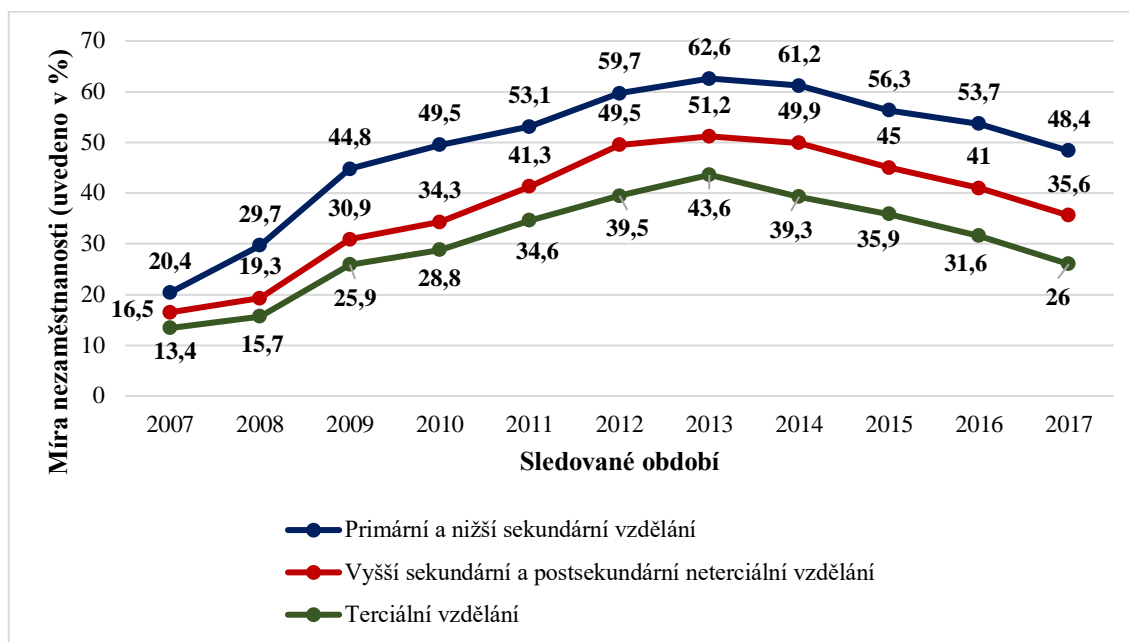
Graf 16 popisuje vývoj míry nezaměstnanosti ve třech kategoriích dle typu vzdělání. Z daného grafu je zřetelné, že všechny tři skupiny vykazovaly stejný vývojový trend. Míra nezaměstnanosti u analyzovaných kategorií mezi lety 2007 – 2013 neustále rostla, od následujícího roku 2014 začal tento ukazatel klesat.

Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v daném období registrována u skupiny lidí s primárním a nižším sekundárním vzděláním. Zde se analyzovaný ukazatel dostal v roce 2013 na rekordní hodnotu 62,6 %. Nejnižší míra nezaměstnanosti byla v roce 2007, a to 20,4 %. Obecně je možné uvést, že španělské obyvatelstvo s tímto typem vzděláním má velký problém s nalezením práce než zbylé dvě skupiny.

Situace obyvatelstva s vyšším sekundárním a neterciálním vzděláním na trhu práce ve sledovaných letech byla o trochu lepší než první výše uvedené skupiny. Míra nezaměstnanosti se pohybovala v rozmezí 16,5 – 51,2 %. Svého maxima opět dosáhla po sedmi letech růstu, tedy v roce 2013. Jak již bylo zmíněno výše, u všech skupin došlo k analogickému vývoji v rámci nezaměstnanosti. Proto není divu, že nejnižší hodnota míry nezaměstnanosti byla zjištěna v roce 2007, kdy činila 16,5 %.

Poslední analyzovanou kategorií je obyvatelstva, které má terciální vzdělání. Dle níže uvedených dat je patrné, že v porovnání s ostatními kategoriemi, byla situace na trhu práce nejpriznivější, i když míra nezaměstnanosti byla velmi vysoká. Španělé s tímto typem vzdělání snáze nacházeli zaměstnání. Nejvyšší nezaměstnanost byla této skupiny opět v roce 2013, kdy analyzovaný indikátor vykazoval hodnotu 43,6 %, nejnižší pak v roce 2007.

Graf 16 Vývoj nezaměstnanosti dle vzdělání ve Španělsku (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

4.3.1 Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let v NUTS 2 ve Španělsku

Obecnému definování jednotek NUTS se věnuje kapitola 4.2.1 *Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let v NUTS 2 v České republice*. Z tohoto důvodu se již tato část práce zaměřuje na konkretizování této problematiky ve Španělsku.

Území Španělska je rozděleno v rámci úrovně NUTS 1 do sedmi skupin autonomních společenství²⁸. Na úrovni NUTS 2 hovoříme o 19 jednotkách, které jsou tvořeny 17 autonomními společenstvími (Galicie, Asturie, Kantábie, Baskicko, Navarra, La Rioja, Aragonie, Madrid, Kastilie a Leon, Kastilie – La Mancha, Extremadura, Katalánsko, Valencijské společenství, Baleárské ostrovy, Andalusie, Murcie a Kanárské ostrovy) a 2 autonomními městy nacházející se na severu Afriky, jedná se o španělské exklávy (Ceuta a Melilla). Poslední úroveň NUTS 3 je tvořena 59 územními jednotkami (Eurostat, 2019). Níže uvedený *Obrázek 5* zobrazuje mapu Španělska rozdělenou dle úrovně NUTS 2.

²⁸ Jedná se o následující společenství – Noroeste (Severozápad), Noreste (Severovýchod), Comunidad de Madrid (Společenství Madrid), Centro (Střed), Este (Východ), Sur (Jih) a Canarias (Kanárské ostrovy).

Obrázek 5 Regiony soudržnosti NUTS 2 ve Španělsku

Zdroj: (SEP, 2019)

Tabulka 5 zobrazuje data týkající se HDP na obyvatele v paritě kupní síly v regionech soudržnosti Španělska během období 2007 - 2016. Zmíněný ukazatel je vyjádřen ve vztahu k průměru EU, a to tak, že EU = 100 %.

Mezi regiony soudržnosti, které se pohybovaly nad průměrem EU patří - Madrid, Baskitsko, Navarra a Katalánsko. Přestože mezi hospodářská a průmyslová centra Španělska řadíme Madrid, Baskitsko, Katalánsko a Valencii, region Navarra je rovněž zaměřen na průmysl, a to na automobilový, strojírenský, zemědělský a potravinářský (Buchtele, 2010, Invest in Navarra, 2019). Velmi dobře si vedly i regiony La Rioja a Aragonie, jejichž HDP však od roku 2011 kleslo pod úroveň 100 %.

Nejnižší HDP na obyvatele v PPS bylo zjištěno v regionech Andalusie, Extremadura a španělské exklávě Melilla. Hodnota HDP se pohybovala mezi 63 – 84 %. Nicméně úroveň 84 % HDP dosáhlo pouze v případě regionu Melilla na začátku sledovaného období. V posledních letech se HDP v řešených regionech pohybovalo mezi 63 – 70 %.

Tabulka 5 HDP na obyvatele v PPS v regionech soudržnosti Španělska (uvedeno v %)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Galicie	88	88	88	85	81	80	79	79	80	82
Asturie	94	93	91	88	84	82	79	79	79	79
Kantábrie	97	95	94	90	86	84	81	82	81	82
Baskicko	130	130	129	124	121	120	117	119	120	121
Navarra	127	126	125	119	115	112	112	113	114	114
La Rioja	110	108	107	104	100	98	96	98	98	96
Aragonie	113	111	110	106	102	99	99	99	99	99
Madrid	136	134	135	128	125	124	123	123	124	125
Kastilie a León	95	93	94	90	88	86	84	84	85	87
Kastilie – La Mancha	83	82	81	78	74	73	71	70	71	72
Extremadura	69	69	70	68	64	63	62	62	63	63
Katalánsko	121	118	117	112	108	106	105	107	108	110
Valencijské společenství	93	91	89	85	81	79	78	79	80	81
Baleárské ostrovy	110	107	105	100	96	95	93	95	94	95
Andalusie	80	78	77	73	70	68	67	67	67	68
Murcie	86	85	83	79	75	74	74	73	75	76
Ceuta	88	87	87	81	77	74	75	74	73	73
Melilla	84	81	81	76	71	68	68	67	67	67
Kanárské ostrovy	91	88	86	83	80	78	76	76	75	75

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Dále uvedená *Tabulka 6* poskytuje data vztahující se k míře nezaměstnanosti v jednotlivých regionech soudržnosti řešené země. Již v kapitole 4.1.2 bylo zjištěno, že španělské obyvatelstvo bylo ve velké míře postiženo nezaměstnaností, neboť se daný ukazatel pohyboval v řešeném období v rozmezí 8,2 – 26,1 %. Všeobecně je možné konstatovat, že v analyzovaných regionech soudržnosti se míra nezaměstnanosti zvyšovala v období od 2007 – 2013. Od roku 2014 se počet nezaměstnaných snižoval.

Nejnižší míra nezaměstnanosti byla zaregistrována v severně ležících regionech, v Baskitsku a Navarre. Jedná se o regiony NUTS 2, jejichž HDP na obyvatele v PPS se pohybovala v řešeném období nad 100 %. Hodnota míry nezaměstnanosti dosáhla v obou případech svého maxima v roce 2013, a to 16,6 % (Baskitsko) a 18,0 % (Navarra). Od tohoto roku daný ukazatel vykazoval klesající trend. V roce 2017 v regionu Navarra míra nezaměstnanosti dosáhla svého minima 10,2 %. Jedná se také o nejnižší hodnotu ukazatele ve srovnání s ostatními regiony v tomto roce.

Vyšších hodnot míry nezaměstnanosti vykazovalo v analyzovaných letech několik regionů soudržnosti. Jestliže se zaměříme na regiony ležící mimo kontinentální Španělsko, pak hovoříme o Cuetě, Melille a Kanárských ostrovech. Právě v případě první zmíněné exklávy činila míra nezaměstnanosti rekordních 37,0 %. Uvedená hodnota je nejvyšší, která byla zjištěna během let 2007 – 2017 ve španělských regionech soudržnosti.

V případě kontinentálního Španělska nejvyšší míru nezaměstnanosti úřady zaregistrovaly v regionech – Andalusie, Extremadura a Kastilie – La Mancha. V uvedených oblastech dosáhl sledovaný ukazatel v kritickém roce 2013 hodnot 30 % (Kastilie – La Mancha), 33,9 % (Extremadura) a 36,2 % (Andalusie). HDP na obyvatele v PPS v těchto regionech bylo v letech 2007 – 2016 nejnižší v porovnání s ostatními regiony soudržnosti Španělska.

Relativně vysokou nezaměstnanost vykazovaly i regiony Murcie a Valencie, jejichž míra nezaměstnanosti nepřesáhla sice hranici 30 %, ale oproti ostatním oblastem Španělska byla stále vyšší. Madrid a Katalánsko, kde HDP na obyvatele v PPS se řadilo mezi nejvyšší v zemi Pyrenejského poloostrova, registrovaly nezaměstnanost v případě Madridu v rozmezí 6,2 – 19,8 % a v Katalánsku 6,5 – 23,1 %.

Tabulka 6 Míra nezaměstnanosti v regionech soudržnosti Španělska (uvedeno v %)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Galicie	7,6	8,6	12,4	15,3	17,3	20,6	22,1	21,7	19,3	17,2	15,7
Asturie	8,4	8,5	13,4	15,9	17,8	21,8	21,4	21,2	19,1	17,6	13,7
Kantábrie	6,0	7,2	12,0	13,7	15,3	17,8	20,5	19,4	17,7	14,9	13,6
Baskicko	6,2	6,6	11,3	10,7	12,4	15,6	16,6	16,3	14,8	12,6	11,3
Navarra	4,7	6,8	10,8	11,9	13,0	16,2	18,0	15,7	13,8	12,5	10,2
La Rioja	5,8	7,9	12,7	14,2	17,2	20,6	20,0	18,2	15,4	13,5	12,0
Aragonie	5,3	7,3	13,1	15,0	17,1	18,7	21,4	20,2	16,3	14,8	11,7
Madrid	6,2	8,6	13,9	15,9	16,4	18,6	19,8	18,8	17,1	15,7	13,4
Kastilie a León	7,1	9,6	14,0	15,8	16,9	19,8	21,8	20,8	18,3	15,8	14,1
Kastilie – La Mancha	7,7	11,7	18,9	21,2	23,1	28,6	30,0	29,0	26,4	23,6	20,8
Extremadura	13,0	15,4	20,6	23,0	25,1	33,1	33,9	29,8	29,1	27,5	26,3
Katalánsko	6,5	8,9	16,2	17,7	19,2	22,5	23,1	20,3	18,6	15,7	13,4
Valencijské společenství	8,7	12,0	20,8	22,9	24,0	27,2	28,1	25,8	22,8	20,6	18,2
Baleárské ostrovy	7,2	10,2	17,9	20,1	21,9	23,2	22,3	20,0	17,3	13,9	12,4
Andalusie	12,8	17,7	25,3	27,8	30,1	34,4	36,2	34,8	31,6	28,9	25,5
Murcie	7,5	12,4	20,3	22,9	25,0	27,6	29,0	26,6	24,6	19,8	18,0
Ceuta	21,0	17,4	18,6	24,0	27,7	37,0	34,8	31,9	27,6	24,9	22,4
Melilla	18,2	20,0	23,5	22,8	22,4	26,9	32,5	28,4	34,0	30,8	27,6
Kanárské ostrovy	10,5	17,3	26,0	28,6	29,3	32,6	33,7	32,4	29,1	26,1	23,5

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Posledním analyzovaným prvkem v této části práce je míra nezaměstnanosti mladých lidí, kterému se věnuje *Tabulka 7*. Na první pohled lze konstatovat, že daná věková kategorie byla nezaměstnaností postižena více než zbytek španělského obyvatelstva, neboť hodnoty míry nezaměstnanosti byly v některých případech dvojnásobné. Mladým lidem se zaměstnání hledalo hůře.

Jako v případě celkové nezaměstnanosti, tak i u obyvatelstva do 25 let, byla nejlepší situace týkající analyzované problematiky v severních regionech Španělska – Baskicku a Navarre. Přesto míra nezaměstnanosti se i zde dostala přes hranici 40 %. Nejvyšší nárůst nezaměstnanosti lze pozorovat mezi lety 2008 a 2009, dále pak 2011 a 2012. Zvyšující trend je možné sledovat až do roku 2014, kdy Španělsko zaznamenalo poprvé od vypuknutí krize růst ekonomiky. V následující třech letech je registrován pokles nezaměstnanosti.

Nejhorší situace opět byla zjištěna v šesti regionech soudržnosti, které byly zmíněny v souvislosti s vysokou mírou nezaměstnanosti výše (Cueta, Melilla, Kanárské ostrovy, Andalusie, Extremadura a Kastilie – La Mancha). Kritické a rekordní hranice analyzovaný ukazatel dosáhl v roce 2015 v exklávě Cueta, a to 79,2 % představující 2 700 osob²⁹. Na kontinentálním Španělsku pak úřady registrovaly nejvyšší míru nezaměstnanosti v Andalusii, kde dosáhla 66,0 % v roce 2013. V případě regionu Extremadura, kde míra nezaměstnanosti překročila v roce 2012 hranici 61 %, bylo nezaměstnaných 31 300.

Hospodářská centra Španělska - Madrid, Katalánsko a Valencijské společenství vykazovaly o poznání vyšší nezaměstnanost než tomu bylo v případě Baskicka. Míra nezaměstnanosti se ve Valencii pohybovala v rozmezí 19,1 – 56,7 %. Nejvíce obyvatel do 25 let bez zaměstnání bylo zaznamenáno v roce 2011, představující 107 600 osob. V případě Katalánska se daný ukazatel pohyboval v nižších číslech. Konkrétně hovoříme o rozmezí 13,4 – 50,4 %. Nicméně v letech 2009 – 2015 bylo registrováno vždy více jak 115 000 nezaměstnaných, nejvíce pak v roce 2012, a to 157 800 osob. Míra nezaměstnanosti věkové kategorie 15 – 24 let se v Madridu sice nedostala přes hranici 50 %, ale i přesto španělské úřady v roce 2012 zaznamenaly necelých 112 000 nezaměstnaných mladých lidí.

---

²⁹ Příloha 15 poskytuje absolutní data týkající se nezaměstnanosti španělského obyvatelstva do 25 let.

Tabulka 7 Míra nezaměstnanosti v regionech soudržnosti Španělska (uvedeno v %)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Galicie	15,9	21,1	30,4	35,4	37,7	45,2	49,9	48,5	43,5	40,3	34,5
Asturie	18,9	21,6	35,0	37,3	48,5	48,9	55,0	45,1	41,9	47,9	36,8
Kantábrie	13,8	12,2	30,0	36,1	40,6	41,7	52,5	49,2	39,6	32,2	35,6
Baskicko	17,5	19,5	31,6	30,6	34,1	42,7	46,5	45,0	40,4	34,9	27,3
Navarra	11,8	18,8	30,6	30,4	29,3	40,1	48,3	45,2	38,1	33,9	31,2
La Rioja	16,6	21,7	33,1	38,2	46,1	50,1	48,0	44,8	40,6	36,3	29,6
Aragonie	13,7	19,8	31,7	31,9	39,9	42,4	50,2	51,5	41,2	36,7	30,5
Madrid	16,8	20,8	34,2	37,1	40,8	48,1	48,8	49,0	44,2	40,7	34,7
Kastilie a León	17,3	22,5	32,0	34,0	38,6	48,1	49,7	50,4	48,0	39,0	36,2
Kastilie – La Mancha	15,8	22,9	36,3	42,9	47,7	54,5	61,5	61,3	57,2	50,9	44,4
Extremadura	26,2	29,0	41,4	45,8	51,0	61,9	61,5	55,4	55,4	50,3	48,6
Katalánsko	13,4	20,1	36,9	39,1	43,8	50,4	50,2	47,1	42,3	34,3	30,4
Valencijské společenství	19,1	26,2	39,5	42,2	51,4	52,9	56,3	56,7	48,3	45,5	41,6
Baleárské ostrovy	15,2	24,4	32,1	42,7	42,7	48,9	45,2	44,4	42,2	38,9	30,8
Andalusie	23,2	31,1	45,0	49,9	54,1	61,9	66,0	61,5	56,8	57,9	49,0
Murcie	16,6	23,4	33,7	39,4	48,0	50,4	53,5	52,4	50,6	45,7	39,5
Ceuta	38,3	39,6	35,7	62,1	63,9	70,4	73,4	67,5	79,2	63,3	54,4
Melilla	31,5	38,2	38,3	52,0	63,8	60,1	54,0	57,3	72,0	69,1	62,7
Kanárské ostrovy	22,1	31,9	47,8	52,0	50,8	62,3	65,3	57,4	53,5	51,3	45,3

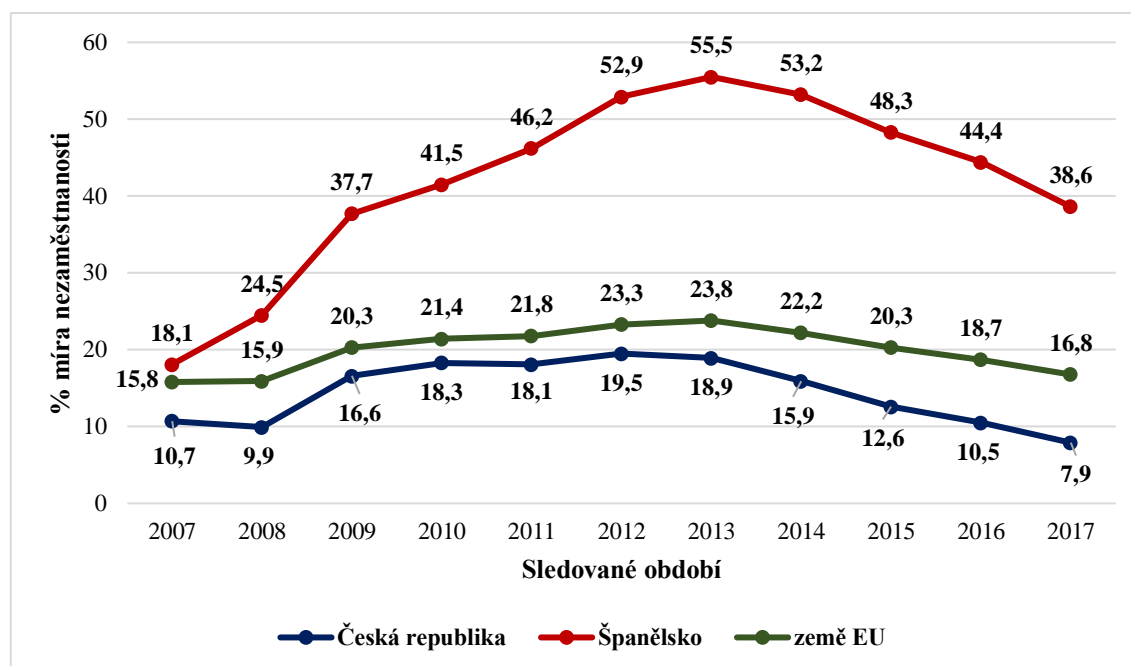
Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

4.4 Komparace nezaměstnanosti mladých lidí ve vybraných zemích

Tato kapitola práce se zabývá vybranými dříve analyzovanými ukazateli týkající se nezaměstnanosti obyvatelstva ve věkové kategorii 15 – 25 let v České republice a Španělsku. Data těchto sledovaných států jsou porovnány mezi sebou a dále pak s daty vztahující se k průměru zemí EU.

Níže uvedený *Graf 17* zobrazuje vývoj míry nezaměstnanosti mladých lidí v ČR, Španělsku a zemí EU. V případě tohoto sledovaného ukazatele lze konstatovat, že během analyzovaných let nezaměstnanost českého obyvatelstva do 25 let se pohybovala pod úrovní nezaměstnanosti průměru zemí EU. Jinými slovy, uchazečům o zaměstnání se v tomto státě hledalo zaměstnání lépe než v jiných zemích EU. Naopak podstatně vyšší nezaměstnanost vykazovalo v tomto případě Španělsko, kdy míra nezaměstnanosti se pohybovala nad úrovní nezaměstnanosti členských zemí EU.

Graf 17 Míra nezaměstnanosti mladých lidí v ČR, Španělsku a zemí EU (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

U všech tří analyzovaných kategorií byl registrován podobný vývoj nezaměstnanosti, který byl jednoznačně ovlivněn ekonomickou situací členů EU. Ve Španělsku a zemích EU rostla nezaměstnanost od počátku sledovaného období až do roku 2013, kdy úřady

zaznamenaly v obou případech maximální hodnotu tohoto ukazatele. V následujících letech nezaměstnanost vykazovala klesající tendenci.

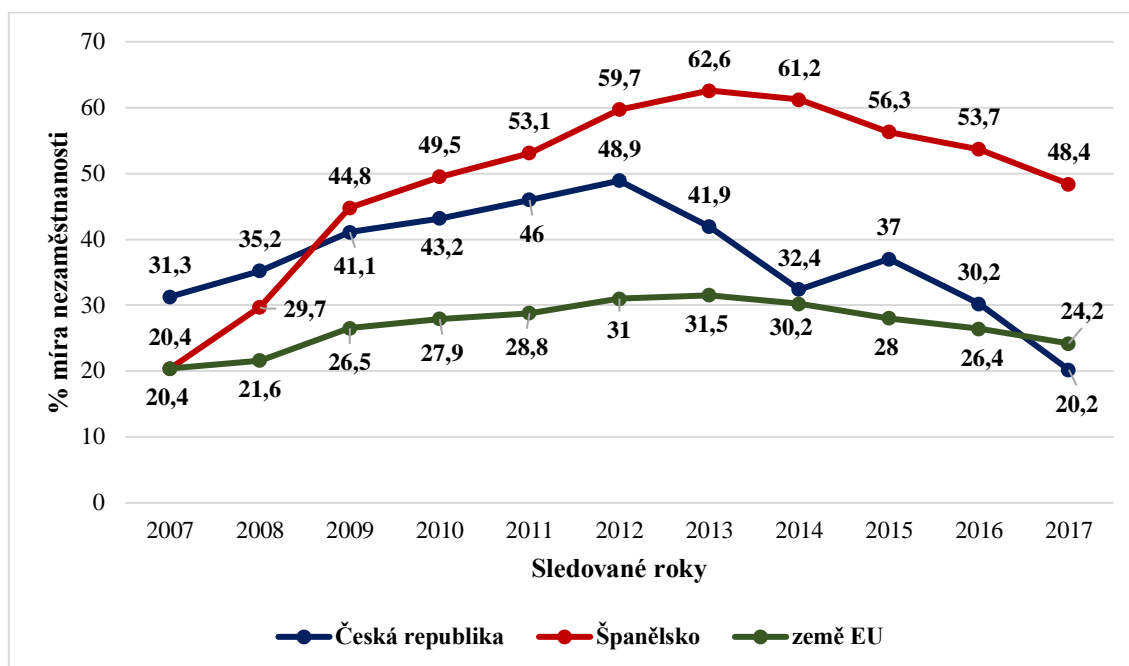
Takový vývoj, i když s nepatrnou diferenciací, byl zjištěn i v České republice. Pouze mezi lety 2007 a 2008 došlo k nepatrnému poklesu nezaměstnanosti, avšak dle uvedených dat v následujících letech se nezaměstnanost zvyšovala. Přestože rok 2013 znamenal pro českou ekonomiku dále recesi, nejvyšší úroveň daného ukazatele byla registrována o rok dříve, tedy v roce 2012. V druhé polovině řešeného časového úseku byl rovněž evidován pokles nezaměstnanosti, tak jako v případě Španělska a zemí EU.

Graf 18 popisuje vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva EU do 25 let vztahující se k úrovni jejich vzdělání. Konkrétně se jedná o primární a nižší sekundární vzdělání. Míra nezaměstnanosti během let 2007 – 2017 se pohybovala ve státech EU mezi 20,4 – 31,5 %. Analyzovaný ukazatel vykazoval nejnižší hodnotu v roce 2007, nejvyšší pak v roce 2013.

Ve sledovaném období se míra nezaměstnanosti u obou řešených zemích nacházela nad úrovní míry nezaměstnanosti průměru zemí EU. Dále je možné konstatovat, že v případě Španělska tento ukazatel nabýval vyšších hodnot než u zbývajících dvou analyzovaných subjektů. Nejvyšší úroveň míry nezaměstnanosti španělského obyvatelstva s primárním a nižším sekundárním vzdělání byla zaregistrována v roce 2013, a to 62,6 %. Jedná se o dvounásobnou hodnotu ukazatele v porovnání s hodnotou 31,5 %, kterou vykazovaly průměrně členské země EU. Naopak nejnižší míra nezaměstnanosti byla evidována ve Španělsku v roce 2007. Hodnota 20,4 % se rovná hodnotě, která byla průměrně zjištěna i v zemích EU v tomto roce.

Za zmínku rovněž stojí i situace v České republice, neboť je možné sledovat tři skutečnosti. První z nich je úroveň míry nezaměstnanosti této kategorie obyvatelstva v první dvou letech daného časového úseku, tzn. v letech 2007 a 2008, kdy v ČR byla hodnota tohoto ukazatele zaregistrována nejvyšší ze všech tří analyzovaných subjektů. Druhým jevem je výrazný pokles míry nezaměstnanosti mezi lety 2012 – 2014 a dále pak mezi lety 2015 - 2017. Třetí skutečnost byla registrována v roce 2017, kdy míra nezaměstnanosti s hodnotou 20,2 % se dostala pod úroveň míry nezaměstnanosti průměru zemí EU.

Graf 18 Míra nezaměstnanosti obyvatelstva věkové kategorie do 25 let s primárním a nižším sekundárním vzděláním (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Níže zobrazený *Graf 19* rovněž sleduje vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let v členských zemích EU, avšak v tomto případě obyvatelstva, které dosáhlo vyššího sekundárního a postsekundárního neterciálního vzdělání.

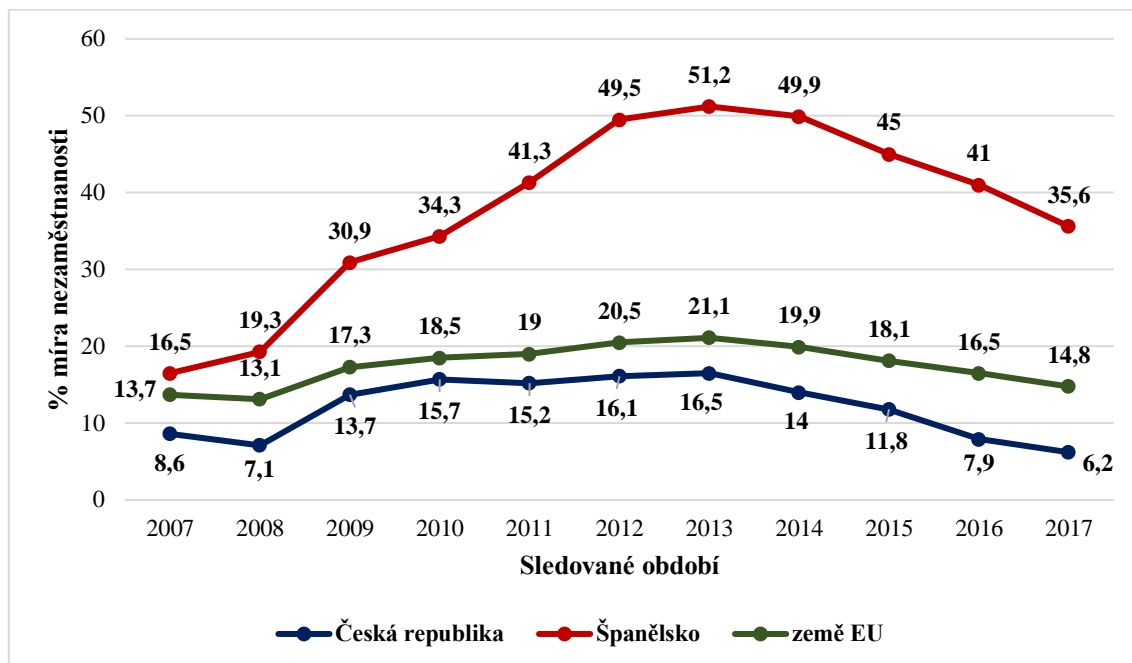
Na základě uvedených dat je možné konstatovat, že v zemích EU v letech 2007 až 2017 se míra nezaměstnanosti mladého obyvatelstva s daným typem vzdělání pohybovala v rozmezí 13,1 – 21,1 %. I u této kategorie obyvatelstva byla nejvyšší míra nezaměstnanosti zaznamenána v roce 2013, nejmenší o pět let dříve, tedy v roce 2008.

Míra nezaměstnanosti týkající se španělského obyvatelstva se pohybovala výrazně nad úrovní průměru zemí EU. Nejvyšší hodnota analyzovaného ukazatele byla zaregistrována taktéž v roce 2013, naopak nejnižší hodnota na začátku sledovaného období, a to v roce 2007.

V případě České republiky, resp. obyvatelstva do 25 let s vyšším sekundárním a postsekundárním neterciálním vzděláním, byla nejvyšší hodnota míry nezaměstnanosti rovněž evidována úřady v roce 2013. Oproti Španělsku nejnižší úroveň tohoto ukazatele byla registrována v posledním roce sledovaného období, a to v roce 2017. Dále je možné

konstatovat, že míra nezaměstnanosti této kategorie českého obyvatelstva se pohybovala celé období pod úrovní průměru zemí EU.

Graf 19 Míra nezaměstnanosti obyvatelstva věkové kategorie do 25 let s vyšším sekundárním a postsekundárním neterciálním vzděláním (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

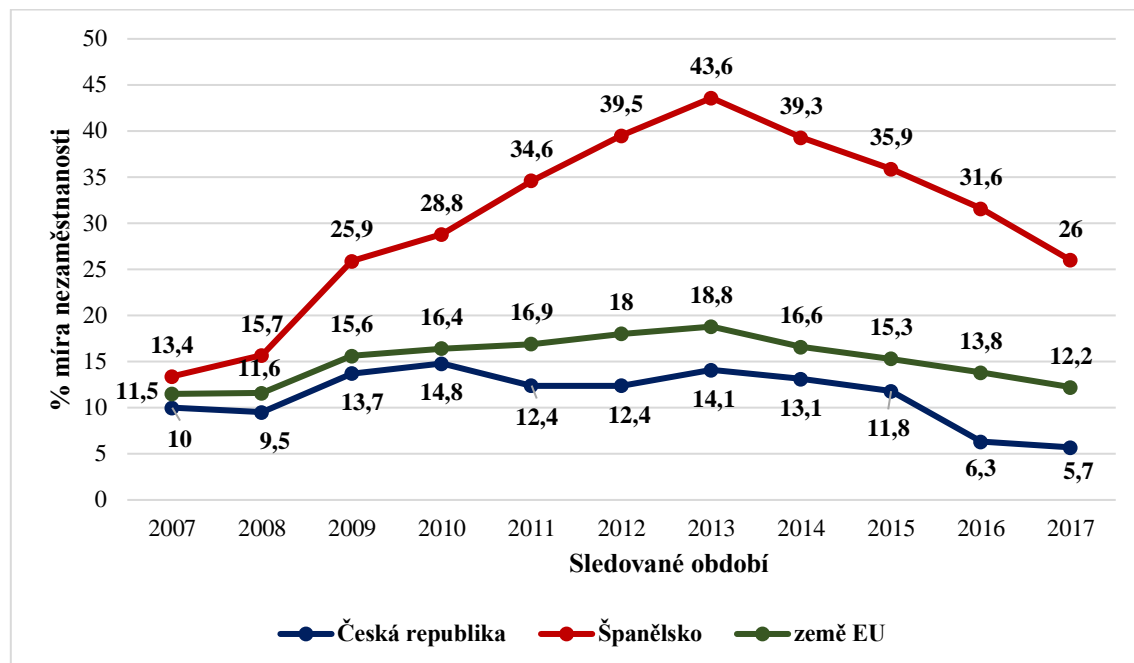
Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva ve věkové kategorii 15 – 25 let s terciálním vzděláním zobrazuje *Graf 20*. Dle níže uvedených dat je možné říci, že míra nezaměstnanosti se u všech tří analyzovaných subjektů pohybovala zhruba na stejné úrovni jako v případě obyvatelstva s vyšším sekundárním a postsekundárním neterciálním vzděláním.

V zemích EU se řešený ukazatel pohyboval v rozmezí 11,5 - 18,8 %. Nejnižší hodnota byla registrována v roce 2007, nejvyšší opět v roce 2013. Ve stejném roce byla zjištěna nejvyšší nezaměstnanost i u španělského obyvatelstva s daným typem vzdělání. Zde dosahovala hodnoty 43,6 %. Ve Španělsku nejnižší úroveň míry nezaměstnanosti byla zaznamenána rovněž v roce 2007. Během let 2007 – 2017 se daný ukazatel vztahující se k obyvatelstvu této jihoevropské země pohyboval nad úrovní průměru zemí EU.

Míra nezaměstnanosti českého obyvatelstva se opět po celou dobu sledovaného časového úseku nacházela pod úrovní průměru zemí EU. Nejvyšší hodnota byla zjištěna v roce

2010, a to 14,8 %. Tak jako v předchozím případě, i v této kategorii obyvatelstva nejnižší míra nezaměstnanosti 5,7 % byla evidována v roce 2017.

Graf 20 Míra nezaměstnanosti obyvatelstva věkové kategorie do 25 let s terciálním vzděláním (uvedeno v %)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

5. Diskuse

Na základě prostudovaných literárních zdrojů a dostupných informací publikovaných příslušnými evropskými, českými a španělskými institucemi byl získán komplexní přehled o řešené problematice nezaměstnanosti mladé generace v České republice a Španělsku. Tyto nabyté informace lze využít jako východisko pro zodpovězení výzkumných otázek a hypotéz. Odpovědi budou vždy uvedeny pro každou zemi zvlášť.

Jak již bylo zmíněno v metodické části, diplomová práce pracuje se dvěma výzkumnými otázkami. První výzkumnou otázkou je: **Jakým způsobem ovlivnila ekonomická krize z roku 2008 postavení mladé generace, jak na španělském trhu práce, tak i na českém trhu práce?** Celosvětová ekonomická krize začala již v roce 2007, kdy americká hypotéční krize způsobila propad na americké burze. Avšak až nadcházející rok zasáhla ostatní státy, včetně těch evropských. Ekonomická krize tak ovlivnila ekonomický vývoj v obou analyzovaných zemích.

- **Česká republika**

V případě České republiky období recese trvalo do roku 2014, kdy došlo ke změně tempa růstu HDP. Nepříznivá situace české ekonomiky ovlivnila i vývoj nezaměstnanosti, včetně nezaměstnanosti mladých lidí. Nejvyšší míra nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let v ČR byla zaznamenána úřady v roce 2012, kdy dosáhla úrovně 19,5 %. Od roku 2013 začala míra nezaměstnanosti této skupiny českého obyvatelstva klesat. Postavení mladé generace na trhu práce bylo negativně ovlivněno ekonomickou krizí.

Mysíková ze Sociologického ústavu AV ČR se vyjádřila k situaci mladých lidí na trhu práce. Dle jejích slov většina mladých obyvatel evropských zemí čelí při vstupu na trh práce problémům jako je častější ztráta zaměstnání, fluktuace na trhu práce či vykonávání pracovních pozic mimo nebo pod úrovní dosažené kvalifikace. Tyto problémy se však v českých podmínkách objevují méně. Častokrát těmto problémům není přikládána důležitost, neboť všichni hovoří zejména o celkové situaci na domácím trhu práce (AVCR, 2018).

- **Španělsko**

Zmiňovaná ekonomická krize rovněž měla negativní dopad na situaci mladých lidí na trhu práce ve Španělsku. V případě této jihoevropské země finanční krize dále způsobila pokles cen nemovitostí, které klesly během krátké chvíle o 65 %, a vznikla tak bankovní

krize. Tímto vývojem byl ovlivněn trh práce, prudce došlo ke zvýšení celkové nezaměstnanosti, včetně nezaměstnanosti analyzované skupiny obyvatelstva. Míra nezaměstnanosti se během sledovaného období dostala až na úroveň 55,5 %, a to v roce 2013. V následujících letech španělská ekonomika zaznamenala zlepšení, které se rovněž projevilo i v oblasti trhu práce. Míra nezaměstnanosti mezi lety 2014 – 2017 postupně klesala.

Minguez (2015) vidí problémem zejména ve španělském školském systému. Prvním důvodem je existující nerovnováha mezi odbornou přípravou a zaměstnatelností mladých lidí. Školní systém musí dle jeho slov lépe začlenit na trh práce nejen absolventy, ale i ty, kteří předčasně ukončí školní docházku. Na výše uvedené navazuje druhý problém týkající se rostoucích požadavků ze strany společností na budoucí zaměstnance. Je proto nutné, aby tento aspekt rovněž vzal v potaz školský systém. Třetím hlavním problémem je obtížné začlenění občanů z nižší sociální třídy a přistěhovalců do pracovního procesu. V neposlední řadě poukazuje na skutečnost, že v poslední době byly převážně zrušeny časově omezená pracovní místa, které z 80 % zastávali mladí lidé (OECD, 2014).

Druhá výzkumná otázka této práce zní: ***V jakých regionech soudržnosti NUTS 2 byla situace týkající se nezaměstnanosti analyzované věkové skupiny nejkritičtější?***

- **Česká republika**

Česká republika zavedla se vstupem do EU nomenklaturní územní statistické jednotky NUTS. V případě úrovně NUTS 2 bylo vytvořeno 14 regionů soudržnosti. Dle analyzovaných dat bylo zjištěno, že ve třech regionech míra nezaměstnanosti překročila hranici 20 % během sledovaného období. Ovšem nejkritičtější situace byla registrována v regionu Severozápad, který je tvořen Ústeckým a Karlovarským krajem. V roce 2012 míra nezaměstnanosti dosáhla rekordní hranice 28,2 %.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR si je vědomo této závažné situace, proto vytvořilo projekty na podporu mladých lidí na trhu práce. Daný projekty nesou název „*Iniciativa podpory zaměstnanosti mládeže pro region NUTS 2 Severozápad v Ústeckém kraji / Karlovarském kraji*“. V Ústeckém kraji je cílovou skupinou obyvatelstvo do 29 let. Cílem projektu je motivovat uchazeče o práci k prohloubení odborných znalostí, pracovních dovedností, zvýšení jazykových schopností a podporovat zájemce v návratu do škol, aby získali potřebné vzdělání k výkonu dané pracovní pozice (MPSV, 2019). Rovněž

v Karlovarském kraji projekt podporuje obyvatelstvo do 29 let. Cílem tohoto projektu je snížit míru nezaměstnanosti této věkové kategorie, snížit míru nezaměstnanosti u osob s nízkou kvalifikací a zvýšit pracovní mobilitu mladých uchazečů o vzdělání. V rámci projektu jsou vytvořeny tři nástroje (Podpora pracovních návyků a zprostředkování zaměstnání, Podpora návratu do vzdělávání, Stáže do zahraničí), které mají dopomoci k naplnění výše uvedených cílů. Tato podpora je určena pro 685 osob (MPSV, 2019).

Za hlavní důvody nezaměstnanosti v těchto krajích, resp. regionu soudržnosti Severozápad, lze označit profesní nesoulad mezi nabídkou a poptávkou volných pracovních míst, nedostatečnou kvalifikaci nezaměstnaných, účelnou evidenci na ÚP, vyšší podíl sociálně vyloučených skupin obyvatelstva a nízké mzdy (MPSV, 2019).

- **Španělsko**

Země Pyrenejského poloostrova, Španělsko, je rozdělena na 19 regionů soudržnosti NUTS 2. Na základě analyzovaných dat bylo zjištěno, že v šesti regionech byla situace týkající se nezaměstnanosti mladých lidí kritická. Během sledovaného období míra nezaměstnanosti v těchto regionech překročila minimálně jedenkrát hranici 60 %. Konkrétně se jedná o dvě španělské exklávy nacházející se v Africe – Ceuta, Melilla, dále pak o Kanárské ostrovy. Na kontinentálním Španělsku vysoká nezaměstnanost byla registrována v případě Extremadury, Andalusie a Kastilie-León.

Španělská vláda si je vědoma této kritické situace, ve které se nachází mnoho mladých lidí. Z tohoto důvodu Ministerstvo práce a sociálního zabezpečení v únoru 2013 schválilo strategii nesoucí název *La Estrategia de Emprendimiento y Empleo Joven*, která je zároveň součástí evropské iniciativy – Systém záruk pro mladé lidi. V případě Španělska se tento systém záruk jmenuje *Sistema Nacional de Garantía Juvenil*. Strategie zahrnuje opatření na zlepšení zaměstnatelnosti, usnadnění začlenění na pracoviště, podporu podnikání a zlepšení situace na trhu práce. Do Garantía Juvenil jsou zapojeny všechny španělské regiony soudržnosti NUTS 2 a je určena obyvatelům do 30 let. (Juventud Canaria, 2019, Procesa, 2019).

V případě regionů Extremadury a Andalusie byly vytvořeny také akční plány na podporu zaměstnanosti tamního obyvatelstva. Vláda Andalusie vytvořila tzv. *Programa Emple@Joven*, který je určen pouze residentům tohoto regionu. Cílem této iniciativy je upřednostňovat a podporovat zaměstnanost mladých lidí, usnadnit této skupině obyvatel

vstup na trh práce, získat pracovní zkušenosti anebo být součástí rozvojových specifických projektů (Juventud de Andalucia, 2019). *El Plan de Empleo Joven* v regionu Extremadura byl vytvořen pro obyvatelstvo do 29 let. Plán se zaměřuje např. na podporu podnikání, zlepšení systému vzdělání a kvalifikace uchazečů, posílení účinnosti Garantía Juvenil, vytvoření efektivních komunikačních kanálů mezi uchazeči o práci a státními institucemi atd. Strategie je aktualizována každé dva roky, aby vždy reagovala na aktuální podmínky na trhu práce (Juventud de Extremadura, 2019).

Práce si stanovila dvě hypotézy, z nichž první je následující: **Míry nezaměstnanosti mladých lidí v ČR a Španělsku se nacházely nad úrovní míry nezaměstnanosti průměru zemí EU.**

- **Česká republika**

Odpověď na tuto hypotézu v případě České republiky zní negativně, jelikož nelze potvrdit výše uvedené tvrzení. Míra nezaměstnanosti vztahující se k českému obyvatelstvu do 25 let se nacházela během sledovaného období pod úrovní míry nezaměstnanosti průměru zemí EU. Je možné tedy konstatovat, že situace mladých lidí v ČR byla podstatně lepší než v mnohých státech EU.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR se snaží reagovat na aktuální podmínky na trhu práce. V roce 2011 vytvořilo pět projektů aktivní politiky zaměstnanosti zaměřených na podporu zaměstnanosti ohrožených skupin obyvatelstva. Pro analyzovanou věkovou kategorii byly vytvořeny dva nástroje. Prvním z nich je *projekt Komplexní poradenský program*, jež je určen pro uchazeče o zaměstnání do 20 let³⁰ a jejichž registrace na ÚP proběhla více jak před pěti měsíci. Cílem projektu je zejména zvýšit motivaci, rozvíjet klíčové dovednosti a zprostředkovat zaměstnání. Předpokládá se, že celkem bude zahrnuto do této aktivity 12 000 uchazečů (MPSV, 2019).

Druhým projektem je *projekt Praxe pro mladé do 30 let*. Do této iniciativy jsou zařazeni opět mladí lidé, kteří jsou nezaměstnaní déle jak pět měsíců. Příslušný úřad práce jim v rámci tohoto projektu pomůže získat odborné znalosti a dovednosti, které následně mohou využít v novém zaměstnání. Projekt se skládá ze dvou částí, a to z poradensko-vzdělávací části a pracovního úvazku u vybraného zaměstnavatele. V případě nutnosti

---

³⁰ Projektu se mohou účastnit nejen mladí lidé, ale rovněž uchazeči nad 50 let (MPSV, 2019).

je možné uchazečům financovat rekvalifikační kurzy. Do této aktivity by mělo být zařazeno 5 000 mladých nezaměstnaných obyvatel ČR (MPSV, 2019).

- **Španělsko**

Na základě analyzovaných dat lze v případě Španělska první hypotézu práce potvrdit. Míra nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let se v letech 2007 – 2017 pohybovala značně nad úrovní míry nezaměstnanosti průměru zemí EU. Španělské mladé obyvatelstvo bylo postiženo nezaměstnaností více, než řada členských států EU.

Španělská vláda se rozhodla proti vysoké nezaměstnanosti mladých lidí bojovat prostřednictvím již uvedené strategie - *La Estrategia de Emprendimiento y Empleo Joven*. Strategie se zaměřuje na deset kroků, které by měly dopomoci ke snížení počtu nezaměstnaných. Těmito kroky jsou např.: zlepšení vzdělávání a odborné přípravy, zlepšení jazykových dovedností, podpora podnikání mladých obyvatel, zlepšení fungování veřejné správy, zlepšení kvality v zaměstnání a udržování pracovních míst pro mladé uchazeče o zaměstnání atd. (MITRAMISS, 2019).

Druhá hypotéza, na kterou práce hledala odpověď, zní: **Nezaměstnanost zasáhla české a španělské obyvatelstvo do 25 let bez ohledu na jejich dosažené vzdělání.**

- **Česká republika**

Z uvedených dat vztahující se k míře nezaměstnanosti dle typu vzdělání je možné tuto hypotézu potvrdit. Nezaměstnanost zasáhla všechny skupiny českého obyvatelstva do 25 let. Nutno však podotknout, že každá kategorii byla ovlivněna do jiné míry.

Dlouhodobě nejnižší míru nezaměstnanosti vykazuje skupina obyvatelstva s terciálním vzděláním. Právě tato skupina byla nejméně zasažena nezaměstnaností. Maximální hodnota byla registrována v roce 2010, a to 14,8 %. Před vypuknutím ekonomické krize, v roce 2007, byla míra nezaměstnanosti 10,0 %. Mezi lety 2007 – 2017 se tento ukazatel nacházel pod úrovní průměru zemí EU.

Naopak dlouhodobě nejvyšší nezaměstnanost lze registrovat u obyvatelstva s primárním a nižším sekundárním vzděláním. V roce 2007, tedy na začátku analyzovaného období, byla míra nezaměstnanosti 31,3 %. Během daného časového úseku byla nejvyšší nezaměstnanost evidována v roce 2012, a to 48,9 %. Nicméně je důležité zmínit

skutečnost, že od roku 2013 je zaznamenán pokles nezaměstnanosti. V roce 2017 byla míra nezaměstnanosti 20,2 %, kdy poprvé klesla pod úroveň průměru zemí EU.

V případě skupiny obyvatelstva s vyšším sekundárním neterciálním vzděláním byla situace obdobná jako u mladých lidí s terciálním vzděláním. Míra nezaměstnanosti se pohybovala pod úrovní průměru zemí EU. V roce 2007 tento ukazatel vykazoval hodnotu 8,6 %. Nejvyšší nezaměstnanost byla zjištěna v roce 2013, a to 16,5 %. Od nadcházejícího roku je však evidován pokles míry nezaměstnanosti, který trval po zbytek sledovaného období.

- **Španělsko**

Rovněž u Španělska lze tuto hypotézu potvrdit, neboť u všech analyzovaných skupin obyvatelstva se nezaměstnanost během sledovaného období zvýšila. Míra nezaměstnanosti se vždy pohybovala nad úrovní průměru zemí EU.

Tak jako v případě České republiky, i zde nezaměstnaností byla nejvíce zasažena skupina obyvatel s primárním a nižším sekundárním vzděláním. Na začátku sledovaného období úřady registrovaly hodnotu míry nezaměstnanosti na úrovni 20,4 %. O sedm let později, tedy v roce 2013, tento ukazatel vykazoval hodnotu 62,6 %, což byla nejvyšší míra nezaměstnanosti v analyzovaném období. Od tohoto roku nezaměstnanost začala klesat.

Stejný vývoj daného ukazatele je možné sledovat i u zbývajících dvou kategorií obyvatel. Jinými slovy, míra nezaměstnanosti od roku 2007 rostla, v roce 2013 byla vždy zjištěna její nejvyšší hodnota a v následujících letech byl registrován pokles nezaměstnanosti. U obyvatelstva s vyšším sekundárním neterciálním vzděláním byla nejvyšší míra nezaměstnanosti 51,2 %. V případě obyvatel s terciálním vzděláním nejvyšší hodnota tohoto ukazatele byla 43,6 %.

5.1 Bariéry na trhu práce a možná řešení

- **Problémy nezaměstnanosti mladých lidí v České republice a Španělsku**

Na základě zjištěných informací je hlavním problémem v rámci nezaměstnanosti mladých lidí vzdělání a odborná způsobilost. Obě země se snaží prostřednictvím akčních plánů a strategií situaci zlepšit. Jednotlivé iniciativy jsou uvedeny výše v této kapitole práce.

V případě Španělska bych dále upozornila na problém týkající se jazykové vybavenosti této věkové skupiny, a to na základě vlastní zkušenosti. Přestože zde existuje celá řada

jazykových škol zaměřené především na výuku anglického jazyka, mnoho mladých lidí tento cizí jazyk neovládá. Tato skutečnost způsobuje fakt, že nejsou schopni splňovat požadavky tamních firem. Přestože potřeba zlepšení úrovně cizích jazyků je zahrnuta v nejnovější strategii vztahující se k nezaměstnanosti mladých lidí, je zapotřebí, aby španělská vláda kladla větší důraz na řešení tohoto problému.

Dle mého názoru se české obyvatelstvo do 25 let potýká s jiným problémem, než je znalost cizího jazyka. Jedná se zejména o nedostatek praxe, která je po nich vyžadována v momentě, kdy hledají zaměstnání. Studenti se mnohdy zaměřují pouze na zvládnutí daného učiva a už nepomýšlejí na získání potřebných zkušeností. Na místě je nutno rovněž podotknout, že mnoho středních odborných a vysokých škol mají ve studijních plánech zahrnutou krátkodobou odbornou praxi. Absolventům může právě takováto zkušenost pomoci při získání dané pracovní pozice.

- **Navržení množných řešení**

Výše uvedený problém znalosti cizího jazyka španělského obyvatelstva dané věkové skupiny by bylo možné řešit několika způsoby. V první řadě je nutné se zaměřit na kvalitu výuky cizího jazyka, a to jak na aplikované metody učení, tak i na samotné učitele. Avšak velký potenciál shledávám v motivaci při učení. Jinými slovy, aby studenti měli potřebu se učit daný jazyk. Zaměřit se tak na navázání hlubší spolupráce se zahraničními školami. Studenti by se mohli účastnit výměnných jazykových pobytů, anebo využít různá stipendia na krátkodobé jazykové pobyty v zahraničí.

Situace v České republice by bylo možné řešit změnou studijních plánů středních a vysokých škol, a to za přítomnosti navázání hlubší spolupráce s potenciálními zaměstnavateli. Změna by se týkala především častějšího zařazení odborné praxe do studijního plánu, v případě středních škol od třetího ročníku studia a u vysokých škol pak každý rok od začátku studia. V této souvislosti je možné se i inspirovat u zahraničních škol, kde z velké části magisterské programy trvají jeden rok. Pokud existují dvouleté magisterské studijní obory, druhý rok je využíván právě pro získání odborných znalostí.

Jako poslední řešení nepříznivé situace týkající se zaměstnanosti mladé generace bych navrhla, aby došlo k vytvoření různých akčních plánů a strategií pro jednotlivé regiony soudržnosti NUTS 2. V současné době existují pouze pro ty, kde je situace kritická.

V České republice hovoříme o regionu Severozápad a v případě Španělska pak o regionech Extremadura a Andalusie.

6. Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo analyzování postavení mladé generace na trhu práce v České republice a Španělsku a následná jejich komparace. Dílčím cílem práce bylo zhodnocení současně využívaných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, identifikování bariér uplatnění a navržení možných řešení nezaměstnanosti této cílové skupiny ve vybraných zemích.

Během sledovaných let 2007 - 2017 bylo zjištěno, že obyvatelstvo do 25 let žijící ve Španělsku se potýkalo se nezaměstnaností ve větší míře, než mladí lidé z České republiky. Situace byla v této jihoevropské zemi velmi kritická. Od roku 2008 začala míra nezaměstnanosti prudce růst. V roce 2013 dosáhla míra nezaměstnanosti úrovně 55,5 %. V následujících letech nezaměstnanost pozvolna klesala, neboť v roce 2014 španělská ekonomika zaznamenala poprvé od vypuknutí ekonomické krize změnu v růstu HDP. Tato změna byla zapříčiněna vzrůstajícími investicemi a zahraničním obchodem.

České obyvatelstvo bylo rovněž zasaženo nezaměstnaností, avšak na rozdíl od Španělska se míra nezaměstnanosti po celou analyzovanou dobu pohybovala pod úrovní průměru zemí EU. Nejvyšší hodnoty tento ukazatel dosáhl v roce 2012, konkrétně 19,5 %. Od roku 2013 je registrován klesající trend v míře nezaměstnanosti.

Práce se dále soustřeďuje na analýzu vývoje nezaměstnanosti v regionech soudržnosti NUTS 2. V případě Španělska bylo zjištěno, že nejzávažnější situace, kdy míra nezaměstnanosti přesáhla hranici 60 %, panovala v šesti regionech. Těmito regiony jsou Extremadura, Andalusie, Kastilie-León, Kanárské ostrovy a dvě španělské exklávy – Ceuta, Melilla. Nízká nezaměstnanost byla úřady registrována v severních regionech Španělska, a to konkrétně v Baskicku a Navarre. V České republice nejzávažnější situace byla v regionu Severozápad, kde míra nezaměstnanosti v roce 2012 byla 28,2 %. Ve větší míře byly nezaměstnaností zasaženy regiony Jihovýchod a Severozápad. Naopak nejméně nezaměstnaných bylo evidováno v regionech Praha, Střední Čechy a Jihozápad.

Z poznatků uvedené v této práci je možné konstatovat, že kromě ekonomické situace země, míru nezaměstnanosti mladé generace rovněž ovlivňuje vzdělání a odborná způsobilost uchazečů o zaměstnání. V obou analyzovaných zemích příslušné instituce tento aspekt zpracovávají do akčních plánů a strategií. V návaznosti na tuto skutečnost

práce navrhuje u každé země řešení, jak zlepšit situaci v oblasti vzdělávání a odborné způsobilosti, aby mladí lidé lépe splňovali požadavky potenciálních zaměstnavatelů.

I. Summary

The position of the young generation on the labour market in the Czech Republic and Spain after 2007

The thesis is focused on unemployment of the population up to 25 years in the Czech Republic and Spain. The partial objective is to evaluate the currently used tools of active employment policy and to identify barriers and proposing possible solutions to unemployment of this target group in selected countries.

The theoretical part contains a literature search, which is related to the topic. The thesis defines terms such as labour market, unemployment and young generation. Furthermore, the literature review defines the employment policy of the EU, the Czech Republic and Spain and the institutional provision of employment policy in these analysed countries.

The practical part analyses the development of unemployment of the Czech and Spanish population up to 25 years. The analysis is also carried out in the NUTS 2 cohesion regions. The final part compares selected indicators between the Czech Republic, Spain and the EU average. The data from Eurostat are used in this part of thesis. The time period is from 2007 to 2017. During this period there was an economic crisis that played a role in the economic situation of countries and subsequently in unemployment.

Keywords:

labour market, young generation, unemployment, active employment policy, cohesion regions, economic crisis

II. Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

Abbott, L.F. (2013). *Theories of the Labour Market and Employment: A Review*. Manchester: Industrial Systems Research.

Buchtová, B. a kol. (2002) *Nezaměstnanost psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada Publishing.

Dvořáková, Z. a kol. (2007). *Management lidských zdrojů*. Praha: C. H. Beck.

Halásková, R. (2001). *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Ostrava: Ostravská univerzita.

Holman, R. (2010). *Makroekonomie. Středně pokročilý kurz*. Praha: C. H. Beck.

Holman, R. (2005). *Základy ekonomie pro studenty vyšších odborných škol a neekonomických fakult VŠ*. Praha: C. H. Beck.

Jimeno, J., & Toharia, L. (1999). *Unemployment and labour market flexibility: Spain*. Geneva: International Labour Office.

Jurečka, V. a kol. (2013). *Makroekonomie*. Praha: Grada.

Keřkovský, M. (2004). *Ekonomie pro strategické řízení: teorie pro praxi*. Praha: C.H. Beck.

Kolibová, H. (2007). *Sociální politika 1: [studijní materiály pro kombinované studium Veřejná správa a regionální politika]*. Opava: Optys.

Kotýnková, M. (2006). *Trh práce na přelomu tisíciletí*. Praha: VŠE.

Krebs, V. a kol. (2010). *Sociální politika*. Praha: Wolters Kluwer.

Kuchař, P. (2007). *Trh práce*. Praha: Univerzita Karlova.

Kukla, L. a kol. (2016). *Sociální a preventivní pediatrie v současném pojetí*. Praha: Grada Publishing.

Mach, M. (2001). *Makroekonomie II: pro magisterské (inženýrské) studium*. Slaný: Melandrium.

Mankiw, N. G. (2015). *Principles of economics*. Stamford, CT: Cengage Learning.

Pavelka, T. (2007). *Makroekonomie: základní kurz*. Slaný: Melandrium.

Rievajová, E. a kol. (2009). *Trh práce a politika zaměstnanosti*. Ostrava: Ostravská univerzita.

Zadražilová, D. a kol. (2010). *Společenská odpovědnost podniků: transparentnost a etika podnikání*. Praha: C.H. Beck.

Zahradník, P. (2003). *Vstup do Evropské unie: přínosy a náklady konvergence*. Praha: C.H. Beck.

Elektronické zdroje

Aktivní politika zaměstnanosti a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. (15. listopad 2018). Dostupné z MPSV: <https://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>

Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2010. (3. únor 2019). Dostupné z MPSV: <https://www.mpsv.cz/files/clanky/10811/analyza.pdf>

Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2014. (3. únor 2019). Dostupné z MPSV: https://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2014/anal2014.pdf

Auditní kompendium: Nezaměstnanost mladých lidí a jejich začleňování na trh práce. (25. leden 2019). Dostupné z Evropský účetní dvůr: https://www.eca.europa.eu/sites/cc/Lists/CCDocuments/CC_AUDIT_COMPENDIUM/CC-AUDIT_COMPENDIUM_CS.pdf

Banderas de las comunidades autónomas de España. (22. únor 2019). Dostupné z Saber es práctico: <https://www.saberespractico.com/banderas/banderas-comunidades-autonomas-de-espana/>

Buchtele, T. (2010). Baskicko – osobitý region v rámci Španělska a významný investor v České republice. *Mezinárodní vztahy*, 34 (2), 16 – 17. Dostupné z http://www.dokumenty-iir.cz/MP/MPArchive/2010/MP02_10.pdf

Co hýbe mladou generací? (25. leden 2019). Dostupné z Mediaguru: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2012/06/co-hybe-mladou-generaci/>

Časté dotazy. (8. listopad 2018). Dostupné z ČSÚ: https://www.czso.cz/csu/czso/caste-dotazy?p_p_id=sucrisfaqweb_WAR_faqportlet&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-1&p_p_col_count=2&p_p_col_pos=1&_sucrisfaqweb_WAR_faqportlet__facesViewIdRender=%2Fviews%2FDetail.xhtml&_sucrisfaqweb_WAR_faqportlet_faqId=38

Database. (3. únor 2019). Dostupné z Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/data/database?node_code=tec00115

Database. (3. únor 2019). Dostupné z Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/web/lfs/data/database?p_p_id=NavTreeportletprod_WAR_NavTreeportletprod_INSTANCE_IFjhoVbmPFHt&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1

Database. (16. únor 2019). Dostupné z Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/regions/data/database>

Datos estadísticos de empleo. (15. listopad 2018). Dostupné z SEPE: https://www.sepe.es/contenidos/que_es_el_sepe/estadisticas/datos_estadisticos/empleo/datos/estimaciones.html

El paro en España: Dos formas de medir una misma realidad: Encuesta de Población Activa y paro registrado. (9. listopad 2018). Dostupné z RTVE: <http://www.rtve.es/noticias/20130512/epa-paro-registrado-dos-formas-medir-misma-realidad/660140.shtml>

El paro sube al 18,8% en 2009, su mayor nivel en 12 años. (4. únor 2019). Dostupné z El Mundo: <https://www.elmundo.es/mundodinero/2010/01/29/economia/1264752237.html>

Encuesta de Población Activa (EPA). (9. listopad 2018). Dostupné z INE: https://www.ine.es/prensa/epa_prensa.htm

Entrada en funcionamiento de la aplicación SISPE. (15. listopad 2018). Dostupné z SEPE: https://www.sepe.es/contenidos/que_es_el_sepe/estadisticas/datos_estadisticos/empleo/pdf/Calendario_Tecnico_P.pdf

Estrategia de emprendimiento y empleo joven 2013/2016. (19. březen 2019). Dostupné z Mitramiss: http://www.mitramiss.gob.es/ficheros/garantiajuvenil/documentos/EEEEJ_documento.pdf

Evropský sociální fond. (15. listopad 2018). Dostupné z Evropský parlament: <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/53/evropsky-socialni-fond>

Evropská strategie zaměstnanosti. (17. listopad 2018). Dostupné z Evropská komise: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=101&langId=cs>

Garantía Juvenil Ceuta. (19. březen 2019). Dostupné z Procesa: http://www.procesa.es/index.php?option=com_content&view=article&id=470&Itemid=184

GDP per capita in PPS. (16. únor 2019). Dostupné z Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/tec00114>

Glossary: Unemployment. (4. listopad 2018). Dostupné z Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Unemployment>

Informe anual. (4. únor 2019). Dostupné z Banco de España: <https://www.bde.es/f/webbde/SES/Secciones/Publicaciones/PublicacionesAnuales/InformesAnuales/09/Fich/inf2009.pdf>

Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí. (26. leden 2019). Dostupné z Evropská rada: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/youth-employment/youth-employment-initiative/>

Iniciativa podpory zaměstnanosti mládeže pro region NUTS 2 Severozápad v Karlovarském kraji. (18. březen 2019). Dostupné z MPSV: https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/kvk/projekty_esf/v_realizaci/rip/iniciativa_podpory_zaměstnanosti_mladeze_pro_region_nuts

Iniciativa podpory zaměstnanosti mládeže pro region NUTS 2 Severozápad v Ústeckém kraji. (18. březen 2019). Dostupné z MPSV: https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/ulk/projekty_esf/projekty_v_realizaci/regionalni_projekty/iniciativa_podpory_zamestnanosti_mladeze_pro_region_nuts

Kip, K. (25. leden 2019). *Managing the Multigenerational Workplace.* Dostupné z <https://www.kenan-flagler.unc.edu/~~/media/Files/documents/executive-development/managing-the-multigenerational-workplace-white-paper.pdf>

Kohout, P. (4. únor 2019). *Španělská finanční krize: „Ztráta z cihel“.* Dostupné z FINMAG: <https://finmag.penize.cz/ekonomika/264320-spanelska-financni-krize-ztrata-z-cihel>

Labour underutilization. (4. listopad 2018). Dostupné z ILO: https://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/statistics-overview-and-topics/WCMS_470306/lang--en/index.htm

La economía española creció en 2015 y 2016 más de lo calculado hasta ahora. (4. únor 2019). Dostupné z El País: https://elpais.com/economia/2017/09/12/actualidad/1505208138_155132.html

La Oficina de empleo. (15. listopad 2018). Dostupné z Comunidad de Madrid: <http://www.comunidad.madrid/servicios/empleo/oficina-empleo>

Moreno Mínguez, A. (18. březen 2019). *La empleabilidad de los jóvenes en España: Explicando el elevado desempleo juvenil durante la recesión económica.* Dostupné z Universidad de La Rioja: <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/5156077.pdf>

Nezaměstnanost mladých lidí. (18. březen 2019). Dostupné z Akademie věd ČR: <http://www.avcr.cz/cs/pro-media/aktuality/Nezamestnanost-mladych-lidi/>

Nuestra economía. (23. únor 2019). Dostupné z Invest in Navarra: <http://investinnavarra.com/es/descubre-navarra/nuestra-economia/>

O MPSV. (15. listopadu 2018). Dostupné z MSPV: <https://www.mpsv.cz/cs/65>

O Úřadu práce České republiky. (15. listopad 2018). Dostupné z MPSV: <https://portal.mpsv.cz/upcr/oup>

Pět nových projektů aktivní politiky zaměstnanosti. (19. březen 2019). Dostupné z MPSV: <https://www.mpsv.cz/cs/10165>

Plan de empleo joven de Extremadura 2017-2018. (19. březen 2019). Dostupné z Junta de Extremadura: http://www.extremadura.ccoo.es/comunes/recursos/10/doc285140_Plan_de_Empleo_Joven_de_Extremadura_2017-2018.pdf

Políticas activas de empleo. (15. listopad 2018). Dostupné z SEPE: https://www.sepe.es/contenidos/personas/encontrar_empleo/normativa/politicas_activas_empleo.html

Politika zaměstnanosti. (15. listopad 2018). Dostupné z Evropský parlament: <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/54/politika-zamestnanosti>

Program EU pro zaměstnanost a sociální inovace (EaSI). (17. listopad 2018). Dostupné z Evropská komise: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1081&langId=cs>

Programa Emple@Joven. (19. březen 2019). Dostupné z Junta de Andalucía: <https://www.juntadeandalucia.es/organismos/empleoformacionytrabajoautonomo/sae/areas/impulso-empleo/planes-jovenes-andalucia/paginas/emplea-joven2014.html>

Qué es el SEPE. (15. listopad 2018). Dostupné z SEPE: https://www.sepe.es/contenidos/que_es_el_sepe/index.html

Sistema Nacional de Garantía Juvenil. (19. březen 2019). Dostupné z Gobierno de Canarias: <http://www.juventudcanaria.com/juventudcanaria/temas/empleo/sistema-nacional-de-garantia-juvenil/>

Správa na úseku zaměstnanosti. (15. listopad 2018). Dostupné z MVCR: <https://www.mvcr.cz/clanek/sprava-na-useku-zamestnanosti.aspx>

Správní členění (systém NUTS). (16. únor 2019). Dostupné z Euroskop: <https://www.euroskop.cz/8642/sekce/spravni-cleneni-system-nuts/>

The 2012 Labour Market Reform in Spain. (19. březen 2019). Dostupné z OECD: <http://www.oecd.org/publications/the-2012-labour-market-reform-in-spain-9789264213586-en.htm>

Unemployment statistics and beyond. (8. listopad 2018). Dostupné z Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics_and_beyond

Úlovcová, H. a kol. (25. leden 2019). *Uplatnění absolventů na trhu práce - 2010.* Dostupné z: Praha: Národní ústav odborného vzdělávání: http://www.nuov.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/Uplatneni_2010_internet.pdf

Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS). (8. listopad 2018). Dostupné z ČSÚ:
https://www.czso.cz/csu/vykazy/vyberove_setreni_pracovnich_sil

Vývoj ekonomiky ČR v roce 2012. (3. únor 2019). Dostupné z SOCR ČR:
<http://www.socr.cz/clanek/clanek-6880/>

Vývoj ekonomiky České republiky v roce 2013. (3. únor 2019). Dostupné z ČSÚ:
<https://www.czso.cz/documents/10180/20549933/110913q4a-1+po+uprave.pdf/5bb293d9-0744-4405-9d6a-4f8fd02c615c?version=1.0>

Young people neither in employment nor in education and training (15-24 years) - % of the total population in the same age group. (7. únor 2019). Dostupné z Eurostat:
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/product?code=tipslm90>

Youth employment. (25. leden 2019). Dostupné z European Commission:
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1036&langId=en>

Zaměstnanost a sociální věci. (15. listopad 2018). Dostupné z Euroskop:
<https://www.euroskop.cz/688/sekce/zamestnanost-a-socialni-veci/>

Zaměstnanost mladých lidí. (25. leden 2019). Dostupné z Evropská rada:
<https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/youth-employment/>

Změna metodiky ukazatele registrované nezaměstnanosti. (8. listopad 2018). Dostupné z MPSV: https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky

Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2017 a strategie APZ pro rok 2018. (18. březen 2019). Dostupné z MPSV:
https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/kvk/statistiky/zprava_o_situaci_na_krajskem_trhu_prace,_o_realizaci_apz_v_roce_2017_a_strategie_apz_pro_rok_2018.pdf

III. Seznam obrázků, tabulek a grafů

Seznam obrázků

Obrázek 1 Rovnováha na trhu práce	5
Obrázek 2 Beveridgeova křivka	14
Obrázek 3 Beveridgeova křivka a typy nezaměstnanosti	15
Obrázek 4 Regiony soudržnosti NUTS 2 v České republice	45
Obrázek 5 Regiony soudržnosti NUTS 2 ve Španělsku	57

Seznam tabulek

Tabulka 1 Tempo růstu HDP v České republice v letech 2007 - 2017 (uvedeno v %)	34
Tabulka 2 Tempo růstu HDP ve Španělsku v letech 2007 - 2017 (uvedeno v %)	36
Tabulka 3 Procentuální podíl nezaměstnaných do 25 let na celkovém počtu nezaměstnaných v ČR (uvedeno v %)	43
Tabulka 4 Procentuální podíl nezaměstnaných do 25 let na celkovém počtu nezaměstnaných ve Španělsku (uvedeno v %)	55
Tabulka 5 HDP na obyvatele v PPS v regionech soudržnosti Španělska (uvedeno v %)	58
Tabulka 6 Míra nezaměstnanosti v regionech soudržnosti Španělska (uvedeno v %)	60
Tabulka 7 Míra nezaměstnanosti v regionech soudržnosti Španělska (uvedeno v %)	62

Seznam grafů

Graf 1 Vývoj nezaměstnanosti v České republice v letech 2007 - 2017 (uvedeno v %)	35
Graf 2 Vývoj nezaměstnanosti ve Španělsku v letech 2007 - 2017 (uvedeno v %)	37
Graf 3 Vývoj nezaměstnanosti v České republice, Španělsku a zemích EU v letech 2007 - 2017 (uvedeno v %)	39
Graf 4 Mladí lidé, kteří nejsou zaměstnaní, nestudují a nejsou v odborné přípravě (uvedeno v %)	40
Graf 5 Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let mezi lety 2007 - 2017 (uvedeno v %)	41
Graf 6 Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let mezi lety 2007 - 2017 dle pohlaví (uvedeno v %)	42
Graf 7 Vývoj celkového počtu nezaměstnaných a nezaměstnaných do 25 let (uvedeno v tis.) ..	43
Graf 8 Vývoj nezaměstnanosti dle vzdělání v ČR (uvedeno v %)	44
Graf 9 HDP na obyvatele v PPS v regionech soudržnosti v ČR (uvedeno v %)	46

Graf 10 Míra nezaměstnanosti v regionech soudržnosti České republiky v letech 2007 - 2017 (uvedeno v %)	48
Graf 11 Míra nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let v regionech soudržnosti ČR (uvedeno v %)	50
Graf 12 Mladí lidé, kteří nejsou zaměstnaní, nestudují a nejsou v odborné přípravě (uvedeno v %)	51
Graf 13 Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let mezi lety 2007 – 2017 (uvedeno v %)	52
Graf 14 Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let mezi lety 2007 - 2017 dle pohlaví (uvedeno v %)	53
Graf 15 Vývoj celkového počtu nezaměstnaných a nezaměstnaných do 25 let (uvedeno v tis.)	54
Graf 16 Vývoj nezaměstnanosti dle vzdělání ve Španělsku (uvedeno v %)	56
Graf 17 Míra nezaměstnanosti mladých lidí v ČR, Španělsku a zemí EU (uvedeno v %)	63
Graf 18 Míra nezaměstnanosti obyvatelstva věkové kategorie do 25 let s primárním a nižším sekundárním vzděláním (uvedeno v %)	65
Graf 19 Míra nezaměstnanosti obyvatelstva věkové kategorie do 25 let s vyšším sekundárním a postsekundárním neterciálním vzděláním (uvedeno v %)	66
Graf 20 Míra nezaměstnanosti obyvatelstva věkové kategorie do 25 let s terciálním vzděláním (uvedeno v %)	67

IV. Seznam příloh

Příloha 1: Počet nezaměstnaných osob v České republice v letech 2007 – 2017 (uvedeno v tis.)

Příloha 2: Počet nezaměstnaných osob ve Španělsku v letech 2007 – 2017 (uvedeno v tis.)

Příloha 3: Tempo růstu HDP v členských zemích EU v letech 2007 – 2017 (uvedeno v %)

Příloha 4: Nezaměstnanost v členských zemích EU v roce 2017 (uvedeno v %)

Příloha 5: Mladí lidé ve věku 15 – 24 let nezaměstnaní, nestudující a nenacházející se v odborné přípravě v ČR

Příloha 6: Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let v ČR (uvedeno v tis.)

Příloha 7: Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let dle pohlaví v ČR (uvedeno v tis.)

Příloha 8: HDP na obyvatele v PPS v regionech soudržnosti v ČR (uvedeno v %)

Příloha 9: Míra nezaměstnanosti v regionech soudržnosti České republiky (uvedeno v %)

Příloha 10: Míra nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let v regionech soudržnosti České republiky (uvedeno v %)

Příloha 11: Počet nezaměstnaných do 25 let v regionech soudržnosti České republiky (uvedeno v tis.)

Příloha 12: Mladí lidé ve věku 15 – 24 let nezaměstnaní, nestudující a nenacházející se v odborné přípravě ve Španělsku (uvedeno v tis.)

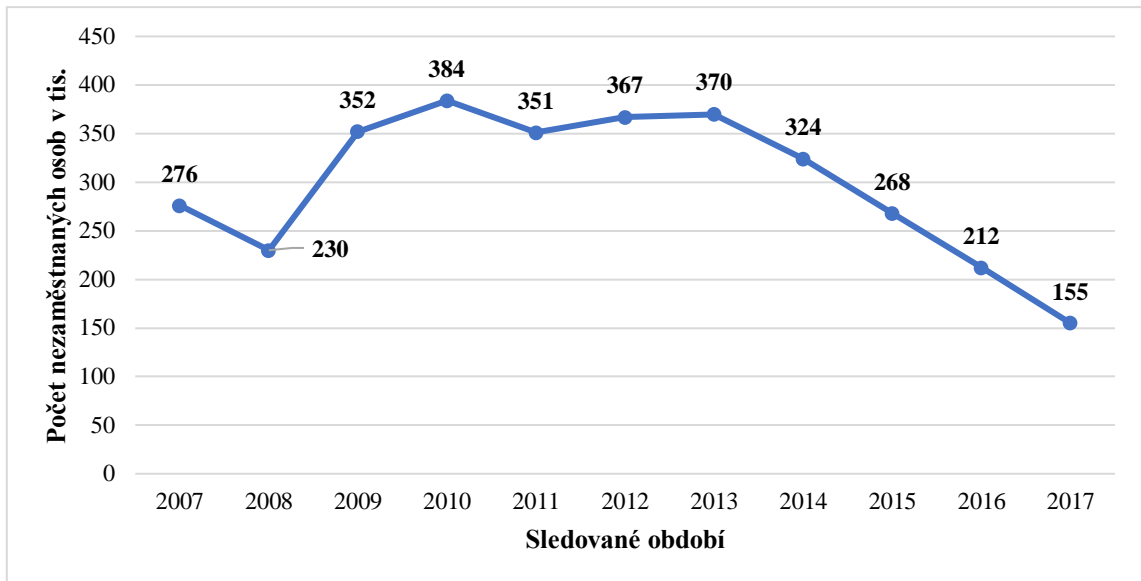
Příloha 13: Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let ve Španělsku (uvedeno v tis.)

Příloha 14: Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let dle pohlaví ve Španělsku (uvedeno v tis.)

Příloha 15: Počet nezaměstnaných do 25 let v regionech soudržnosti Španělska (uvedeno v tis.)

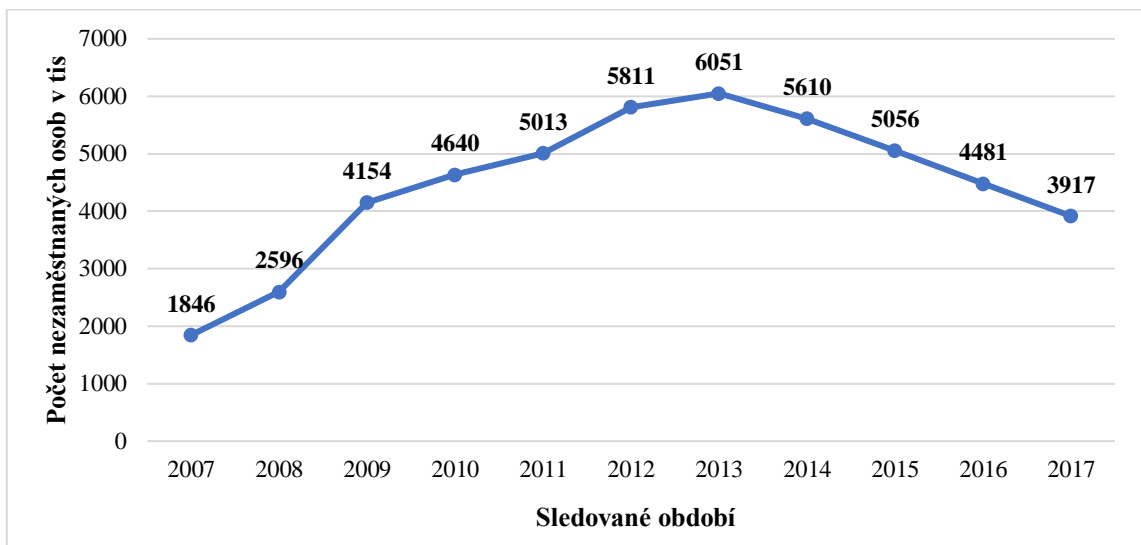
IV. Přílohy

Příloha 1: Počet nezaměstnaných osob v České republice v letech 2007 – 2017 (uvedeno v tis.)

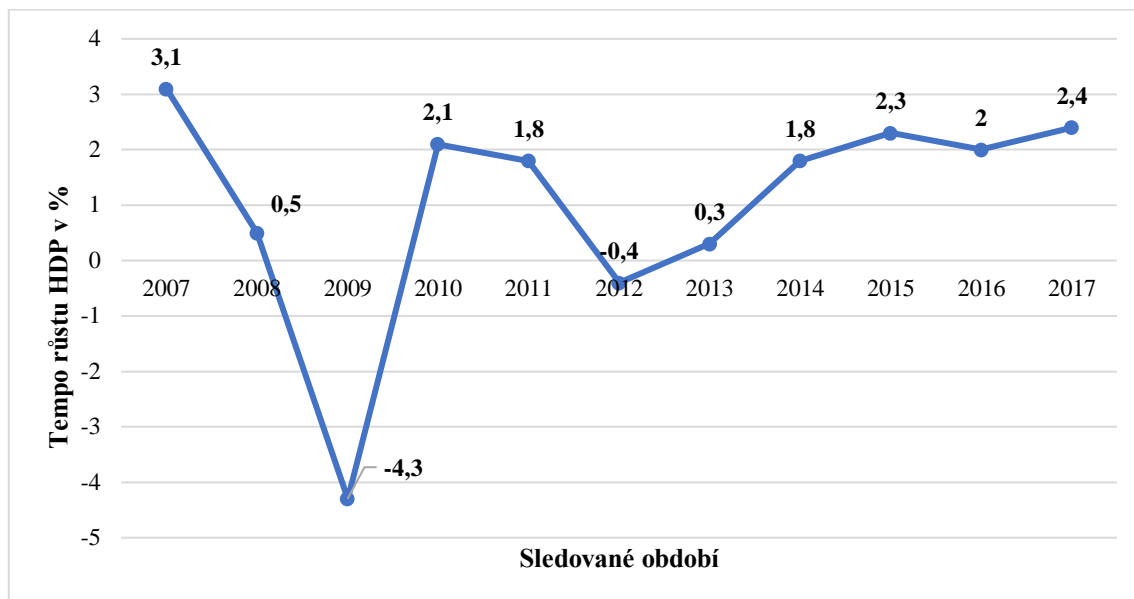
Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Příloha 2: Počet nezaměstnaných osob ve Španělsku v letech 2007 – 2017 (uvedeno v tis.)

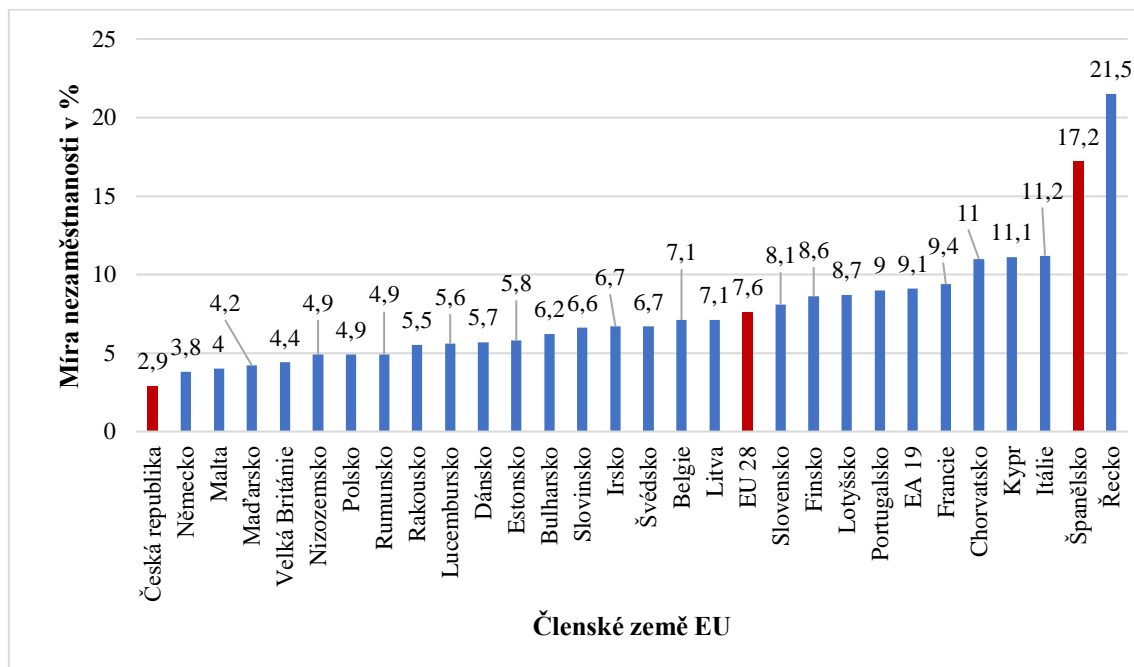
Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Příloha 3: Tempo růstu HDP v členských zemích EU v letech 2007 – 2017 (uvedeno v %)

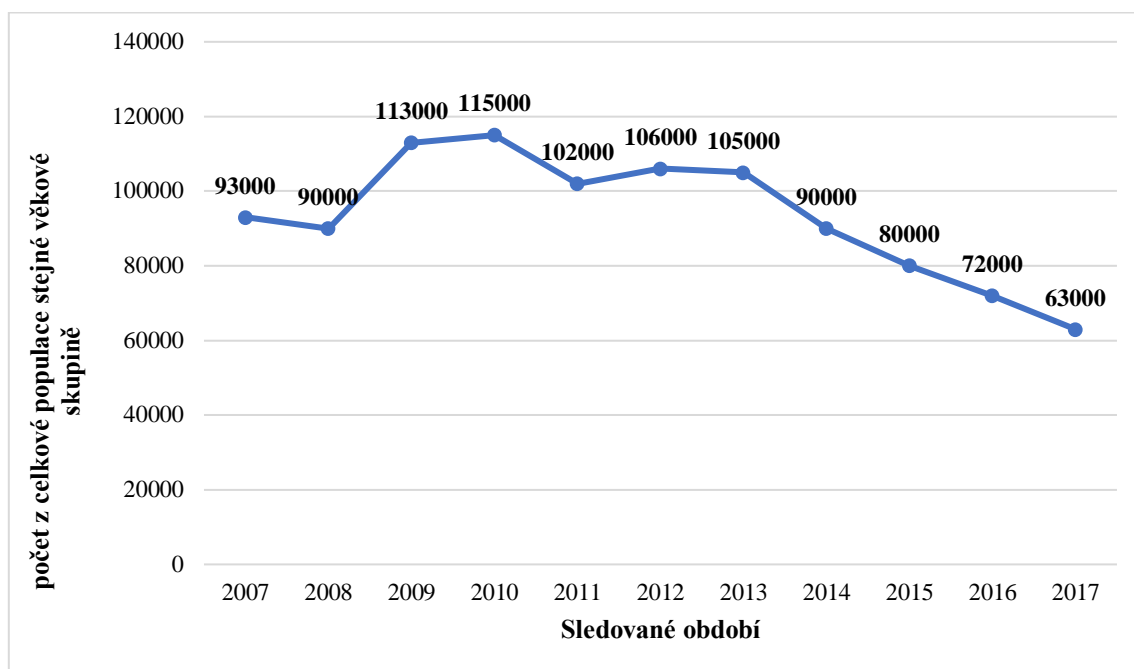
Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Příloha 4: Nezaměstnanost v členských zemí EU v roce 2017 (uvedeno v %)

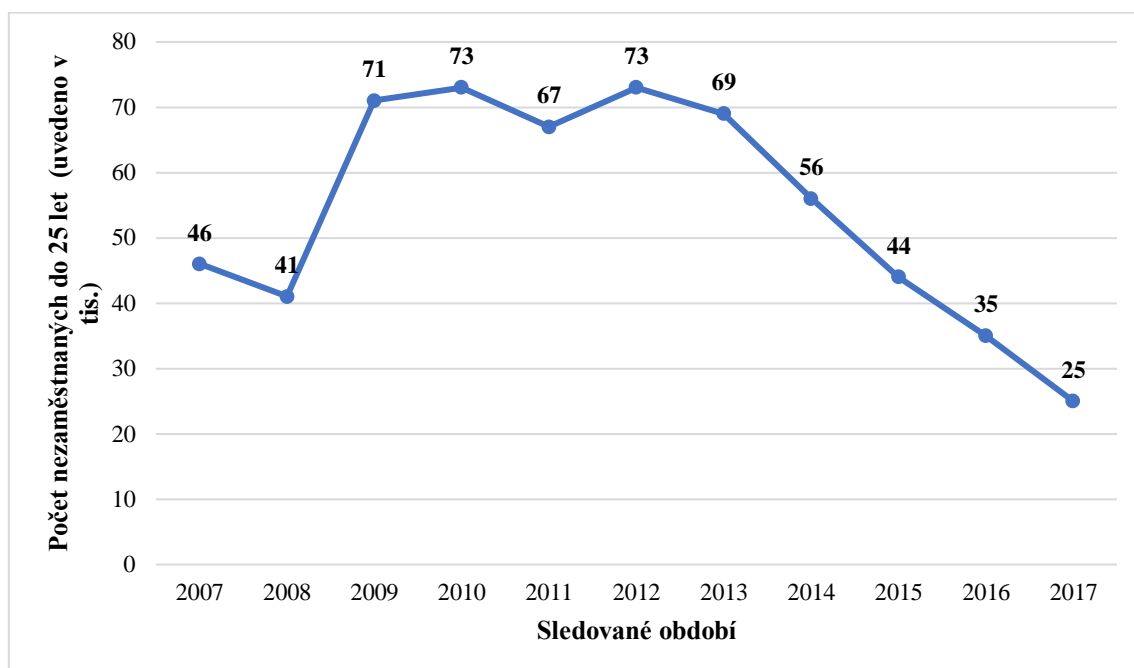
Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Příloha 5: Mladí lidé ve věku 15 – 24 let nezaměstnaní, nestudující a nenacházející se v odborné přípravě v ČR

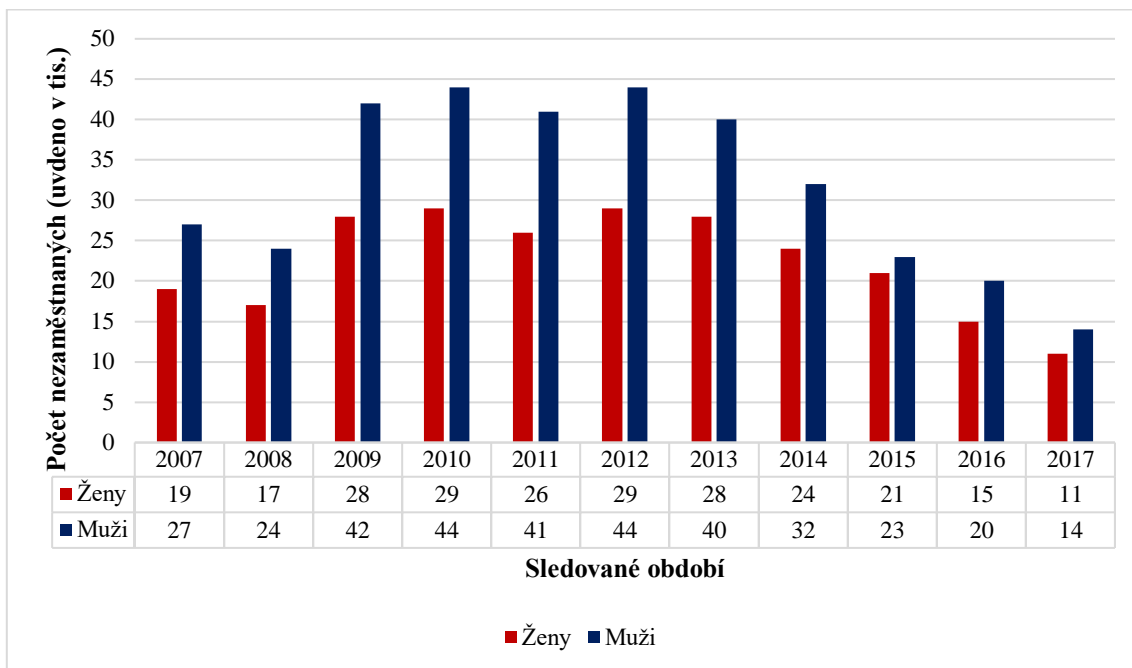
Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Příloha 6: Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let v ČR (uvedeno v tis.)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Příloha 7: Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let dle pohlaví v ČR (uvedeno v tis.)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Příloha 8: HDP na obyvatele v PPS v regionech soudržnosti v ČR (uvedeno v %)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Praha	179	183	183	179	175	172	174	175	183	182
Střední Čechy	78	79	77	73	75	75	75	79	78	80
Jihozápad	73	71	75	73	73	72	75	77	76	77
Severozápad	64	65	68	64	64	63	63	64	64	63
Severovýchod	68	68	69	68	69	67	68	71	71	82
Jihovýchod	73	75	76	74	75	76	79	81	81	81
Střední Morava	63	66	68	66	67	67	68	72	71	71
Moravskoslezsko	68	70	69	69	71	71	70	72	72	75

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Příloha 9: Míra nezaměstnanosti v regionech soudržnosti České republiky (uvedeno v %)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Praha	2,4	1,9	3,1	3,8	3,6	3,1	3,1	2,5	2,8	2,2	1,7
Střední Čechy	3,4	2,6	4,4	5,2	5,1	4,6	5,2	5,1	3,5	3,1	2,1
Jihozápad	3,5	3,1	5,2	5,6	5,3	5,3	5,2	5,5	3,9	3,1	2,1
Severozápad	9,5	7,9	10,3	11,1	9,5	10,7	9,6	8,7	7,3	5,2	3,4
Severovýchod	4,8	4,0	7,3	7,0	6,6	8,0	8,3	6,4	5,2	4,0	2,8
Jihovýchod	5,2	4,1	6,5	7,5	7,2	7,6	6,8	6,0	4,9	3,7	3,1
Střední Morava	6,0	4,9	7,5	8,8	7,6	7,5	8,0	6,9	5,3	3,9	3,3
Moravskoslezsko	8,5	7,4	9,7	10,2	9,3	9,5	9,9	8,6	8,2	6,9	4,7

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Příloha 10: Míra nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let v regionech soudržnosti České republiky (uvedeno v %)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Praha	6,6	4,8	9,4	8,8	10,1	11,9	9,7	10,1	10,6	7,4	3,8
Střední Čechy	7,5	6,1	15,3	16,0	16,1	13,3	14,7	13,2	11,2	9,9	7,7
Jihozápad	6,0	6,6	13,5	15,6	14,2	13,2	16,6	15,3	8,9	8,8	5,9
Severozápad	19,3	18,2	23,5	26,4	26,9	28,2	24,8	22,9	17,6	10,4	10,3
Severovýchod	9,9	8,3	14,9	20,8	17,9	21,5	19,7	16,2	11,6	14,1	8,1
Jihovýchod	11,3	7,8	15,8	16,6	18,9	21,7	19,4	14,6	13,1	9,0	6,0
Střední Morava	8,8	11,2	18,1	19,9	20,2	21,2	21,6	14,4	10,6	8,7	9,8
Moravskoslezsko	15,2	15,0	21,3	20,0	18,3	20,9	22,4	18,9	16,2	13,4	11,0

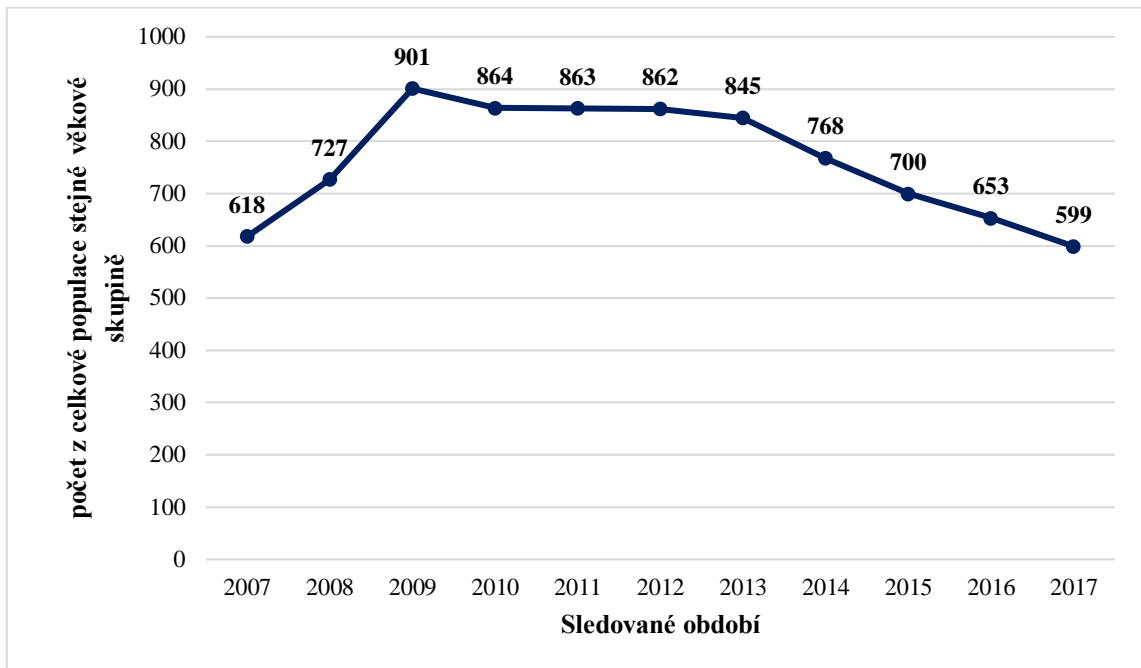
Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Příloha 11: Počet nezaměstnaných do 25 let v regionech soudržnosti České republiky (uvedeno v tis.)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Praha	2,7	1,8	3,9	3,5	3,4	3,9	3,1	3,1	2,8	1,9	1,0
Střední Čechy	3,9	3,1	7,9	7,9	7,3	5,9	6,4	5,2	4,7	3,7	2,9
Jihozápad	3,0	3,4	6,8	7,2	6,7	5,7	6,5	6,3	3,6	3,5	2,2
Severozápad	10,4	10,0	13,2	14,3	12,5	13,6	10,6	9,1	7,6	4,3	4,0
Severovýchod	5,9	4,9	9,4	12,2	9,4	12,0	11,4	9,5	6,5	7,4	4,3
Jihovýchod	7,9	5,0	9,9	10,1	10,9	13,2	12,2	8,8	7,1	4,5	2,9
Střední Morava	4,4	5,1	8,3	8,3	8,2	8,8	8,3	6,0	4,2	3,2	3,4
Moravskoslezsko	7,7	7,9	11,3	9,9	8,3	9,8	10,2	8,5	7,1	6,1	4,5

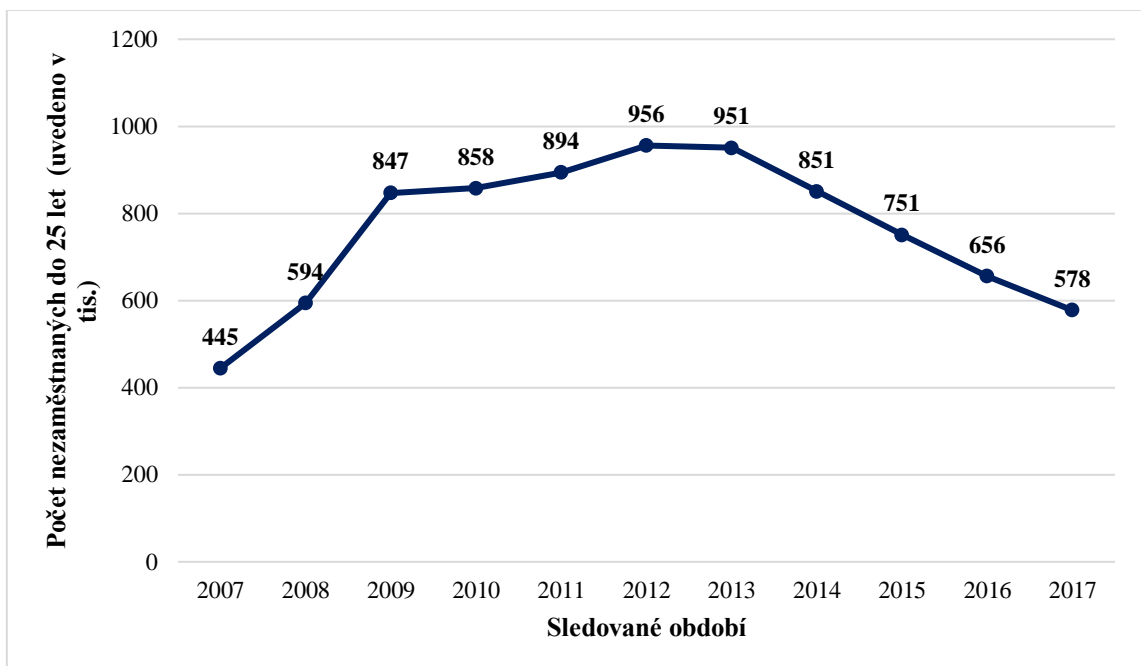
Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Příloha 12: Mladí lidé ve věku 15 – 24 let nezaměstnaní, nestudující a nenacházející se v odborné přípravě ve Španělsku (uvedeno v tis.)

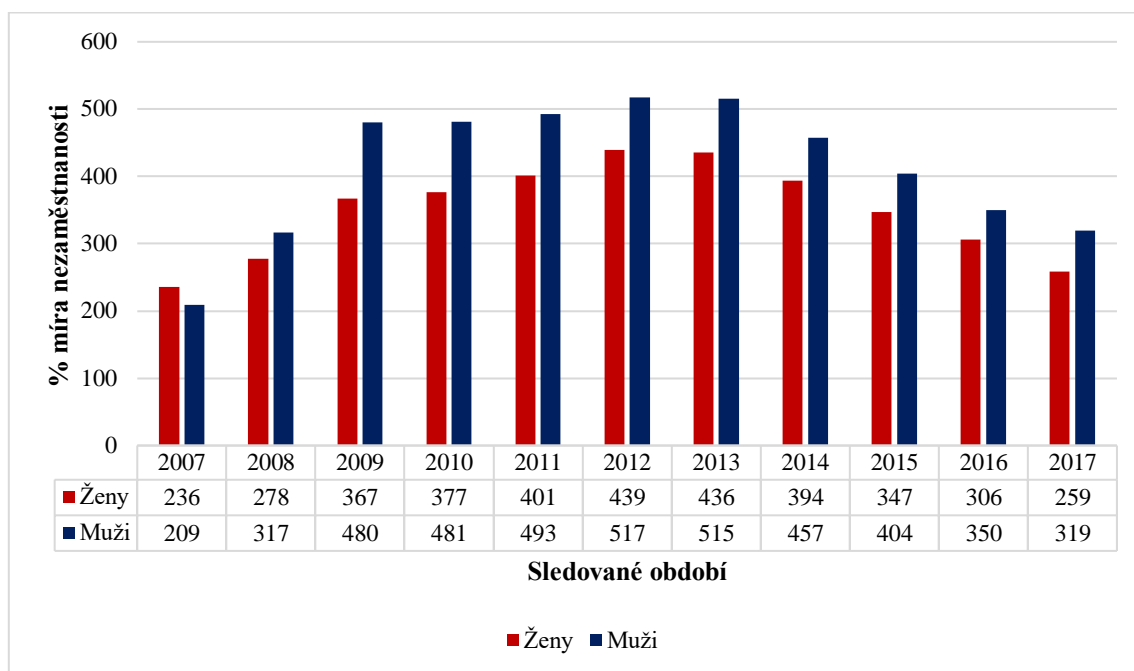
Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Příloha 13: Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let ve Španělsku (uvedeno v tis.)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Příloha 14: Vývoj nezaměstnanosti obyvatelstva do 25 let dle pohlaví ve Španělsku (uvedeno v tis.)

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování

Příloha 15: Počet nezaměstnaných do 25 let v regionech soudržnosti Španělska (uvedeno v tis.)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Galicie	18,3	23,6	32,6	33,3	32,7	37,6	37,0	34,2	27,9	25,0	21,2
Asturie	7,4	8,9	13,5	11,2	13,4	12,0	13,8	9,9	8,4	10,1	7,1
Kantábrie	3,4	4,5	6,7	7,0	7,1	6,1	7,2	6,2	4,9	4,0	4,6
Baskicko	14,2	15,7	24,4	20,4	22,7	25,6	24,7	20,6	19,5	16,8	14,0
Navarra	3,4	5,2	8,2	7,6	7,0	8,1	9,0	8,7	6,4	6,2	6,7
La Rioja	2,7	3,3	4,9	4,1	5,4	5,6	4,6	4,7	3,6	2,9	2,6
Aragonie	8,7	12,6	17,9	16,8	19,5	20,1	23,1	21,3	16,4	15,0	12,3
Madrid	57,4	68,8	103,6	103,6	102,3	111,7	109,5	105,3	97,1	81,8	68,7
Kastilie a León	18,9	24,6	32,7	32,1	34,3	37,7	35,6	32,6	29,9	24,4	21,5
Kastilie – La Mancha	19,6	28,5	41,8	46,8	48,4	50,5	53,4	50,0	42,4	35,9	32,0
Extremadura	15,5	17,4	22,9	24,6	25,3	31,3	29,2	22,8	21,7	19,4	17,1
Katalánsko	53,5	79,8	137,3	137,1	146,5	157,8	153,7	134,0	115,2	90,5	84,6
Valencijské společenství	54,8	73,8	103,9	97,9	107,6	104,0	105,6	99,6	84,1	76,9	74,4
Baleárské ostrovy	9,3	14,6	19,4	24,3	21,6	25,4	20,9	19,0	18,9	16,4	13,1
Andalusie	114,9	154,1	199,8	209,9	215,2	229,6	229,2	202,6	177,6	163,9	139,4
Murcie	15,0	21,8	26,1	28,5	34,1	32,6	32,5	29,7	29,6	25,3	21,3
Ceuta	1,7	1,7	1,4	2,5	2,8	2,7	2,5	2,4	2,7	1,8	1,3
Melilla	1,2	12,2	1,2	1,9	1,6	1,8	2,1	1,4	2,5	2,6	2,1
Kanárské ostrovy	24,9	34,3	48,5	48,6	46,6	55,9	57,4	45,9	42,0	37,2	34,3

Zdroj: (Eurostat, 2019), vlastní zpracování